UCHWAŁA NR V/39/24
RADY GMINY KAMIENNIK

z dnia 17 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 609 – tekst jedn. ze zm.) oraz w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 – tekst jedn.)

uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Kamiennik, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kamiennik.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Tkacz

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KAMIENNIK 2030

SPIS TREŚCI

SPIS TABEL 2
SPIS RYSUNKÓW 3
1. WSTĘP 5
2. STRATEGIA ROZWOJU GMINY JAKO INSTRUMENT PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU 5
3. DIAGNOZA STANU WYJŚCIOWEGO 6
3.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ 6
3.1.1. POŁOŻENIE WZGLĘDEM WIĘKSZYCH OŚRODKÓW MIEJSKICH 7
3.1.2. UKSZTAŁTOWANIE TERENU 11
3.1.3. BOGACTWA NATURALNE, MOŻLIWOŚCI ICH EKSPLOATACJI I WYKORZYSTANIA 11
3.1.4. WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA 11
3.2. LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE 12
3.3. GOSPODARKA I RYNEK PRACY 17
3.4. ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA 18
3.5. KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE 26
3.6. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA 26
3.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE 27
3.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 28
3.9. POLITYKA SPOŁECZNA 29
3.9.1. POMOC SPOŁECZNA 29
3.9.2. OCHRONA ZDROWIA 30
3.9.3. EDUKACJA I WYCHOWANIE 31
3.9.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY 33
3.9.5. FINANSE SAMORZĄDOWE 33
4. WNIOSKI Z DIAGNOZY - ANALIZA SWOT 38
5. CELE STRATEGICZNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA TYCH CELÓW 40
6. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA 56
7. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY 60
8. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY 64
9. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI 66
10. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU 66
11. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH 77
12. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 80
13. WYKORZYSTANE MATERIAŁY, LITERATURA 84

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowa struktura gruntów w porównaniu z wytypowanymi gminami 11
Tabela 2. Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik 11
Tabela 3. Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik. 12
Tabela 4. Liczba ludności w Gminie Kamiennik 12
Tabela 5. Zmiana liczby mieszkańców w latach 2002 – 2022 w sołectwach gminy Kamiennik 14
Tabela 6. Obszary prawnie chronione oraz tereny leśne w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek 18
Tabela 7. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zlokalizowanych na terenie gminy Kamiennik 26
Tabela 8. Dochody w 2022 roku w Gminie Kamiennik wg Działów Klasyfikacji Budżetowej na tle innych jednostek strukturalnych wg. klasyfikacji budżetowej 36
Tabela 9. Wydatki w 2022 roku w Gminie Kamiennik wg Działów Klasyfikacji Budżetowej na tle innych jednostek strukturalnych wg. klasyfikacji budżetowej 37
Tabela 10. Analiza SWOT. 38
Tabela 11. Wskaźniki monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik 58
Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów gminy 63
Tabela 13. Powiązanie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Lokalnego Rozwoju ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 67

Tabela 14. Powiązanie celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 68
Tabela 15. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 70
Tabela 16. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik2030 74
Tabela 17. Wykaz dokumentów wykonawczych. 77

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podstawowe role strategii rozwoju gminy 6
Rysunek 2. Lokalizacja województwa opolskiego na tle kraju 7
Rysunek 3. Lokalizacja powiatu nyskiego na tle województwa opolskiego 8
Rysunek 4. Gminy w powiecie nyskim 9
Rysunek 5. Sołectwa w Gminie Kamiennik 10
Rysunek 6. Odległość z Kamiennika do większych ośrodków miejskich 10
Rysunek 7. Liczba ludności w gminie Kamiennik 13
Rysunek 8. Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2021 13
Rysunek 9. Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km^2) w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych w 2022 roku 14
Rysunek 10. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w latach 2007, 2014 i 2022 roku w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych 15
Rysunek 11. Saldo migracji mieszkańców w latach 2012 – 2022 w Gminie Kamiennik 15
Rysunek 12. Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2014, 2017 i 2022 roku w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych 16
Rysunek 13. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych w % 16
Rysunek 14. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik 17
Rysunek 15. Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2014, 2017 i 2022 na tle innych jednostek 18
Rysunek 16. Długość sieci wodociągowej [km] w Gminie Kamiennik w 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 19
Rysunek 17. % ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 19
Rysunek 18. Długość sieci kanalizacyjnej [km] w Gminie Kamiennik w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 20
Rysunek 19. % ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 20
Rysunek 20. Długość sieci gazowej [km] w Gminie Kamiennik w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 21
Rysunek 21. % ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci gazowej w 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek 21
Rysunek 22. Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018-2022 23
Rysunek 23. Ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku na tle innych jednostek 23
Rysunek 24. Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku tle innych jednostek 24
Rysunek 25. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów na tle wybranych jednostek w % 24
Rysunek 26. Ilość odpadów komunalnych zebranych na jednego mieszkańca z terenu Gminy Kamiennik w 2022 roku na tle innych jednostek 25
Rysunek 27. Ilość odpadów zawierających azbest występująca na terenie Gminy Kamiennik na koniec 2022 na tle innych jednostek 25
Rysunek 28. Kluby sportowe na 10 tys. ludności w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek. 27
Rysunek 29. Kluby sportowe w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek. 27
Rysunek 30. Zdarzenia wg rodzaju za rok 2022. 28
Rysunek 31. Ilość porad udzielnych w podstawowej opiece społecznej w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 30
Rysunek 32. Ilość osób przypadających na jeden punkt apteczny w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 30
Rysunek 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych w 09.2022 rok 31
Rysunek 34. Współczynnik skolaryzacji w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 32

Rysunek 35. Ilość uczniów przypadających na jeden oddział szkolny w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych....32
Rysunek 36. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 33
Rysunek 37. Dochody i wydatki budżetowe [mln zł.] w Gminie Kamiennik w latach 2015-2022....34
Rysunek 38. Dochody [tys. zł.] na jednego mieszkańca w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 35
Rysunek 39. Wydatki [zł.] na jednego mieszkańca w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych 35
Rysunek 40. Wyznaczenie celów rozwojowych Gminy Kamiennik....41
Rysunek 41. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik – obszary zabudowane, układ transportowy (drogowy, kolejowy)....60
Rysunek 42. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik – obszary leśne....61
Rysunek 43. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik– obszary chronione....62
Rysunek 44. System realizacji strategii....79

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju gminy. Strategia Rozwoju jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia Rozwoju umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak: zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

Dobrze zorganizowany proces opracowania Strategii Rozwoju umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie zgłaszanych opinii i pomysłów pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie się identyfikowała w dużym stopniu społeczność lokalna. Utożsamianie się władz i mieszkańców gminy z opracowaną strategią stanowi niezbędny warunek jej skutecznej realizacji.

Konieczność posiadania Strategii Rozwoju gminy podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządzenia", ale również wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym czy też ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której Strategia Rozwoju gmin i powiatów zostały zaliczone – obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju (Art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz.U. 2023 poz. 1259 – tekst jednolity). Strategia Rozwoju gminy stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł unijnych. Na przykład jednym z warunków ubiegania się o środki z obowiązującego Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (FEO) jest posiadanie aktualnej Strategii Rozwoju Gminy wraz z wynikającym z niej wieloletnim planem inwestycyjnym.

W strukturze niniejszego dokumentu wyodrębniono:

I. **Część diagnostyczna**, w której przedstawiona została obecna sytuacja rozwojowa Gminy Kamiennik oraz główne trendy rozwojowe, które będą determinowały rozwój regionu;

II. **Część strategiczną,** gdzie, w oparciu o wnioski wynikające z Części I, zdefiniowano wizję rozwoju Gminy Kamiennik oraz główne kierunki działań służące jej realizacji wraz ze wskaźnikami reprezentującymi zakładane miary sukcesu.

2. STRATEGIA ROZWOJU GMINY JAKO INSTRUMENT PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU

Podstawy do sporządzania strategii rozwoju gminy określają w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 – tekst jednolity ze zm.),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 poz. 1259 – tekst jednolity),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 – tekst jednolity).

Rysunek 1. *Podstawowe role strategii rozwoju gminy*

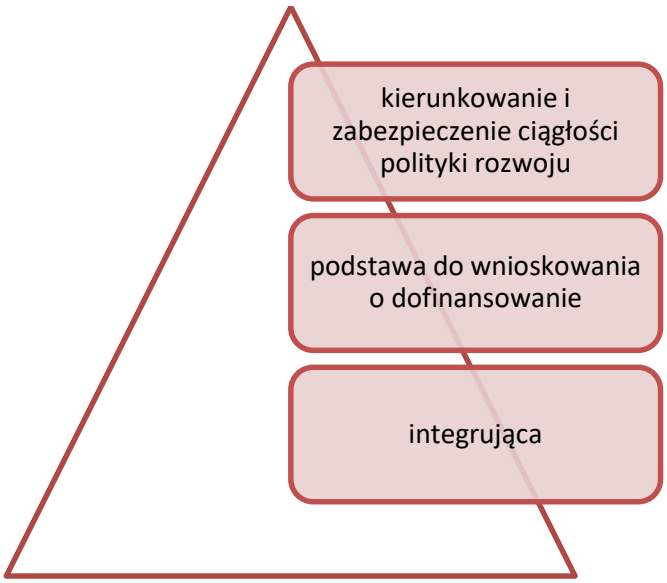

W odniesieniu do Strategii Rozwoju przyjęto następujące założenia:

- realizacja Strategii ma służyć mieszkańcom gminy oraz instytucjom i organizacjom funkcjonującym na omawianym terenie,
- decyzję o przyjęciu Strategii oraz decyzję dotyczącą realizacji jej założeń podejmuje Rada Gminy Kamiennik,
- strategia została opracowana przy współudziale mieszkańców i władz gminy, co wpływa na wartość tego dokumentu. W pracy nad strategią wykorzystana została wiedza ludzi najlepiej znających problemy i potrzeby gminy, a także nastąpiła integracja społeczności wokół istotnych problemów,
- projekt strategii poddano społecznej konsultacji, której wyniki są podstawą hierarchizacji potrzeb i celów.

Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik będzie na bieżąco aktualizowana we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi.

3. DIAGNOZA STANU WYJŚCIOWEGO

Kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest już tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym.

Diagnoza polega na zgromadzeniu, a następnie analizie danych na temat gminy i jej otoczenia oraz powinna:

- identyfikować najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy,
- nazywać główne bariery i szanse wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań,
- określać potencjały gminy, nawiązując do dostępnych zasobów oraz lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowania terytorialnego.

Diagnoza ma na zadanie wskazywać główne trendy i potencjalne kierunki rozwoju w przyszłości. Powinna zawierać zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Jednocześnie powinna być prowadzona z uwzględnieniem otoczenia, uwarunkowań zewnętrznych i trendów rozwojowych o charakterze lokalnym i ponadlokalnym.

3.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

Gmina Kamiennik przynależy administracyjnie do powiatu nyskiego, będącego częścią województwa opolskiego.

3.1.1. POŁOŻENIE WZGLĘDEM WIĘKSZYCH OŚRODKÓW MIEJSKICH

Gmina Kamiennik graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

-od północy z gminą Przeworno,
-od zachodu z gminą Ziębice,
-od południowej z gminą Otmuchów,
- od wschodu z gminami Pakosławice i Grodków.

Rysunek 2. *Lokalizacja województwa opolskiego na tle kraju*

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Rysunek 3. *Lokalizacja powiatu nyskiego na tle województwa opolskiego*

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Rysunek 4. *Gminy w powiecie nyskim*

Źródło: wikipedia

W skład gminy wchodzi 13 sołectw: Białowieża, Chociebórz, Cieszanowice, Goworowice, Kamiennik, Karłowice Małe, Karłowice Wielkie, Kłodobok, Lipniki, Ogonów, Szklary, Wilemowice i Zurzyce.

Rysunek 5. *Sołectwa w Gminie Kamiennik*

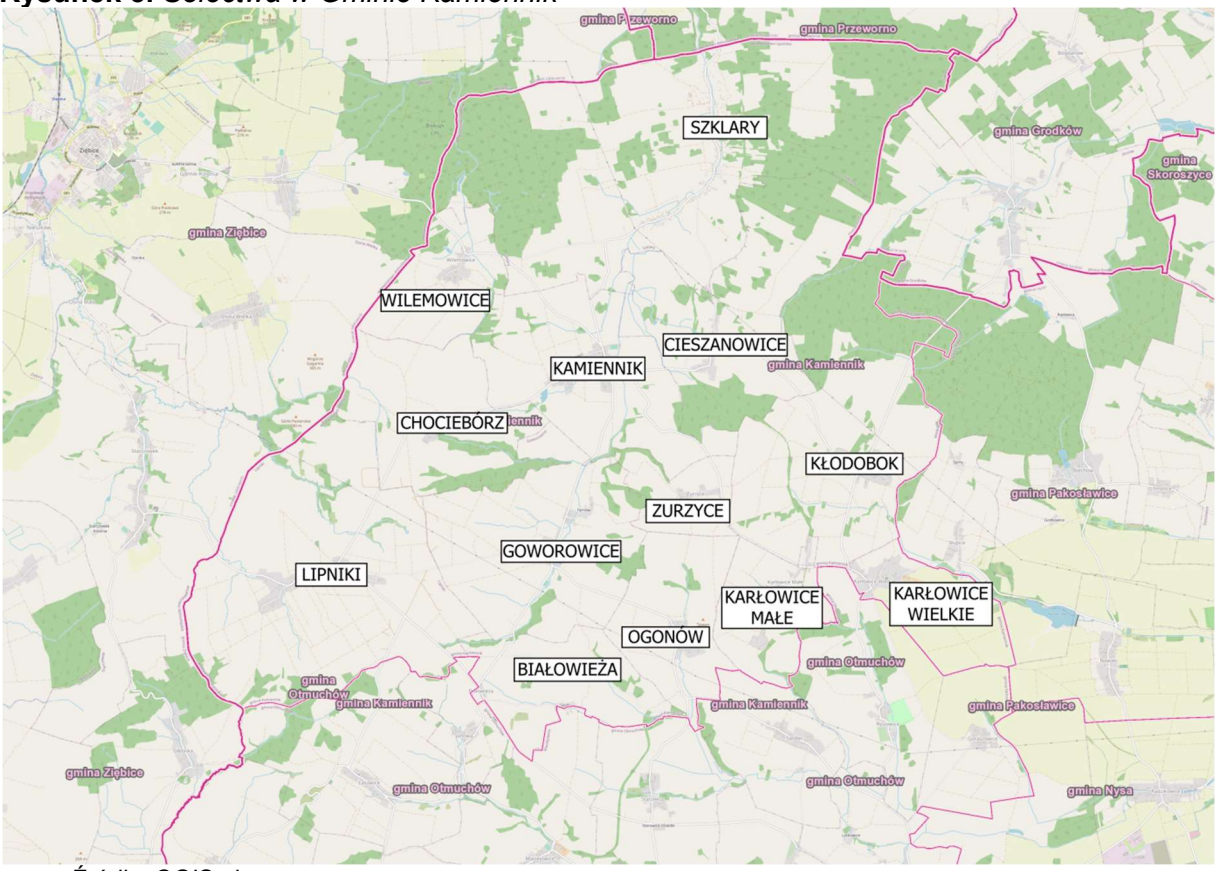

Źródło: QGIS.pl

Rysunek 6. *Odległość z Kamiennika do większych ośrodków miejskich*

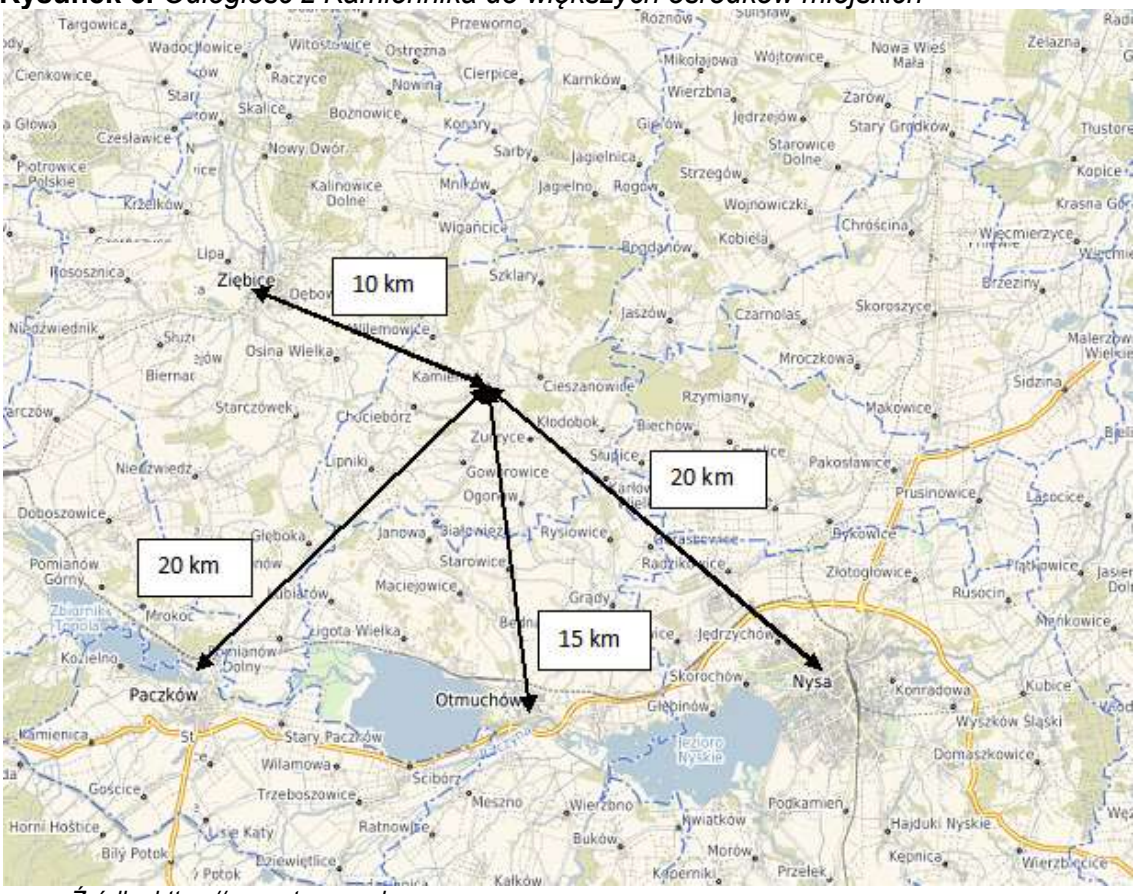

Źródło: https://mapa.targeo.pl

Położenie gminy jest dogodne względem miasta powiatowego Nysa oraz innych większych miast jak Ziębice, Paczków czy Otmuchów. Odległość jest niewielka a połączenie drogowe dobre.

3.1.2. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Tabela 1. *Podstawowa struktura gruntów w porównaniu z wytypowanymi gminami*

Gmina	Powierzchnia	Użytki rolne [ha]	Grunty leśne [ha]	Grunty pod wodami [ha]	Grunty zurbanizowane [ha]	Łącznie [ha]
Kamiennik	ha	6 846	1 593	13	408	8 860
	% pow.	77,27	17,98	0,15	4,60	100
Ciepłowody	ha	6 231	1 154	20	319	7 741
	% pow.	80,8	14,9	0,2	4,1	100
Olszanka	ha	8 065	614	39	530	9 276
	% pow.	87,3	6,6	0,4	5,7	100
Pakosławice	ha	5 894	1 111	59	341	7 405
	% pow.	79,6	15,0	0,8	4,6	100
Skoroszyce	ha	9 212	550	52	571	10 386
	% pow.	88,7	5,3	0,5	5,5	100

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Grunty Gminy Kamiennik zajęte są przede wszystkim pod użytki rolne oraz lasy i zadrzewienia. W powyższej tabeli przedstawiono gminy, które pod względem wielkości, struktury gruntów oraz położenia są podobne. Dlatego w dalszej diagnozie będziemy porównywać Gminę Kamiennik z gminami Ciepłowody, Olszanka, Pakosławice i Skoroszyce, co posłuży jako podstawa do samodoskonalenia.

3.1.3. BOGACTWA NATURALNE, MOŻLIWOŚCI ICH EKSPLOATACJI I WYKORZYSTANIA

Na terenie gminy nie udokumentowano złóż surowców mineralnych.

3.1.4. WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Położenie komunikacyjne gminy Kamiennik w regionie jest korzystne. Sieć powiązań drogowych jest dobrze rozwinięta, tworzą ją drogi o zróżnicowanej randze:

Tabela 2. *Drogi powiatowe na terenie gminy Kamiennik*

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość [km]
1.	1647 O	Lubiatów – do drogi 1654O	0,860
2.	1650 O	Otmuchów – Goworowice	3,321
3.	1651 O	Ogonów – Białowieża	2,745
4.	1654 O	Grądy – granica województwa (Starczówek)	3,980
5.	1657 O	Jaszów – Karłowice Wielkie	3,976
6.	1658 O	Karłowice Wielkie – Otmuchów	0,620
7.	1659 O	Kamiennik – Lipniki	6,058
8.	1661 O	Kamiennik – Kłodobok	4,896
9.	1669 O	Granica województwa – Karłowice Wielkie	9,509
10.	1670 O	Granice województwa - Białowieża	11,822

Drogi gminne obejmują drogi typu gospodarczego oraz ulice wewnątrzwiejskie poza w/w ciągami.

Tabela 3. *Drogi gminne na terenie gminy Kamiennik.*

Lp.	Nr drogi	Nazwa ciągu drogowego
1.	104501 O	Szklary-Cieszanowice
2.	104502 O	Szklary-Wilemowice
3.	104503 O	Szklary-Jaszów
4.	104504 O	Kamiennik, ul. Wiejska
5.	104505 O	Kamiennik, ul. Chopina
6.	104506 O	Kamiennik, ul. Konopnickiej
7.	104507 O	Kamiennik, ul. Słoneczna
8.	104508 O	Wilemowice droga przez wieś
9.	104509 O	Lipniki
10.	104510 O	Ogonów - Karłowice Małe
11.	104511 O	Karłowice Wielkie - Słupice
12.	104512 O	Kłodobok droga przez wieś
13.	104513 O	Cieszanowice droga przez wieś
14.	104514 O	Białowieża
15.	104515 O	Chociebórz – granica województwa

Wszystkie wsie w gminie posiadają bezpośrednie, wzajemne połączenia drogami publicznymi. Sieć gminnych dróg wewnętrznych gospodarczych – dojazdowych do pól i lasów wydaje się wystarczająca dla aktualnego stanu zagospodarowania obszaru Gminy Kamiennik.

Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa.

3.2. LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

Gmina Kamiennik ma 3 228 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 16,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W 2022 roku wg danych statystycznych Gmina Kamiennik ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -39. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -12,16 na 1000 mieszkańców gminy Kamiennik. W 2022 roku urodziło się 17 dzieci. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,45 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 4. *Liczba ludności w Gminie Kamiennik*

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3 681	3 630	3 611	3 570	3 547	3 523	3 486	3 441	3 394	3 324	3 228

Źródło: Dane z Raportu o stanie Gminy Kamiennik

Rysunek 7. *Liczba ludności w gminie Kamiennik*

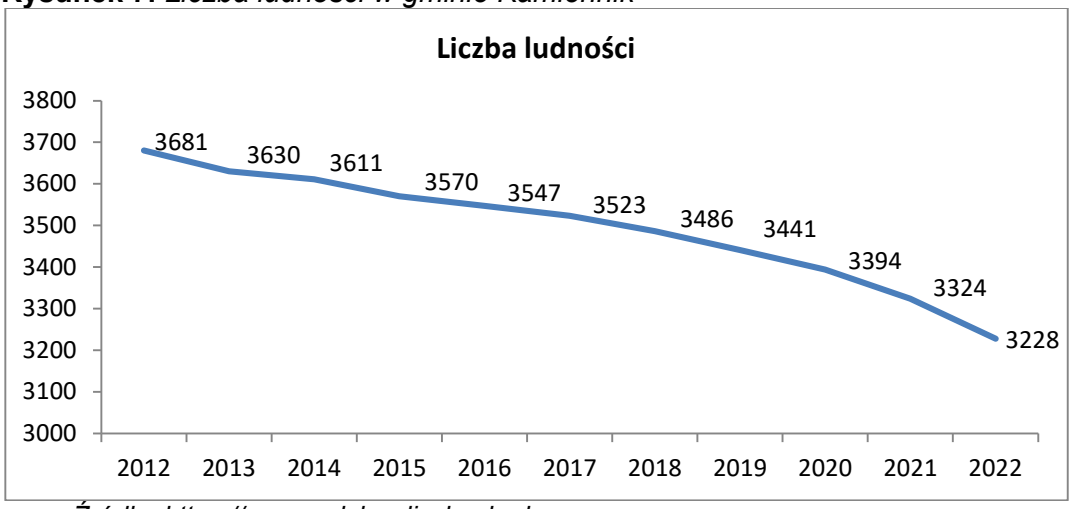

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl

Gmina Kamiennik podzielona jest na 13 jednostek administracyjnych (sołectw). Największymi pod względem liczby mieszkańców są sołectwa: Kamiennik 16%, Karłowice Wielkie 16%, Szklary 16% oraz Lipniki 13% a najmniej mieszkańców - posiadają sołectwa: Białowieża 2 %, Ogonów 2% oraz Zurzyce 2%.

Rysunek 8. *Liczba mieszkańców sołectw gminy Kamiennik w roku 2021*

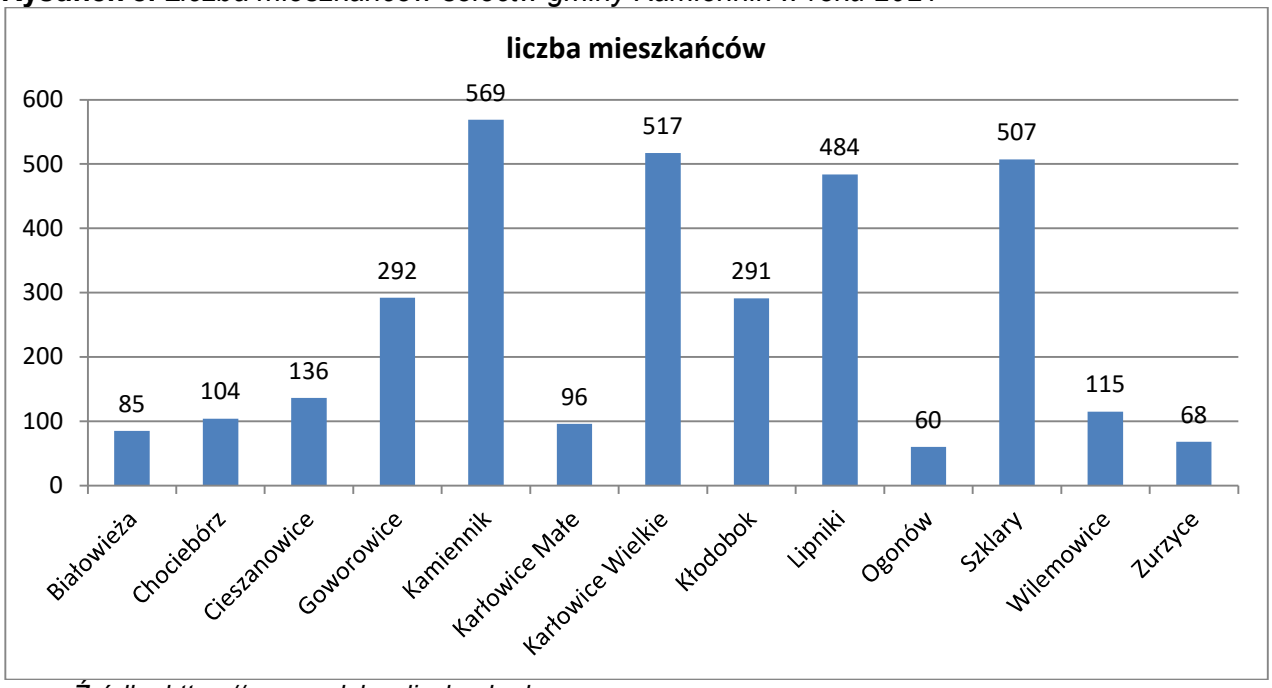

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl

Gmina Kamiennik charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia tj. 36 os/km^2 i jest najniższym w porównaniu z innymi jednostkami strukturalnymi.

Rysunek 9. *Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km^2) w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych w 2022 roku*

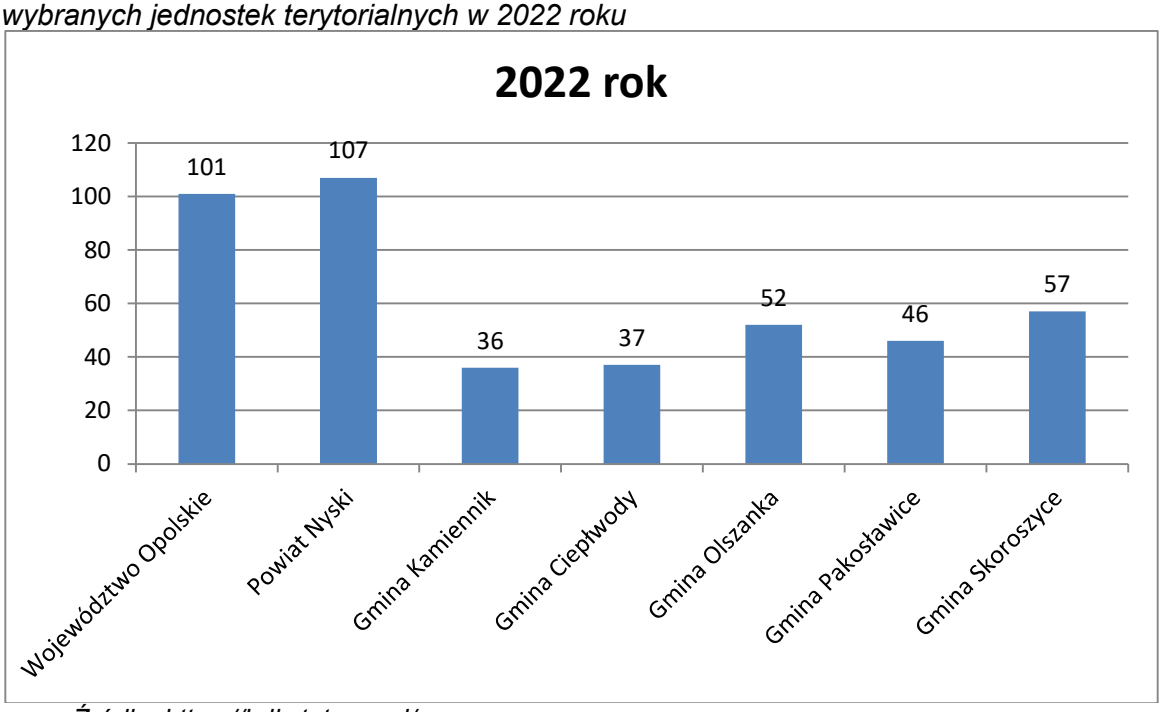

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

Przyrost naturalny i migracje

Tabela 5. *Zmiana liczby mieszkańców w latach 2002 – 2022 w sołectwach gminy Kamiennik*

Sołectwo	2002	2009	2021	Przyrost % w stosunku do 2002 roku
Białowieża	81	100	85	**4,9**
Chociebórz	140	145	104	-25,7
Cieszanowice	171	163	136	-20,5
Goworowice	327	364	292	-0,9
Kamiennik	652	667	569	-12,7
Karłowice Małe	91	109	96	**5,5**
Karłowice Wielkie	677	582	517	-23,6
Kłodobok	315	311	291	-7,6
Lipniki	531	537	484	-8,8
Ogonów	58	50	60	**3,4**
Szklary	577	553	507	-12,1
Wilemowice	122	132	115	-5,7
Zurzyce	69	68	68	-1,4

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy Kamiennik

W ostatnich 10 latach na terenie gminy Kamiennik jak i pozostałych jednostek zaobserwować można bardzo nierównomierny przyrost liczby mieszkańców rysunek poniżej. We wszystkich gminach w ostatnich latach występuje ujemny przyrost naturalny.

Rysunek 10. *Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w latach 2007, 2014 i 2022 roku w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych*

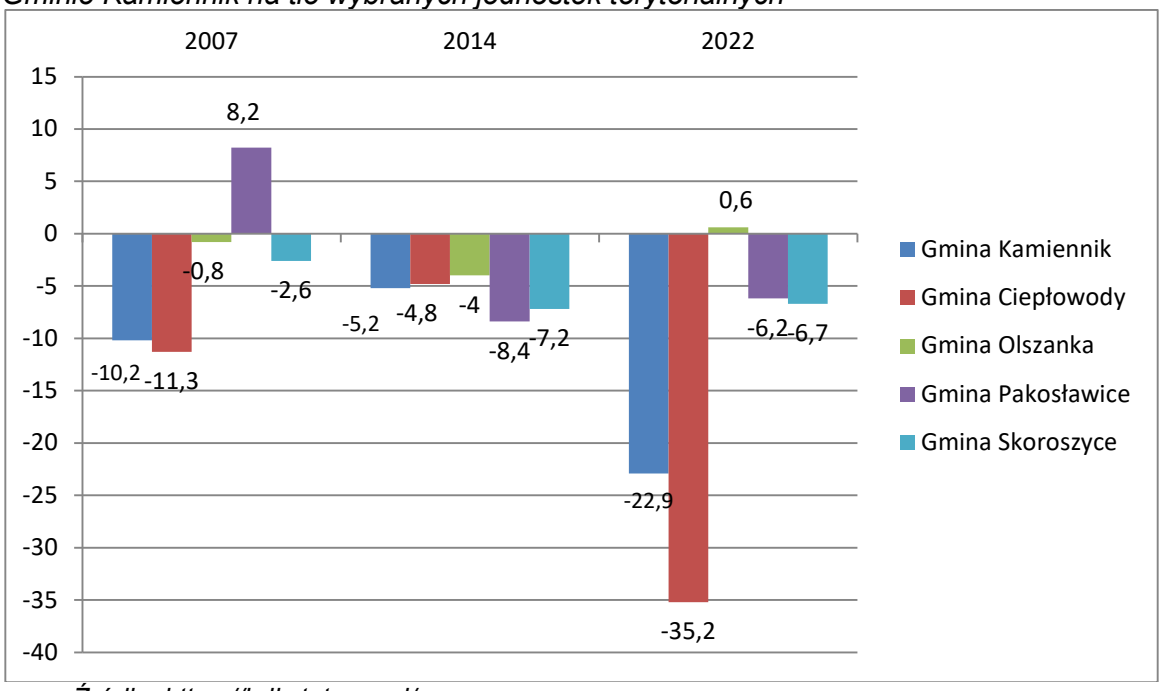

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

Drugim wskaźnikiem, który ma wpływ na zmianę liczby mieszkańców gminy jest saldo migracji, a zatem różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych i wymeldowanych w gminie w ciągu roku. Gmina Kamiennik charakteryzowała się ujemnym saldem migracji.

Rysunek 11. *Saldo migracji mieszkańców w latach 2012 – 2022 w Gminie Kamiennik*

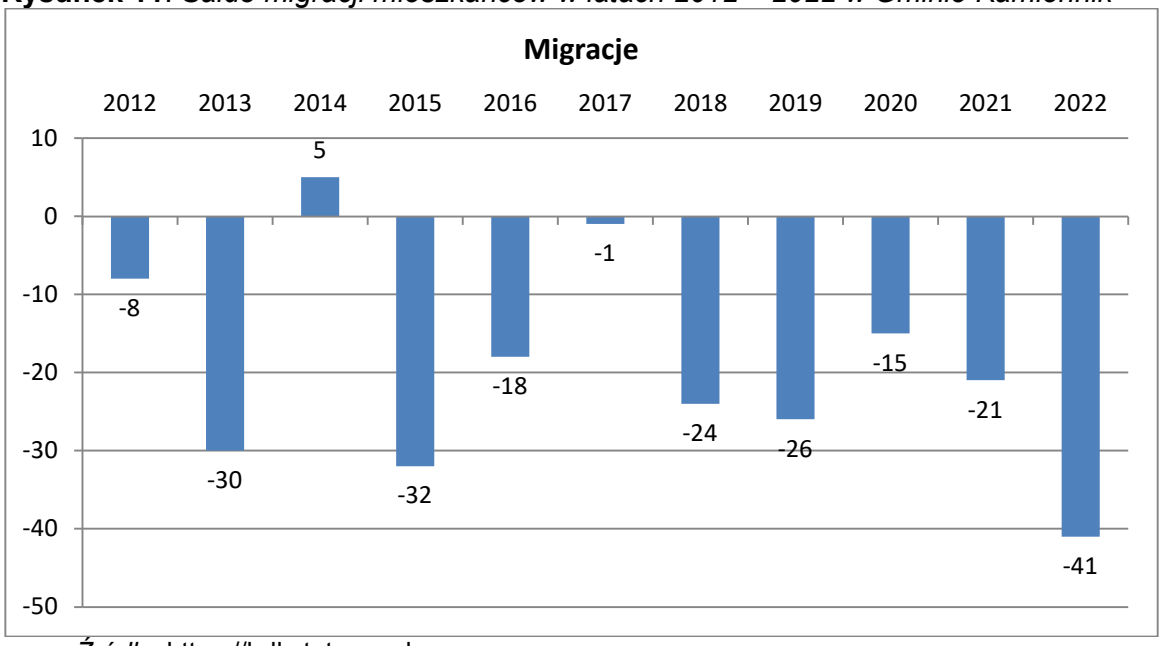

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 12. *Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2014, 2017 i 2022 roku w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych*

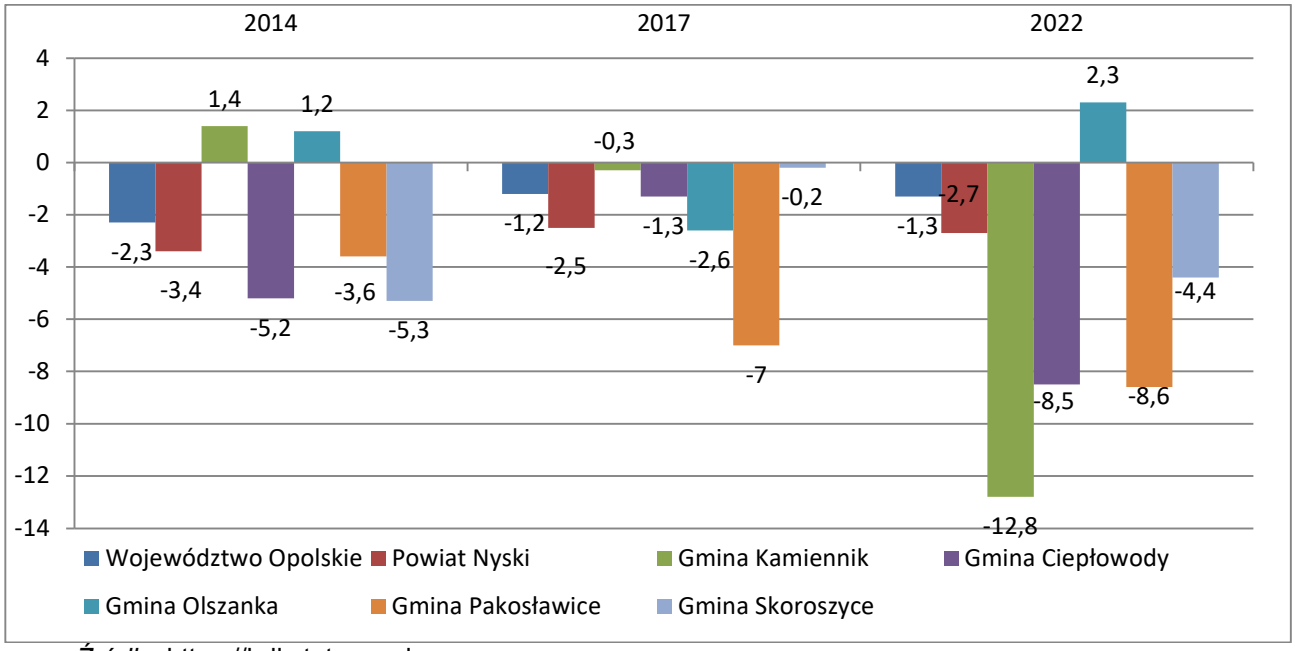

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców

Ważną kwestią demograficzną jest analiza struktury wieku mieszkańców. Wskazuje ona na wyzwania dla gminy w zakresie zapewnienia usług publicznych dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup wiekowych (np. żłobki, przedszkola, szkoły, kluby seniora itp.). Ponadto liczba osób w poszczególnych grupach wiekowych ma bezpośredni wpływ na wielkość budżetu gminy poprzez wpływy z podatku dochodowego PIT od mieszkańców. W 2022 roku w Gminie Kamiennik mieszkało 60,6% osób w wieku produkcyjnym, co plasuje gminę Kamiennik na podobnym poziomie w porównaniu do innych JST.

Rysunek 13. *Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2022 w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek terytorialnych w %*

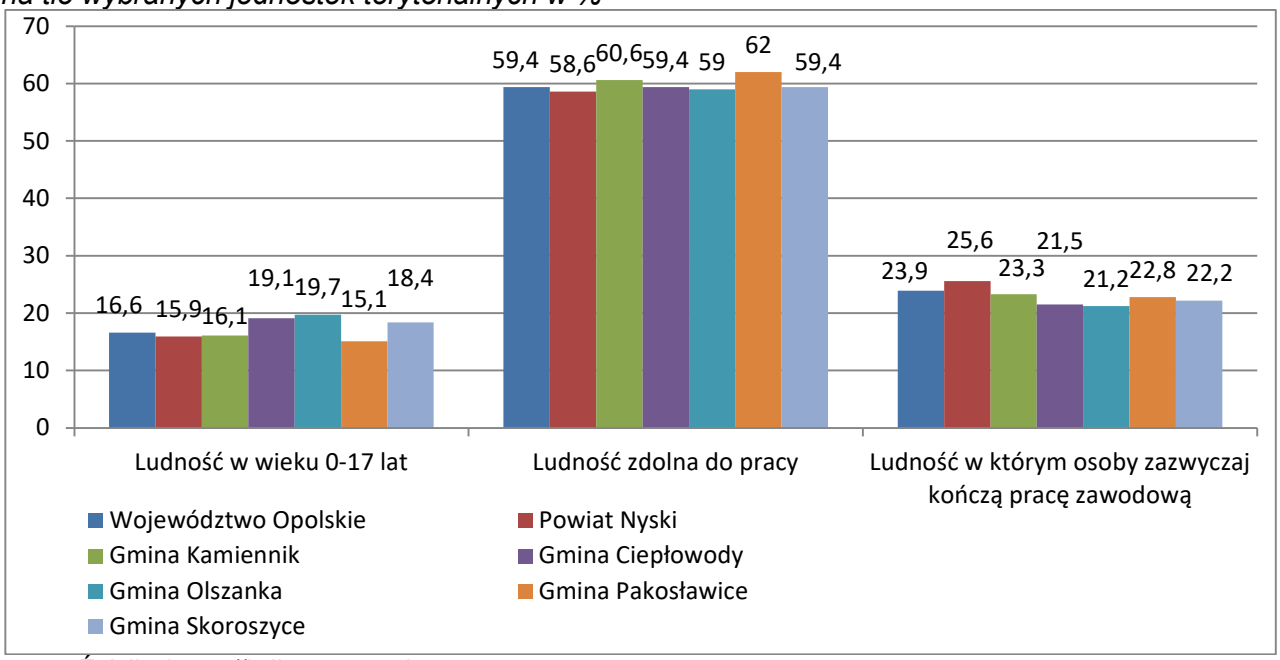

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 14. *Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamiennik*

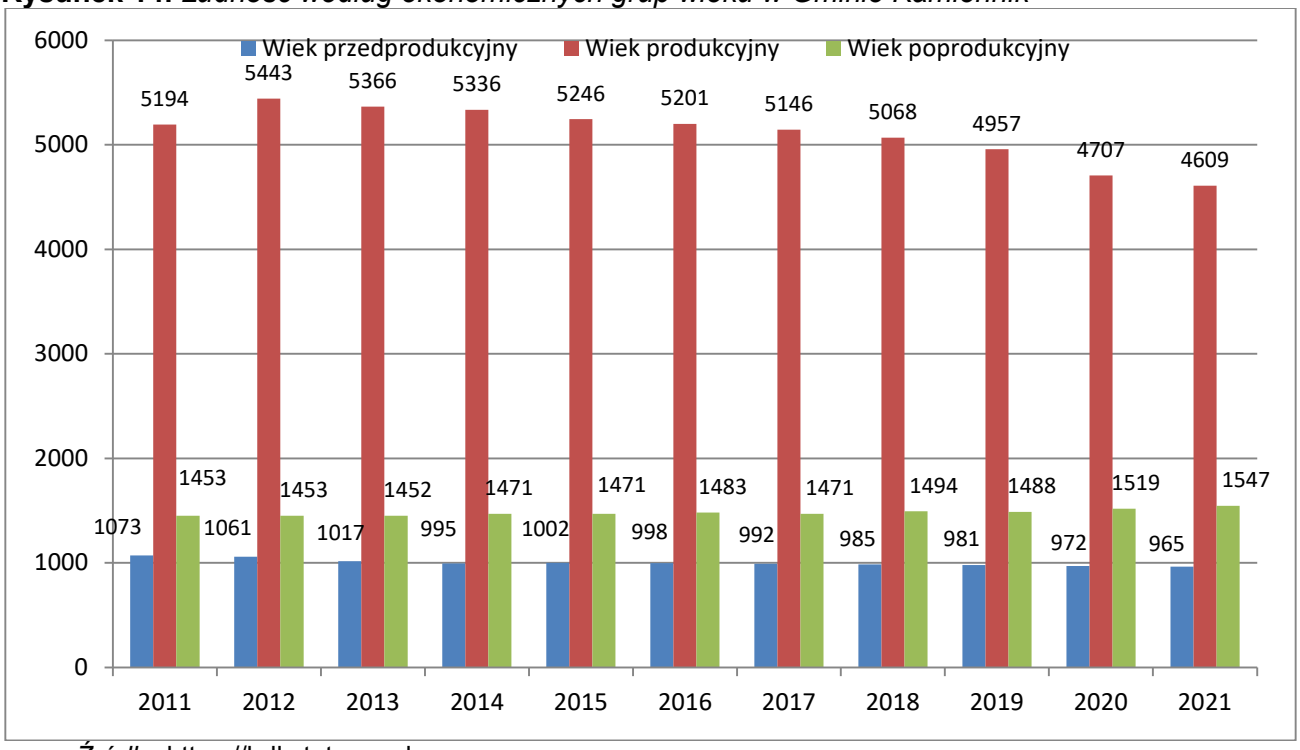

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Analizując strukturę ludnościową należy także spojrzeć na liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. W gminie Kamiennik obserwuje się wzrost omawianego wskaźnika w latach 2011– 2022 tak jak i w pozostałych jednostkach strukturalnych. Pomimo korzystnych trendów demograficznych na terenie Gminy Kamiennik należy mieć na uwadze trendy ogólnopolskie wzrostu długości życia mieszkańców. Średnia długość życia mieszkańców będzie się wydłużać, na co wskazują prognozy GUS dotyczące zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Wg danych GUS prognozowana liczba osób w wieku 65+ na rok 2050 jest dwukrotnie wyższa, szacuje się, że będzie to 30% mieszkańców.

3.3. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Wskaźnik bezrobocia w gminie Kamiennik był wyższy niż w województwie opolskim a niższy niż w powiecie nyskim. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kamiennik wynosiło w 2022 roku 7,7 % (7,7 % wśród kobiet i 7,7 % wśród mężczyzn).

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik 267 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 35 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -232. 11,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kamiennik pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 33,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rysunek 15. *Stopa bezrobocia w Gminie Kamiennik w latach 2014, 2017 i 2022 na tle innych jednostek*

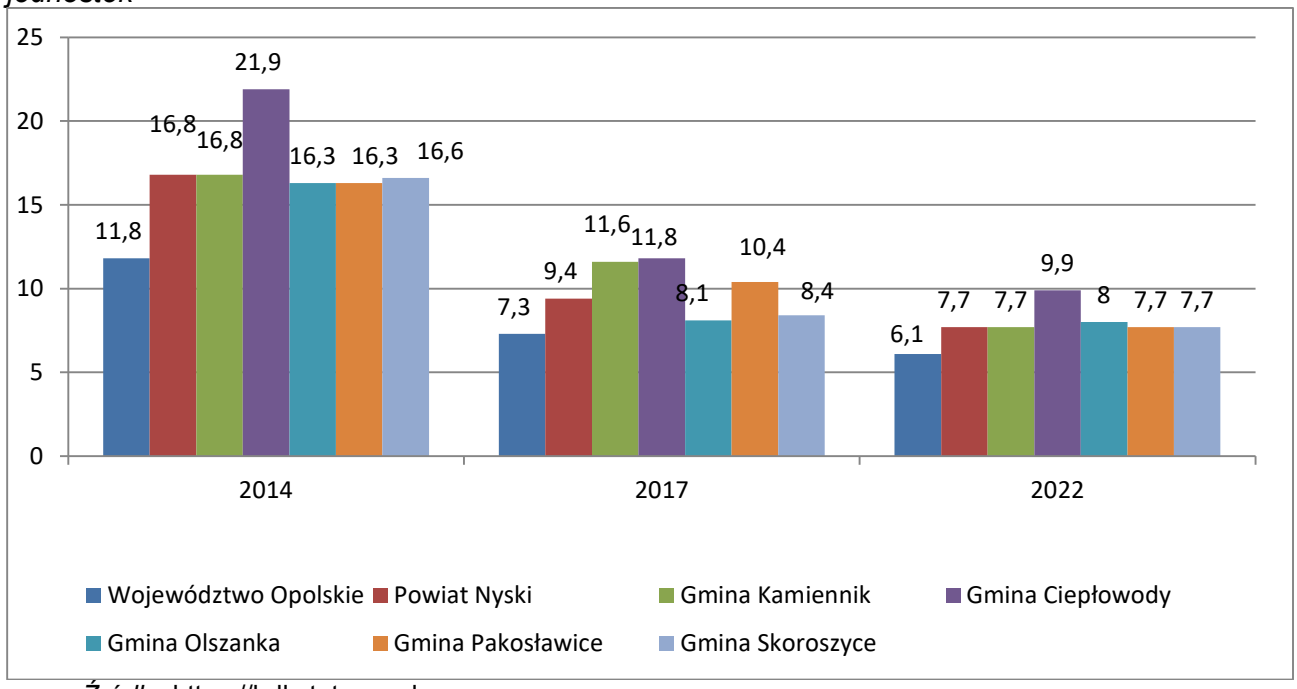

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

3.4. ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA

Na terenie Gminy Kamiennik ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:
cztery pomniki przyrody

1. Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 126cm; obwód: 396cm; wysokość: 25m - Nadleśnictwo Prudnik, Obręb leśny: Szklary, Leśnictwo: Biechów, Oddz.: 132.
2. Jałowiec pospolity - Juniperus communis; pierśnica: 25cm; obwód: 79cm; wysokość: 9m - Nadleśnictwo Prudnik, Obręb leśny: Szklary, Leśnictwo: Wilemowice, Oddz.: 6
3. Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 133cm; obwód: 418cm; wysokość: 24m - Nadleśnictwo Prudnik, Obręb leśny: Szklary, Leśnictwo: Biechów, Oddz.: 108
4. Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 248cm; obwód: 779cm; wysokość: 16m - przy skrzyżowaniu dróg ze Starowic z drogą Ogonów – Białowieża.
5.

Tabela 6. *Obszary prawnie chronione oraz tereny leśne w Gminie Kamiennik na tle wybranych jednostek*

Jednostka strukturalna	Rezerwaty przyrody [ha]	Parki krajobrazowe [ha]	Obszar chronionego krajobrazu [ha]	Użytki ekologiczne [ha]	Pomniki przyrody [szt.]	Powierzchnia lasów [ha]
Gmina Kamiennik	0	0	0	0	4	1 540,07
Gmina Ciepłowody	16,43	0	1 372,10	0	3	1 151,42
Gmina Olszanka	0	17,24	0	1,9	0	543,08
Gmina Pakosławice	0	0	0	0	1	1 036,28
Gmina Skoroszyce	0	0	0	0	3	461,64

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Jedynie na terenie Gminy Ciepłowody i Olszanka występują obszary prawnie chronione. Na obszarze wszystkich gmin występują nieliczne pomniki przyrody z wyłączeniem Gminy Olszanka.

Infrastruktura techniczna

Obszar Gminy Kamiennik nie posiada uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej. Zwodociągowana jest cała gmina w 100% i skanalizowana tylko w 16,8 %. W porównaniu z pozostałymi jednostkami strukturalnymi Gmina Kamiennik wypada źle.
Gmina Kamiennik oraz Ciepłowody nie są zgazyfikowane. Największy stopień zgazyfikowania posiada Gmina Skoroszyce 54,2%.

Rysunek 16. *Długość sieci wodociągowej [km] w Gminie Kamiennik w 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

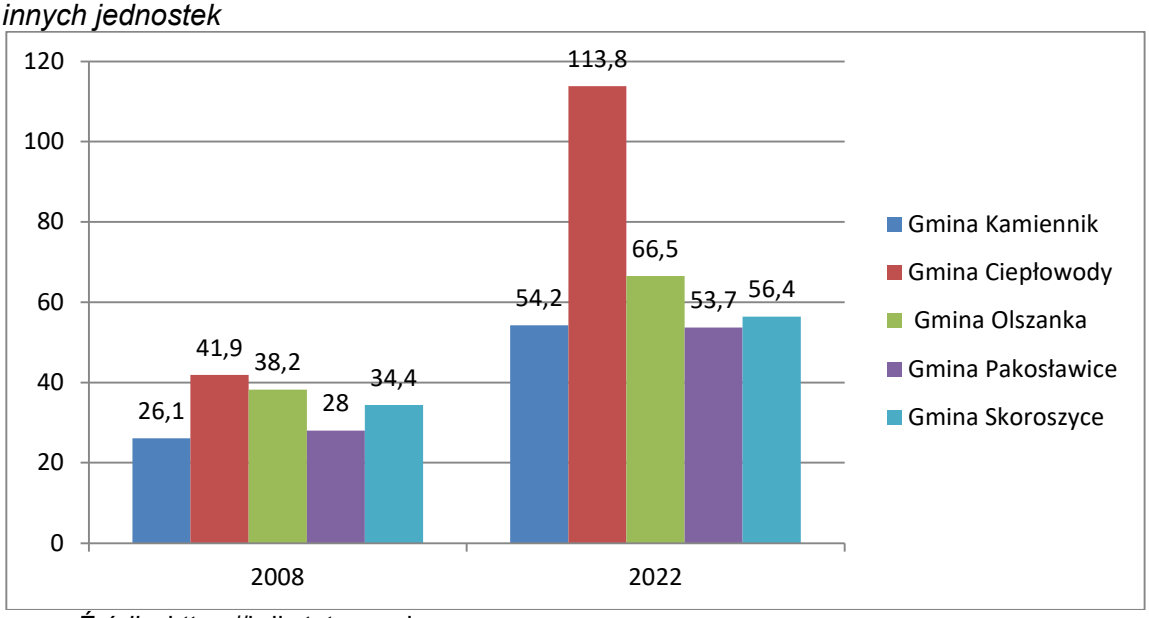

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 17. *% ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

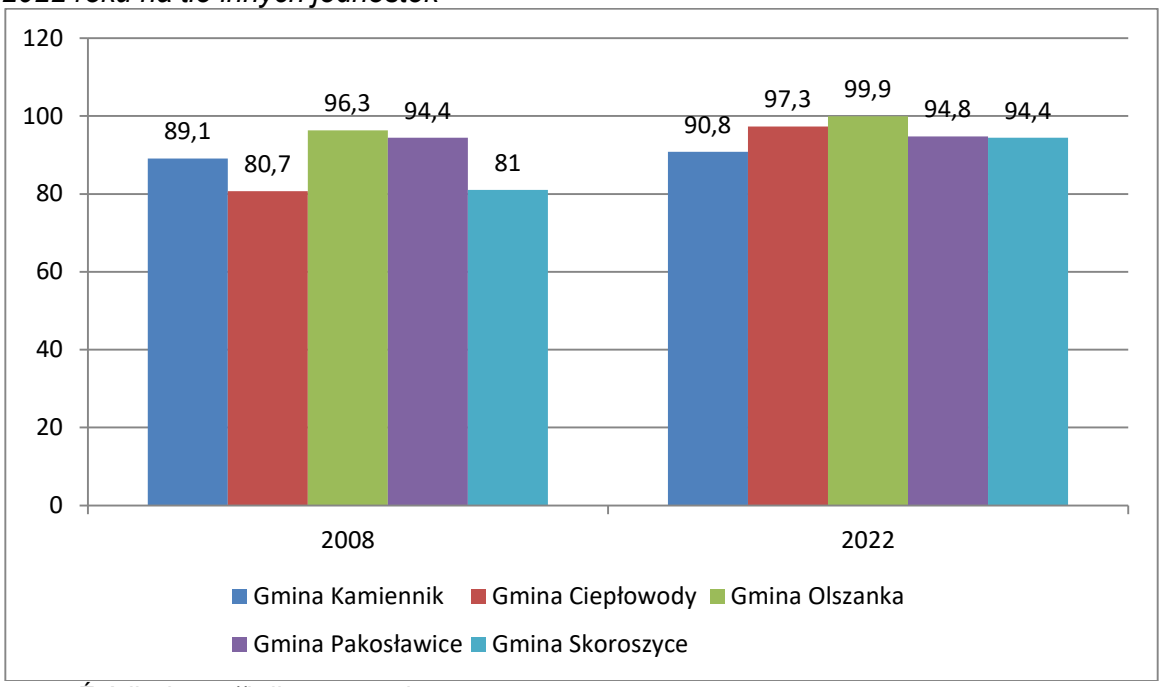

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 18. *Długość sieci kanalizacyjnej [km] w Gminie Kamiennik w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

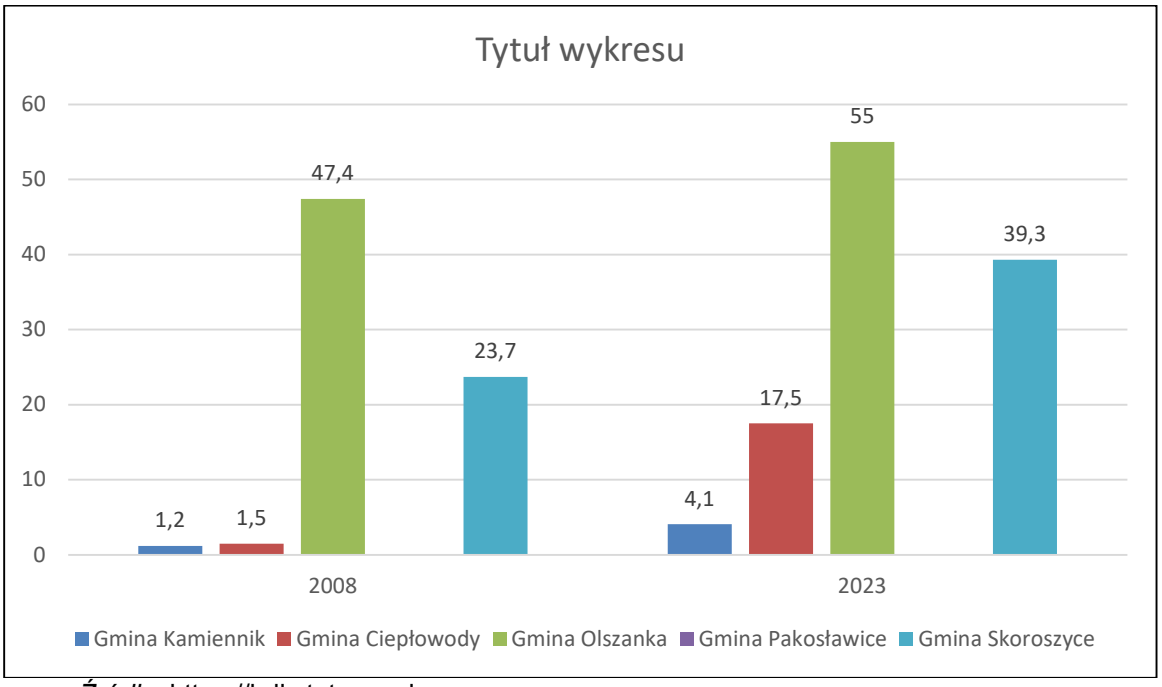

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 19. *% ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

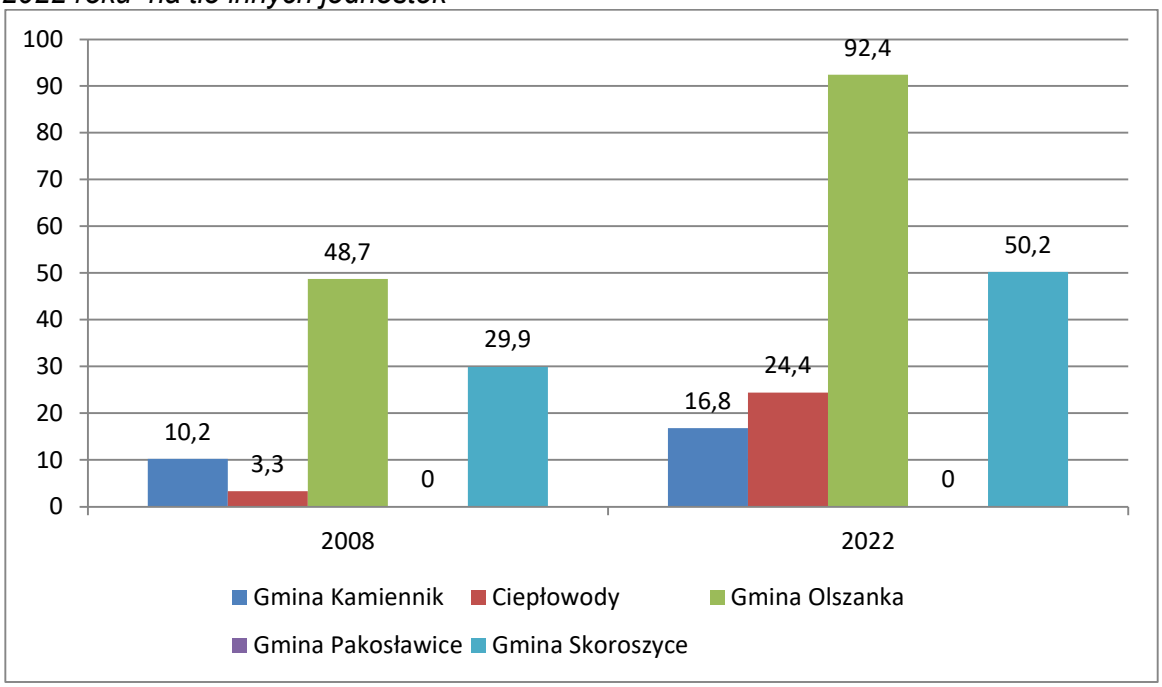

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 20. *Długość sieci gazowej [km] w Gminie Kamiennik w latach 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

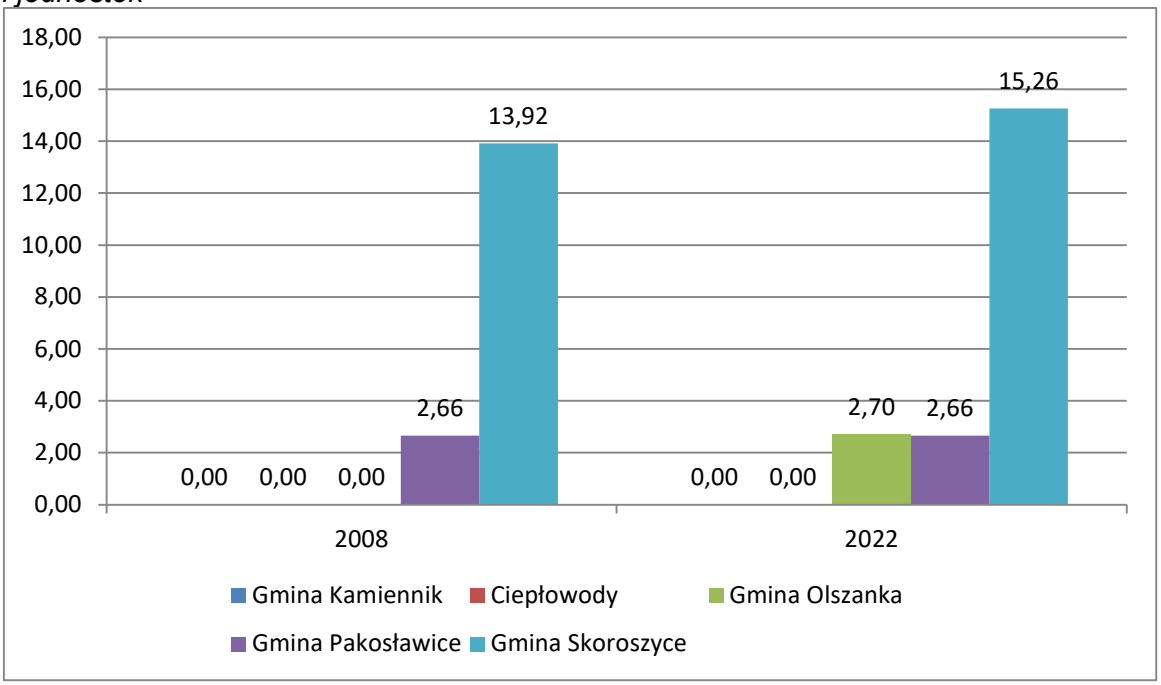

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 21. *% ludności Gminy Kamiennik korzystająca z sieci gazowej w 2008 i 2022 roku na tle innych jednostek*

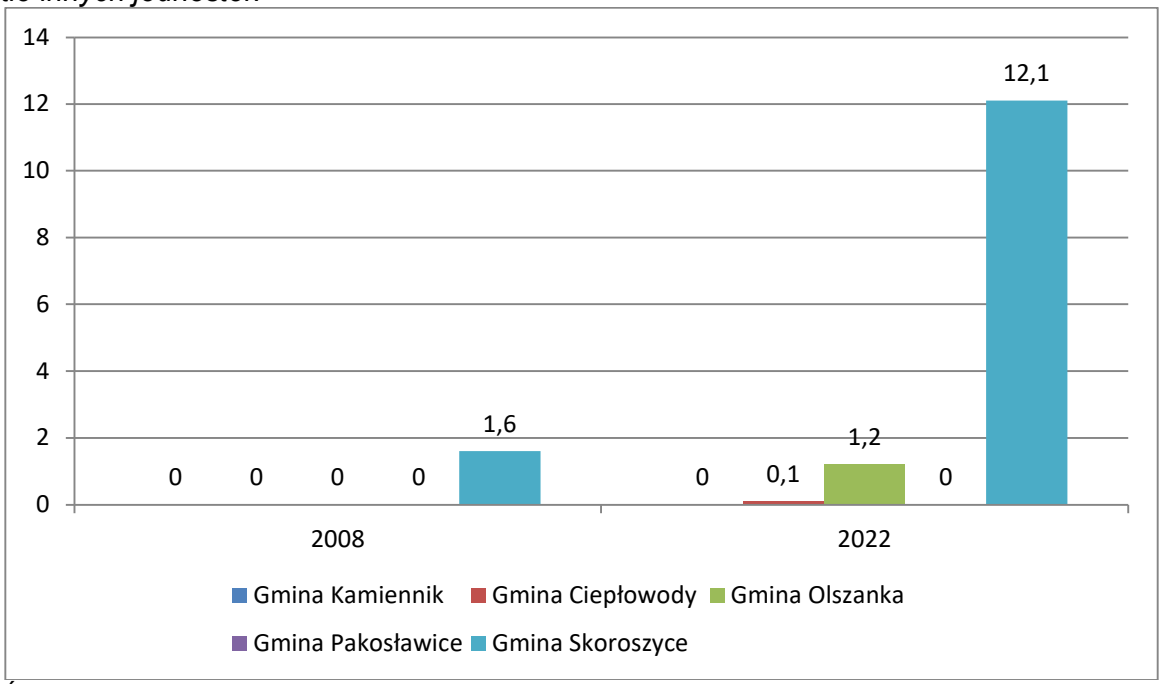

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Wykorzystanie energii odnawialnych (ocena):

Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych cechuje się niewielką lub zerową emisją zanieczyszczeń do powietrza, co zapewnia pozytywne efekty ekologiczne.

Energia biomasy

Na terenie Gminy Kamiennik nie prowadzi się upraw roślin energetycznych, kotły na biomasę są wykorzystywane w nielicznych przypadkach.

Energia wiatru

Na terenie Gminy Kamiennik, na gruntach wsi Lipniki, Goworowice oraz Chociebórz, zlokalizowana jest farma turbin wiatrowych „Lipniki". Farma składa się z 15 turbin wiatrowych o mocy nominalnej każdego z generatorów wynoszącej 2,05 MW (łączna moc zainstalowana farmy wynosi 30,75 MW).

Energia wodna:

Podstawowym warunkiem dla pozyskania energii potencjalnej wody jest istnienie w określonym miejscu znacznego spadu dużej ilości wody. Dlatego też budowa elektrowni wodnej ma największe uzasadnienie w okolicy istniejącego wodospadu lub przepływowego jeziora leżącego w pobliżu doliny. Miejsca takie jednak nieczęsto występują w przyrodzie, dlatego też w celu uzyskania spadu wykonuje się konieczne budowle hydrotechniczne.

Energia geotermalna

Budowa wgłębna na terenie gminy nie została rozpoznana wierceniami i profilowaniem geofizycznym na dużych głębokościach Energia geotermalna nie jest wykorzystywana na terenie gminy.

Energia słońca

Miejscem użytkowania energii solarnej są przede wszystkim budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne, użyteczności publicznej. Zważywszy, że liczba użytkowników energii solarnej może być duża na terenie gminy, ilość uzyskanej energii w technologii solarnej może mieć znaczny wpływ na poprawę lokalnych warunków środowiskowych, przede wszystkim stanu powietrza.

Energia otoczenia:

Na terenie Gminy Kamiennik pompy ciepła są wykorzystywane obecnie, głównie przez prywatnych inwestorów do ogrzewania domów mieszkalnych.

Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego. Jest to także temat, który w najbliższym czasie może być jednym z największych wyzwań dla gminy. Najważniejszą kwestią może nie być wzrastająca liczba wytwarzanych odpadów komunalnych, ale sposób ich przetwarzania spełniający wymogi dyrektyw unijnych, jak i odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Średnio jeden mieszkaniec Gminy Kamiennik wytwarzał 274 kg odpadów w ciągu roku.

Analizując dostępne w GUS dane dotyczące selektywnej zbiórki odpadów, w 2022 roku poziom selektywnie zbieranych odpadów komunalnych przez Gminę Kamiennik sukcesywnie wzrasta. Poziom recyklingu jest kwestią szczególnie ważną z uwagi na konieczność spełnienia wspomnianych już norm unijnych, które w 2022 roku powinny wynieść 50%. Przy równoczesnej zmianie wzoru obliczania tego wskaźnika, osiągnięcie wymaganego poziomu powinno być osiągnięte.

Gmina Kamiennik oraz Gmina Ciepłowody w porównaniu z innymi jednostkami strukturalnymi wytwarza znacznie mniej odpadów komunalnych rocznie. Jest to spowodowane najprawdopodobniej większą odległością od większych miejscowości (miasta oraz tzw. „sypialne" miejskie wytwarzają znacznie więcej odpadów komunalnych niż gminy wiejskie).

Rysunek 22. *Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018-2022*

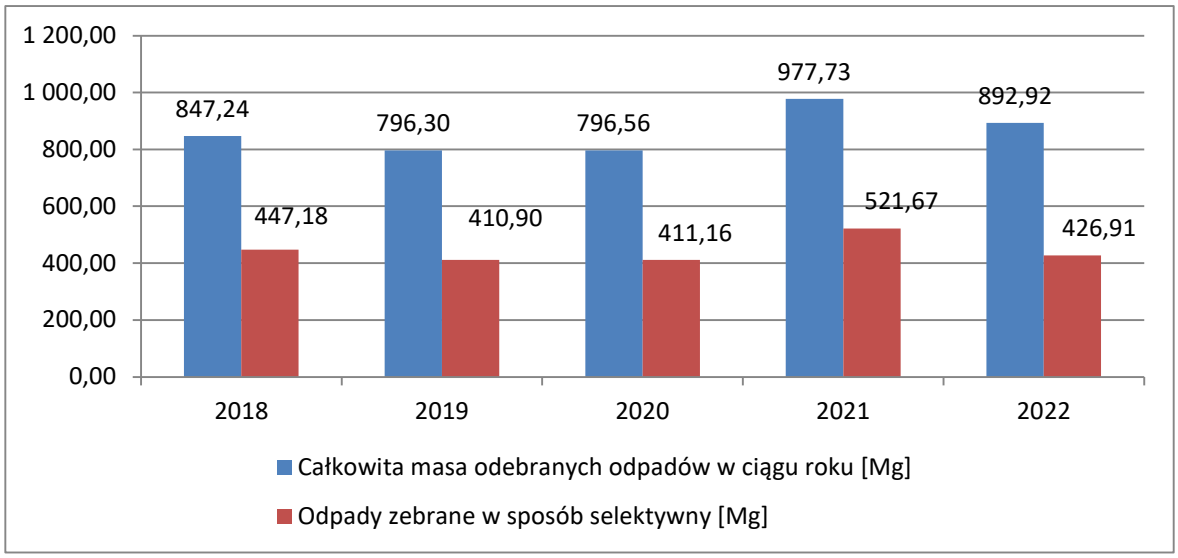

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 23. *Ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku na tle innych jednostek*

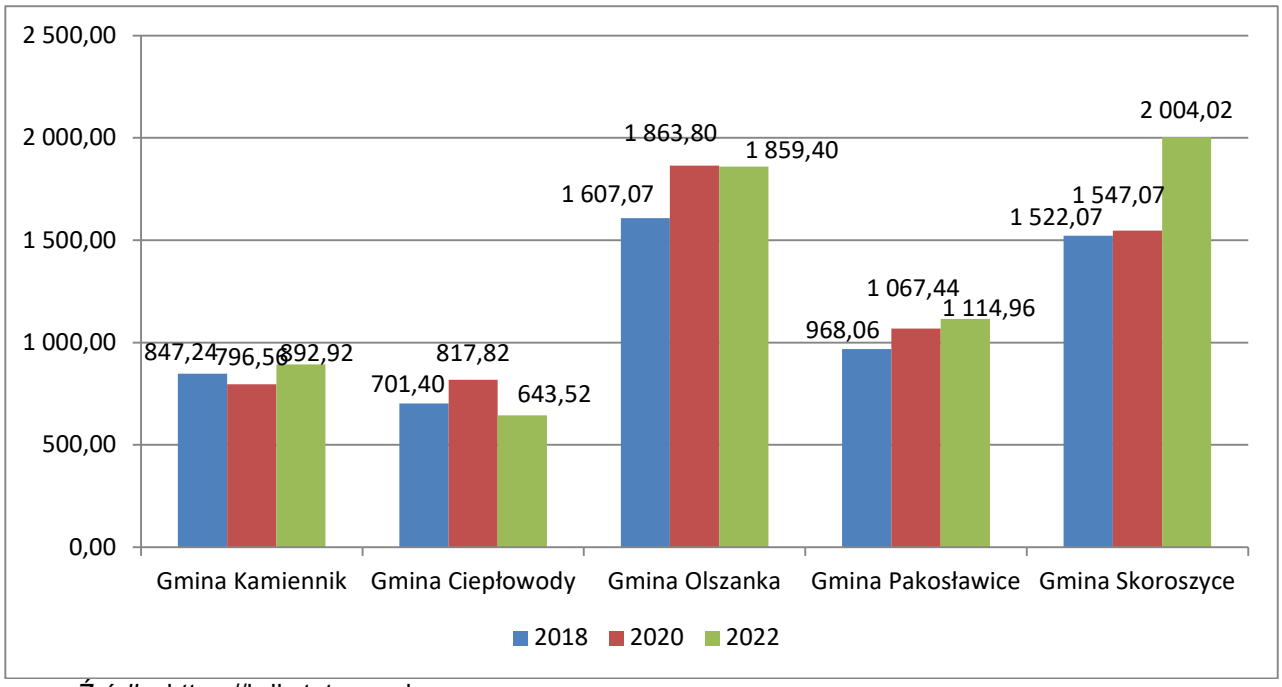

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 24. *Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny z terenu Gminy Kamiennik w latach 2018, 2020 i 2022 roku tle innych jednostek*

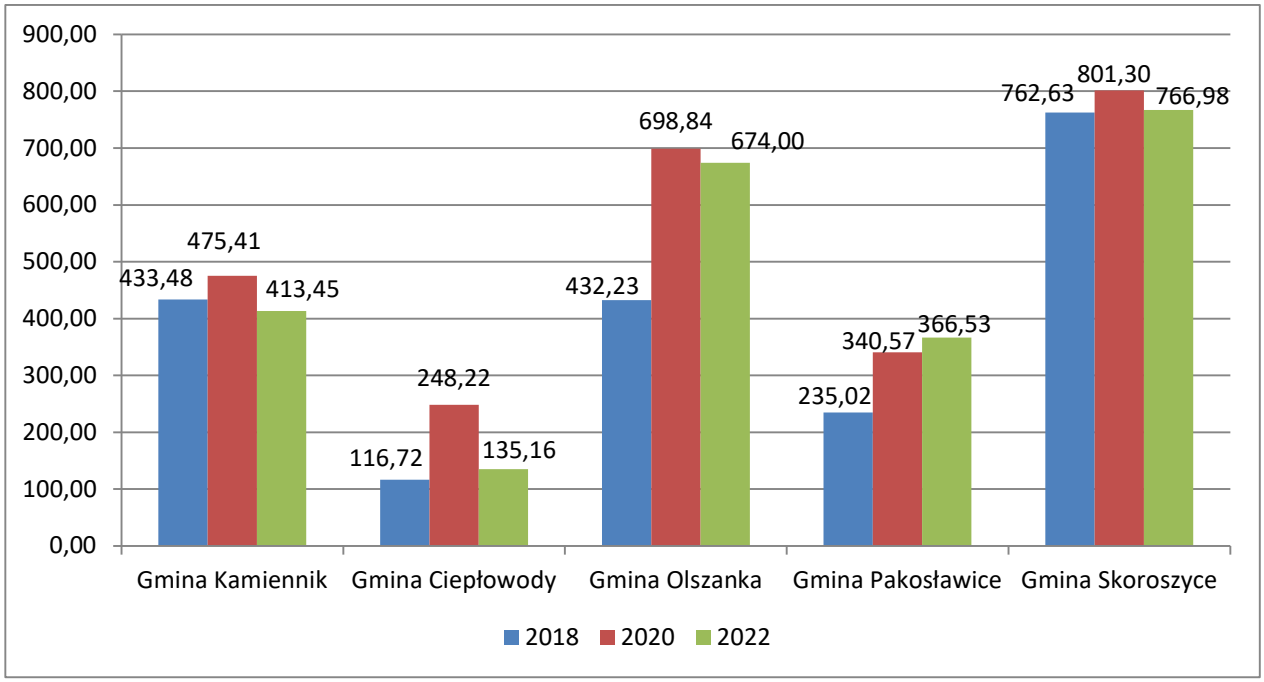

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 25. *Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów na tle wybranych jednostek w %*

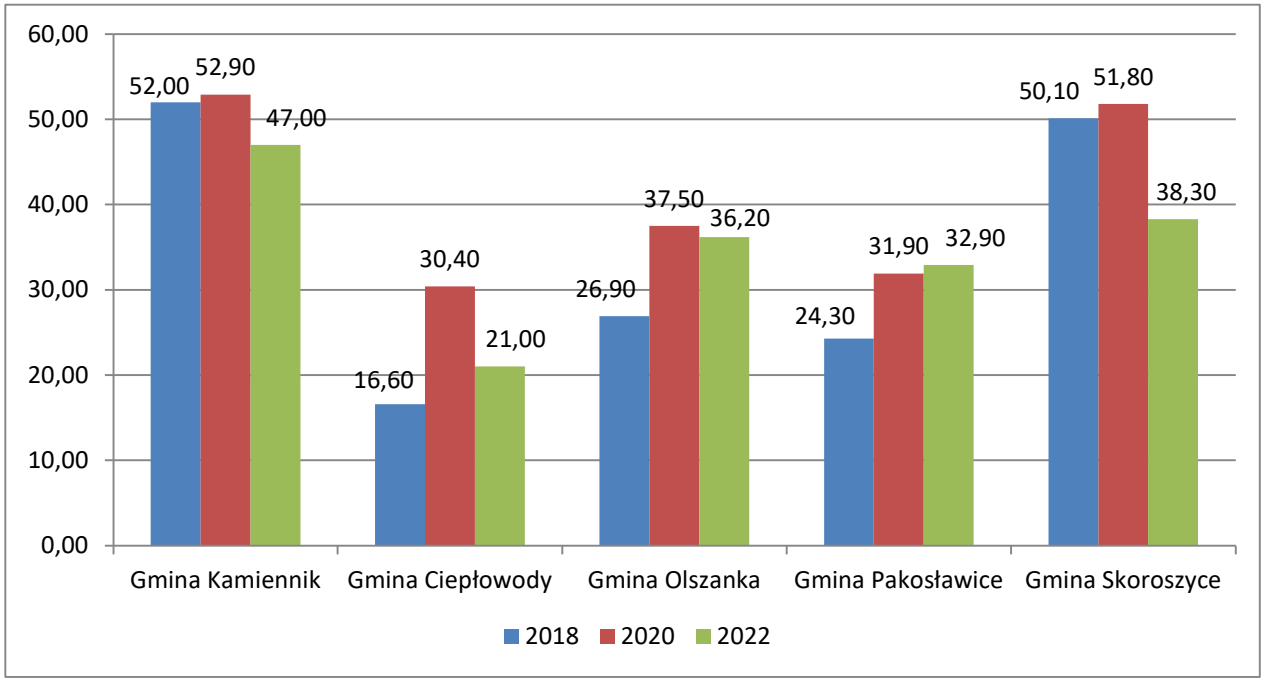

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 26. *Ilość odpadów komunalnych zebranych na jednego mieszkańca z terenu Gminy Kamiennik w 2022 roku na tle innych jednostek*

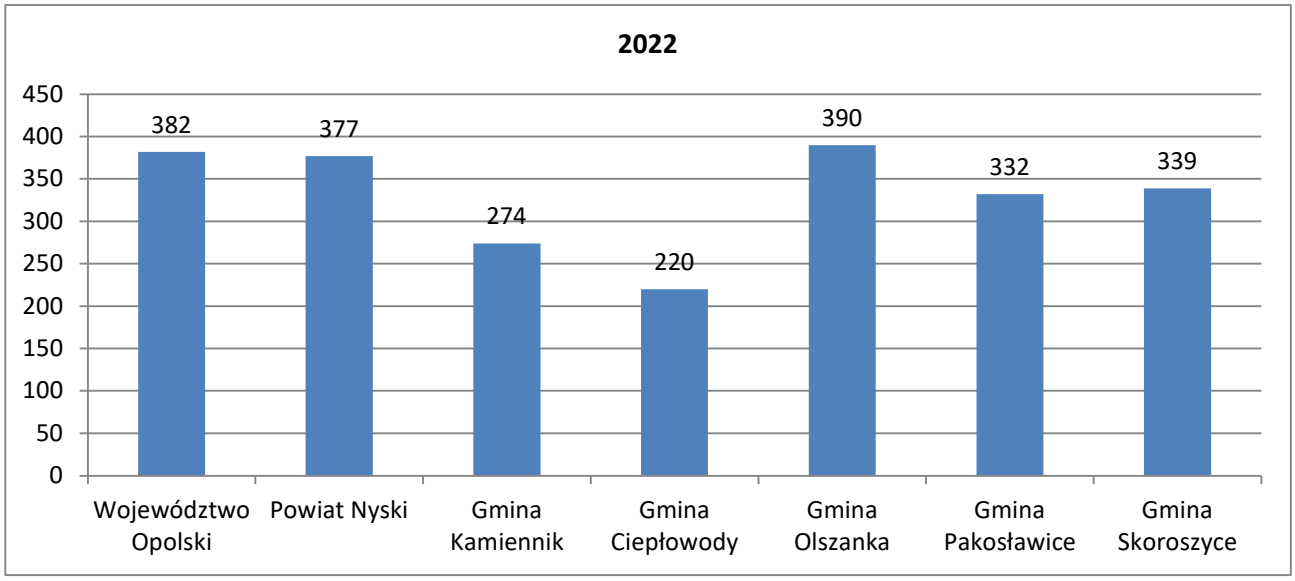

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest, jako odpady niebezpieczne, wymagają szczególnego sposobu postępowania. Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" do dnia 31 grudnia 2032 r. instalacje lub urządzenia zawierające azbest powinny zostać oczyszczone z wyrobów azbestowych, w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

Od 2016 roku na terenie Gminy Kamiennik prowadzone jest zadanie polegające na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest, na realizację którego pozyskiwane jest dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. W ramach realizacji zadania polegającego na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kamiennik, w latach 2016-2022 osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny polegający na unieszkodliwieniu 68,744 Mg odpadów zawierających azbest.

Rysunek 27. *Ilość odpadów zawierających azbest występująca na terenie Gminy Kamiennik na koniec 2022 na tle innych jednostek*

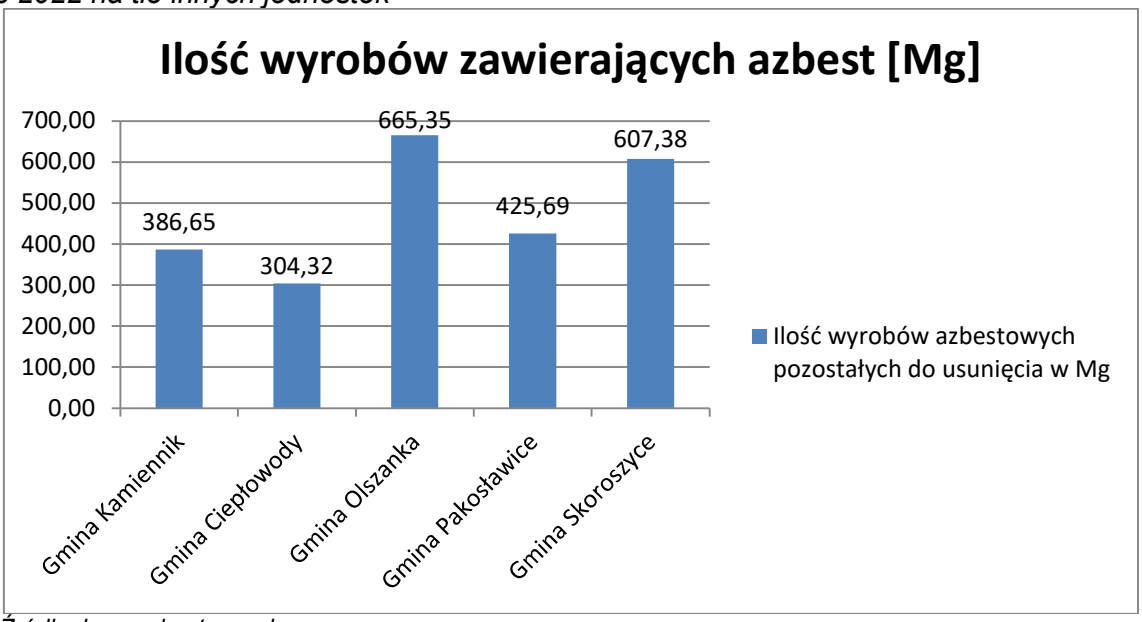

Źródło: bazaazbestowa.pl

3.5. KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Według danych Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na terenie Gminy Kamiennik znajduje się 19 zabytków nieruchomych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków, 215 zabytków nieruchomych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, 14 zabytków ruchomych wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków i 145 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Tabela 7. *Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zlokalizowanych na terenie gminy Kamiennik*

Lp.	Obiekt	Lokalizacja
1	zespół dworski: dwór - I poł. XVIII	Cieszanowice
2	zespół dworski: oficyna - I poł. XIX	Cieszanowice
3	zespół dworski: spichlerz - XVIII/XIX	Cieszanowice
4	zespół dworski: pawilon ogrodowy - XVIII	Cieszanowice
5	park	Cieszanowice
6	kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP - XIX	Goworowice
7	park pałacowy	Goworowice
8	kościół parafialny pw. św. Andrzeja - XVIII, XIX w.	Kamiennik
9	Dwór - XVIII/XIX w.	Karłowice Małe
10	Spichlerz - poł. XIX w.	Karłowice Małe
11	Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny – 1758 r.	Karłowice Wielkie
12	Dom nr 66 – XIX w.	Kłodobok
13	Dom nr 71 - XVIII/XIX w.	Kłodobok
14	kościół parafialny pw. św. Marcina – 1775 r.	Lipniki
15	kościół parafialny. pw. św. Michała Archanioła – XVIII w.	Szklary
16	dawny młyn wodny, ob. dom nr 82 - II poł. XIX w.	Szklary
17	Pałac - k. XIX w.	Wilemowice
18	Park - k. XIX w.	Wilemowice
19	zespół folwarczny: spichlerz budynek, brama wjazdowa	Wilemowice

Źródło: https://wuozopole.pl/download/attachment/42/nowy-rejestr-zabytkow-nieruchomych.pdf

Gmina Kamiennik posiada „Gminny program opieki nad zabytkami wraz z Gminną ewidencją zabytków", zawierający karty adresowe zabytków w których opisane zostały poszczególne obiekty.

3.6. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Turystyka

Atrakcje turystyczne gminy związane są przede wszystkim z ciekawymi zabytkami gminy.

Sport

Gmina Kamiennik zapewnia mieszkańcom możliwość uprawiania sportu oraz aktywnego spędzania czasu wolnego. Gmina Kamiennik angażuje się w wiele inicjatyw o charakterze sportowym, mających na celu promocję sportu, turystyki i aktywności fizycznej.
W gminie działa Gminny Ludowy Klub Sportowy realizujący projekt pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu" oraz Akademia Piłkarska Kamiennik.
Na tle innych jednostek Gmina Kamiennik posiada na podobnym poziomie rozwiniętą działalność sportową.

Rysunek 28. *Kluby sportowe na 10 tys. ludności w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek.*

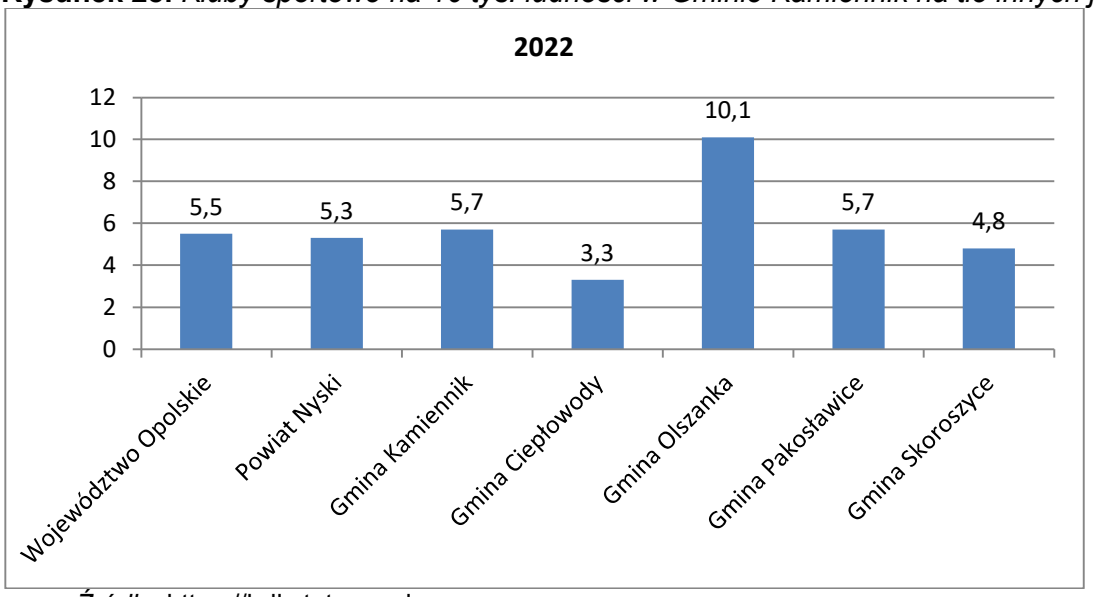

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 29. *Kluby sportowe w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek.*

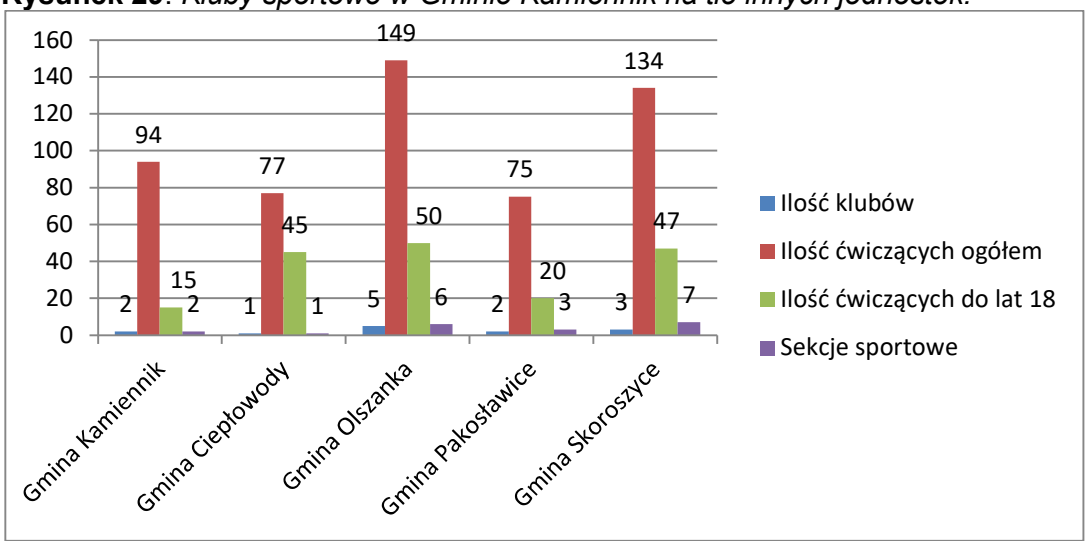

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Kultura

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Kamienniku

Biblioteka zapewnia mieszkańcom gminy dostęp do zbiorów bibliotecznych, informacji i edukacji oraz bezpłatny dostęp do szerokopasmowego Internetu, możliwość drukowania, skanowania i kopiowania.

Działalność biblioteki zajmuje się również kreowaniem i propagowaniem kultury w gminie oraz rozwijaniem zainteresowań mieszkańców. Prowadzi różnorodne działania skierowane m.in. do dzieci, młodzieży i seniorów.

3.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik, które zostało przyjęte przez Radę Gminy

Kamiennik w dniu uchwałą nr II/9/02 z 26 listopada 2002 r. W kolejnych latach wprowadzano zmiany, ostatnia zmiana miała miejsce w 2006 r.

Na obszarze Gminy Kamiennik obowiązuje Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Gmina Kamiennik zajmuje powierzchnię około 89,8 km^2, z czego około 16,2 km^2 objęte są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (18 % powierzchni).

3.8. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bardzo ważnym zadaniem własnym gminy jest zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Kamiennik zapewniają wyspecjalizowane instytucje takie jak: Policja (Dzielnicowy pełniący służbę w komisariacie policji w Otmuchowie) i Ochotnicza Straż Pożarna (Kamiennik, Szklary, Lipniki oraz Goworowice).

Szybkie zmiany cywilizacyjne generują różnego rodzaju zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludności i mienia. Ich charakter, skala zjawiska oraz skutki wskazują na konieczność doskonalenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Najwięcej zdarzeń jakie wystąpiły na terenie Gminy Kamiennik, dotyczyło szkód powstałych na skutek silnego wiatru, opadów deszczu i zdarzeń drogowych.

Rysunek 30. *Zdarzenia wg rodzaju za rok 2022.*

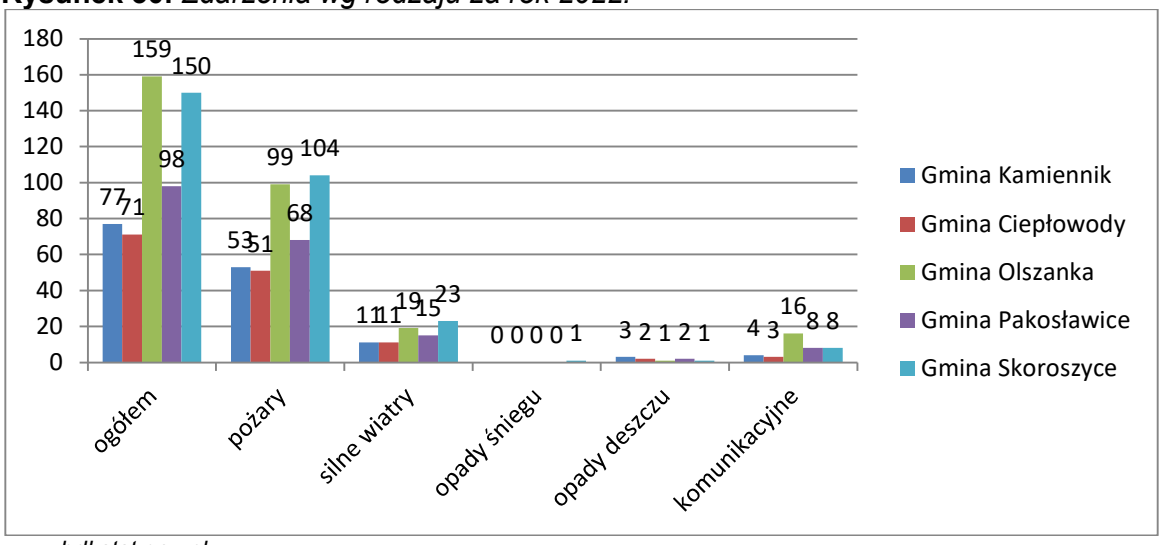

www.bdl.stst.gov.pl

Zagrożenia powodziowe Gminy

Obszar gminy nie jest zagrożony powodziami. Lokalne wystąpienia cieków mogą następować po nawalnych opadach lub gwałtownych roztopach w dnach dolin. Mogą również tworzyć się głębokie rozcięcia erozyjne, którym sprzyja wielkopowierzchniowy charakter gruntów rolnych oraz bogata rzeźba terenu z podatnymi na niszczenie pokrywami glin lessopodobnych.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował „Ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry":

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

RW60001012769 - Stara Struga - dobry stan ekologiczny. Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten(w), kadm(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry. Presje determinujące stan wód: nawożenie oraz prostowanie koryta. Zalecane kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu

zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.
RW6000061334239 – Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku - Nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Zalecane działania renaturyzacyjne.
RW60001012569 - Maciejowicki Potok - Umiarkowany stan ekologiczny. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania renaturyzacyjne.
RW600010127439 - Cielnica od źródła do Korzkwi – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Presje determinujące stan wód: odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.
RW6000061334191 – Oława do Pogródki – Umiarkowany potencjał ekologiczny. Stan chemiczny poniżej dobrego. Presje determinujące stan wód: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zalecane działania kontrolne.
RW600006125149 – Głęboka - nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP). Nie stwierdzono występowania presji. Zalecane działania kontrolne.

- Jednolite Części Wód Podziemnych

nr 109 – stan JCWPd dobry. Przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Presje determinujące stan wód: pobór punktowy z ujęć wód podziemnych.

3.9. POLITYKA SPOŁECZNA

3.9.1. POMOC SPOŁECZNA

Głównym celem polityki społecznej jest pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalno - bytowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Pomoc społeczna jest ważnym elementem polityki gminnej, bowiem to na poziomie samorządowym najłatwiej jest rozpoznać konkretne potrzeby i problemy mieszkańców oraz identyfikować adekwatne formy pomocy. W 2022 roku w gminie Kamiennik realizowano przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej następujące programy:

- Przyznawania i wypłacania dodatków mieszkaniowych – 13 rodzin,
- Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne z dodatkami; zasiłki pielęgnacyjne; świadczenie pielęgnacyjne; specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie rodzicielskie; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „Becik" – 255 rodzin,
- Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 23 rodziny,
- Wypłaty zasiłków dla opiekunów – 2 rodziny,
- Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (500+) – 261 rodzin (456 dzieci),
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej – 6 rodzin w tym 24 osób (15 dzieci w pieczy zastępczej),
- Przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 7 rodzin w tym 14 osób,
- Dożywiania uczniów, a w szczególności gorącego posiłku – 95 rodzin ogółem z programu w tym 61 dzieci objętych gorącym posiłkiem w szkołach i przedszkolach,
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 – produkty żywnościowe z Banku Żywności – 644 osoby (275 rodzin),
- Karta Dużej Rodziny – wydanych 63 karty,
- Opolska Karta Rodziny i Seniora – 7 rodzin, 12 kart,
- Pomoc obywatelom Ukrainy - Zakwaterowanie - 36 osób, pomoc jednorazowa 300 zł – 18 osób, posiłki dla dzieci – 3 osoby, świadczenia rodzinne – 5 osób,
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku osłonowego – 432 rodziny,
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku węglowego – 868 rodzin,
- Przyznawanie i wypłacanie dodatku do innych źródeł ciepła – 133 rodziny w tym: pellet-

80 rodzin, drewno – 37 rodzin, gaz – 2 rodziny, olej – 9 rodzin, biomasa – 5 rodzin.

3.9.2. OCHRONA ZDROWIA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, mieszkańcy Gminy Kamiennik, obsługiwani byli w 2022 roku przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA" w Kamienniku przy ul. Kościuszki 2. W 2022 roku z porad ambulatoryjnych skorzystało 13 575 osób.
Na obszarze gminy znajduje się jedna apteka w Kamienniku na terenie ośrodka zdrowia.

Rysunek 31. *Ilość porad udzielnych w podstawowej opiece społecznej w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

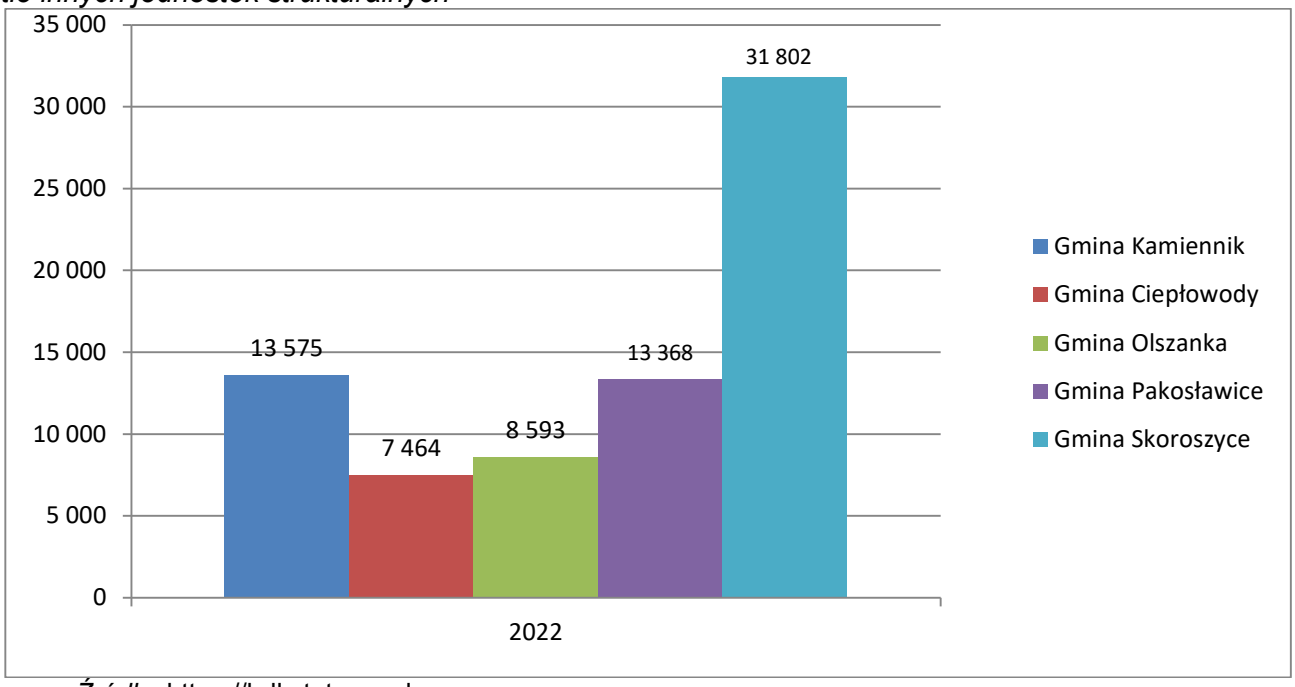

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 32. *Ilość osób przypadających na jeden punkt apteczny w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

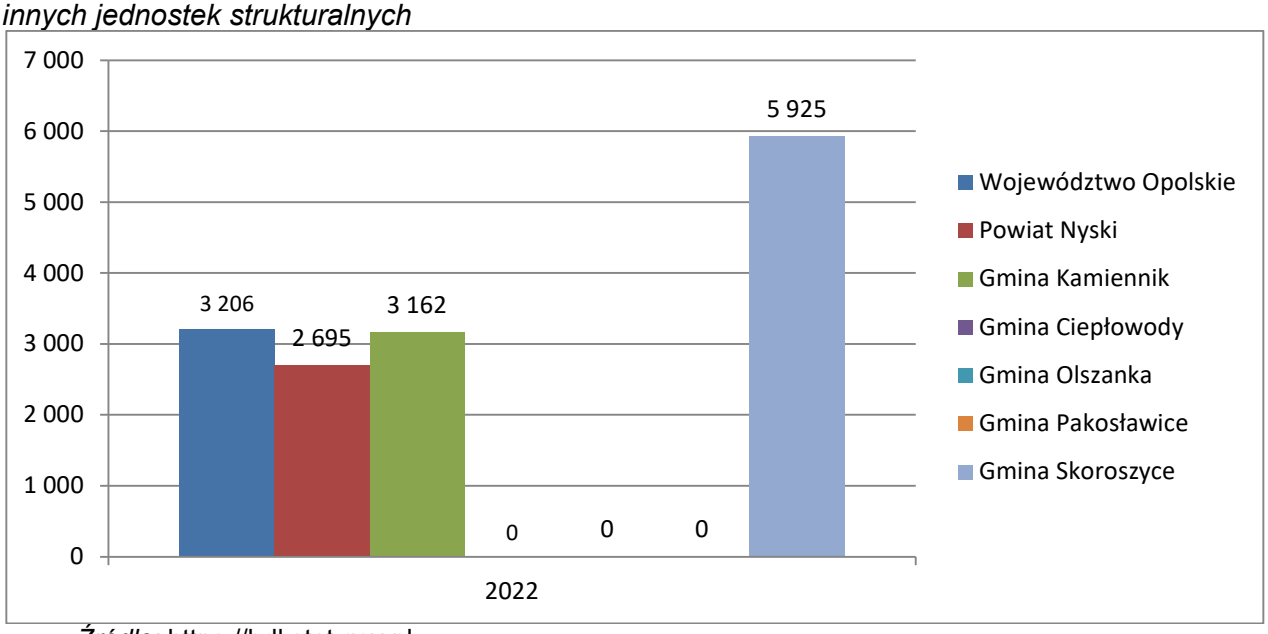

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

3.9.3. EDUKACJA I WYCHOWANIE

715 mieszkańców gminy Kamiennik jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 18,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,6% wykształcenie policealne, 12,0% średnie ogólnokształcące, a 21,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,8% mieszkańców gminy Kamiennik, gimnazjalnym 2,9%, natomiast 12,3% podstawowym ukończonym. 3,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa opolskiego mieszkańcy gminy Kamiennik mają analogiczny poziom wykształcenia.

Opieka nad dziećmi do lat 3
Gmina Kamiennik rozpoczęła budowę żłobka. Inwestycja ma zostać zrealizowana do końca 2024 roku.

Wychowanie szkolne i przedszkolne
Na terenie Gminy Kamiennik działają następujące placówki oświatowe:
1. Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Kamienniku i Szklarach,
2. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Karłowicach Wielkich,
3. Publiczny Zespół Szkolno-Przedszkolny Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Wsi Lipniki w Lipnikach.

Liczba osób uczestnicząca do placówek oświatowych których organem prowadzącym jest Gmina Kamiennik, stan na 30.09.2023 r. wynosiła:
- w szkołach podstawowych – 153 osób w tym z niepełnosprawnością 12
- oddziałach przedszkolnych - 38 osób w tym z niesprawnością 1
- przedszkolach – 39 osób w tym z niesprawnością 2

Rysunek 33. *Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych w 09.2022 rok*

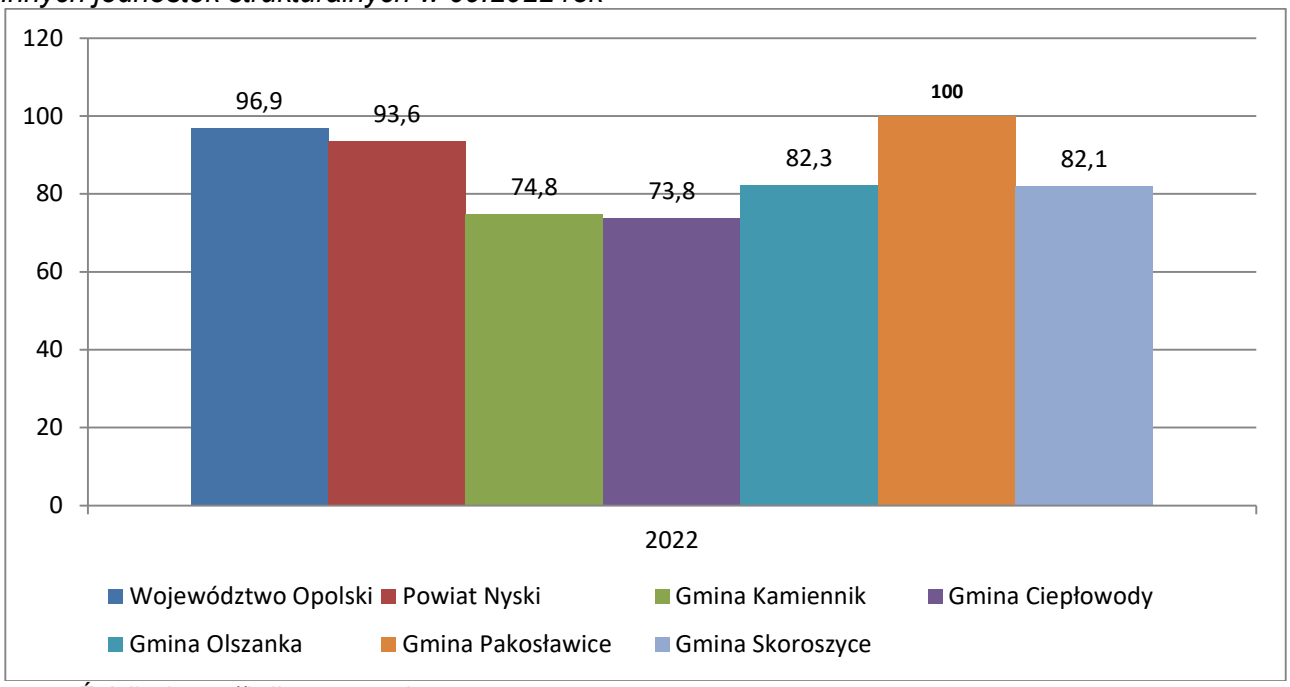

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 34. *Współczynnik skolaryzacji w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

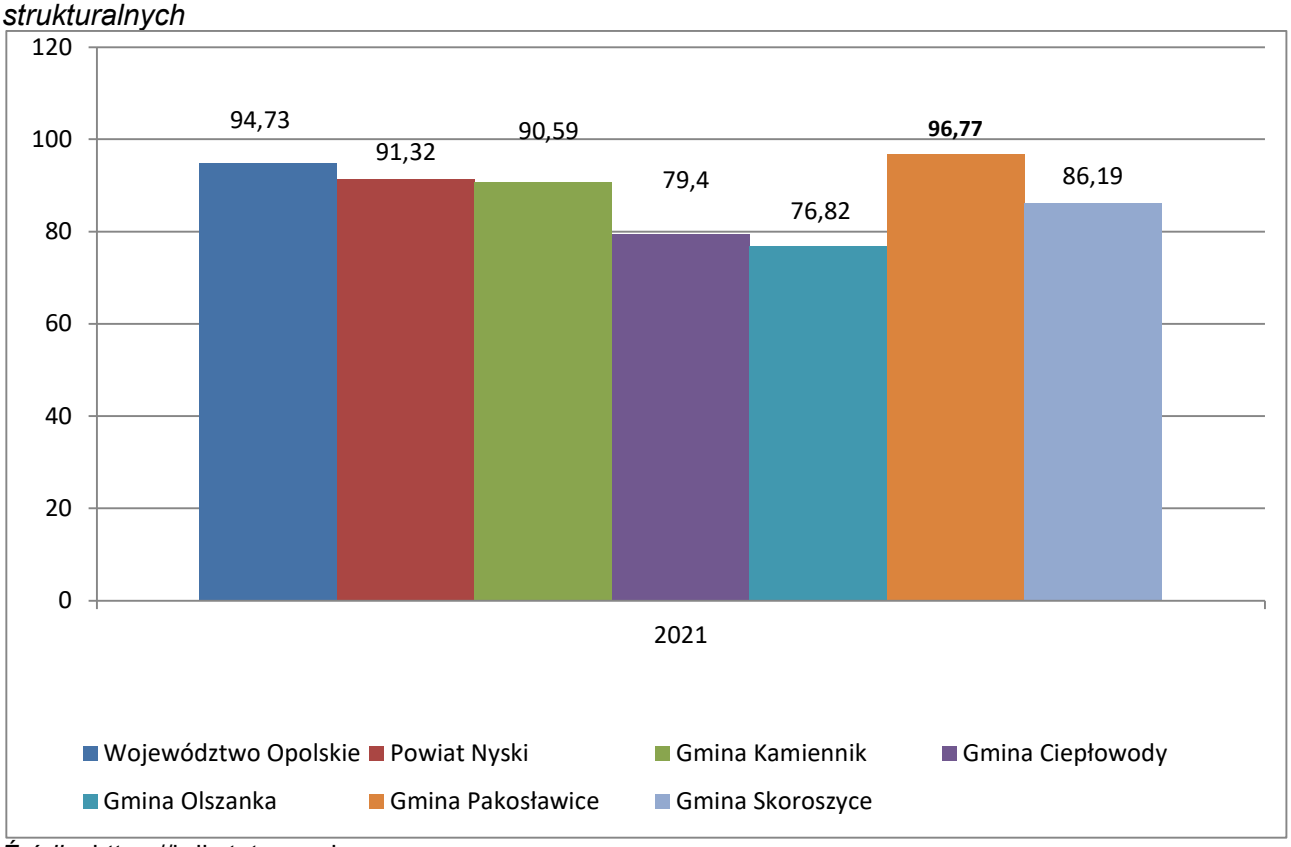

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 35. *Ilość uczniów przypadających na jeden oddział szkolny w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

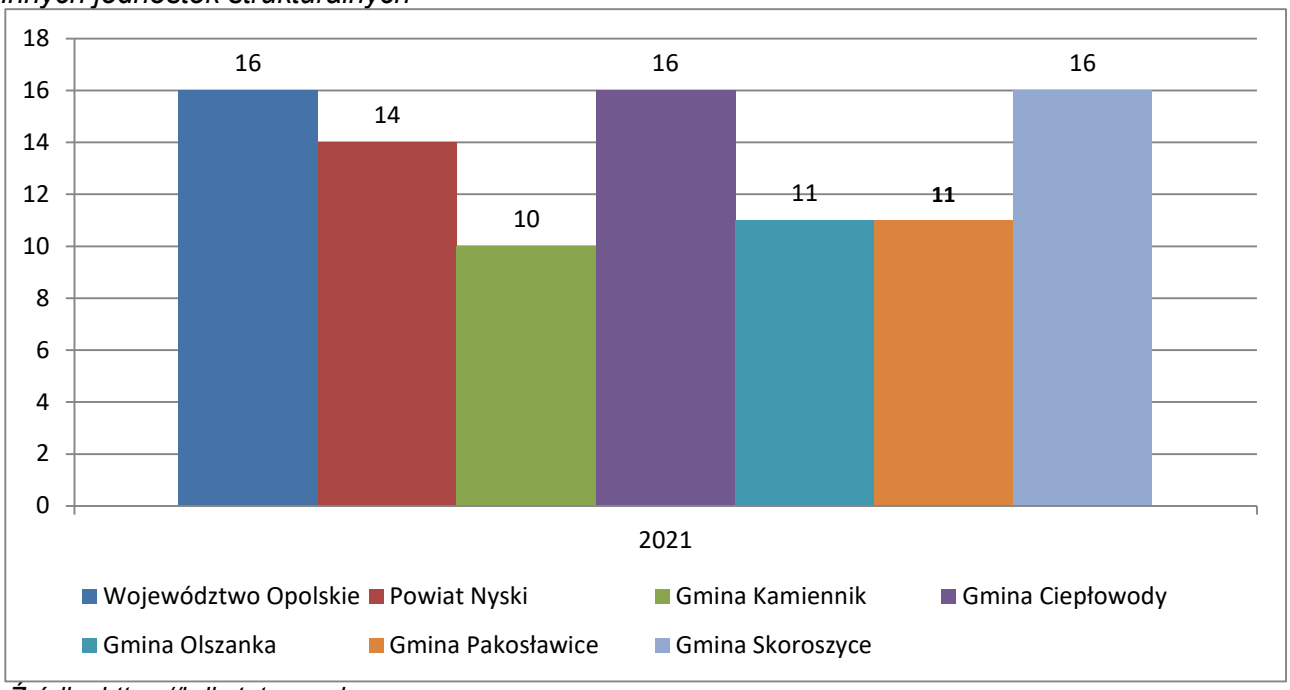

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Warunki lokalowe i organizacyjne w szkołach zapewniają możliwości korzystania z bibliotek, świetlic szkolnych oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Wszystkie szkoły wyposażone są w pracownie komputerowe z dostępem do sieci internetowej, pomoce dydaktyczne oraz naukowe.

Rysunek 36. *Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

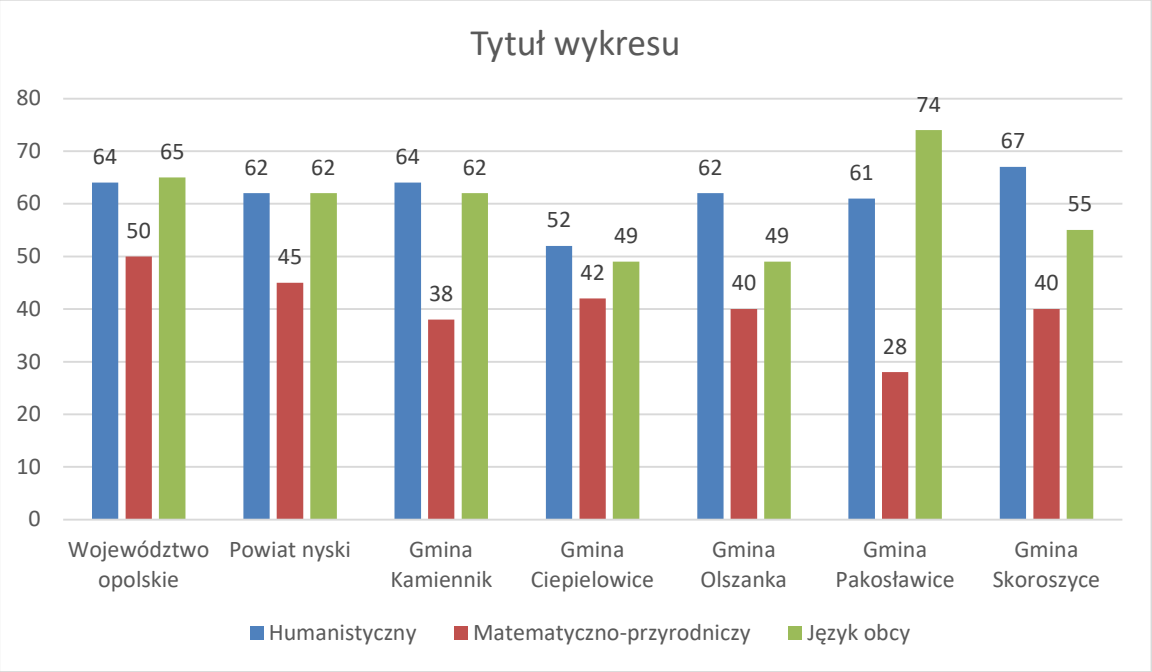

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

3.9.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY

Rada Gminy Kamiennik uchwala roczny program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
Celem głównym programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją i organizacjami pozarządowymi.
Celami szczegółowymi programu są:
- wspieranie rozwoju aktywności w społeczności gminy i jej zaangażowania w proces definiowania i rozwiązywania problemów lokalnych,
- integracja podmiotów realizujących różne inicjatywy w sferze zadań publicznych,
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów służące ich rozwojowi i lepszemu przygotowaniu do współpracy z Gminą w zakresie realizacji zadań publicznych i dla osiągnięcia ważnych celów społecznych.

Współpraca Gminy Kamiennik z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach:
1. **Pomocniczości,** co oznacza, że Gmina wspiera lub powierza realizację swoich zadań publicznych organizacjom pozarządowym, a te zagwarantują, że wykonają je w sposób profesjonalny, efektywny, oszczędny i terminowy.
2. **Suwerenności stron,** co oznacza, że stosunki pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi kształtowane są z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności w swojej działalności statutowej.
3. **Partnerstwa,** co oznacza, że Gmina gwarantuje organizacjom pozarządowym m.in. udział w planowaniu priorytetów realizowanych przez Gminę, określaniu sposobu ich realizacji, rozeznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców Gminy, sugerowaniu zakresu współpracy.
4. **Efektywności,** co oznacza, że Gmina i organizacje pozarządowe wspólnie dążą do osiągnięcia najlepszych rezultatów podczas wykonywania zadań publicznych.
5. **Uczciwej konkurencji i jawności,** co oznacza, że Gmina udostępnia organizacjom pozarządowym informacje o celach, kosztach i planowanych efektach współpracy, a także wszystkich środkach finansowych zaplanowanych w budżecie Gminy Kamiennik na współpracę z nimi oraz kryteriach i sposobie oceny projektów, a organizacje pozarządowe udostępnią Gminie

m.in. dane dotyczące swojej struktury organizacyjnej, sposobu funkcjonowania, rezultatów prowadzenia dotychczasowej działalności oraz sytuacji finansowej.

3.9.5. FINANSE SAMORZĄDOWE

Suma wydatków z budżetu gminy Kamiennik wyniosła w 2022 roku 28,7 mln złotych, co daje 8,9 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 43,2% w porównaniu do roku 2021. Największa część budżetu gminy Kamiennik – 23,2% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 600 - Transport i łączność (22,1%) oraz na Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (10,8%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 7,3 mln złotych, czyli 25,3% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Kamiennik wyniosła w 2022 roku 32,0 mln złotych, co daje 10,0 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 53,1% w porównaniu do roku 2021. Największa część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (34,4%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 758 - Różne rozliczenia (16,6%) oraz z Dział 600 - Transport i łączność (16,1%). W budżecie gminy Kamiennik wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 1,4 tys. złotych na mieszkańca (13,8%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 2,0 złotych na mieszkańca (0,0%).

Rysunek 37. *Dochody i wydatki budżetowe [mln zł.] w Gminie Kamiennik w latach 2015-2022*

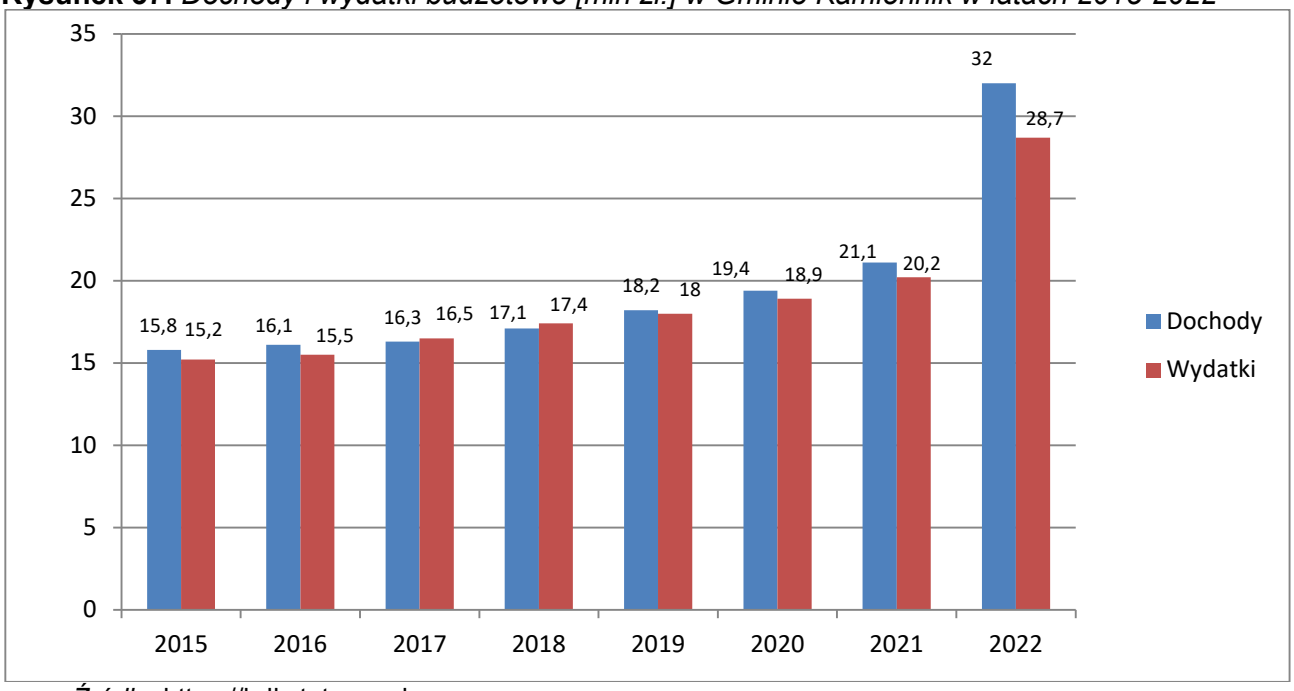

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Gmina Kamiennik w 2022 roku posiada najwyższe dochody na osobę w porównaniu z innymi jednostkami strukturalnymi, wynoszące w 2022 roku 9 972,93 zł/m-c/rok.

Rysunek 38. *Dochody [tys. zł.] na jednego mieszkańca w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

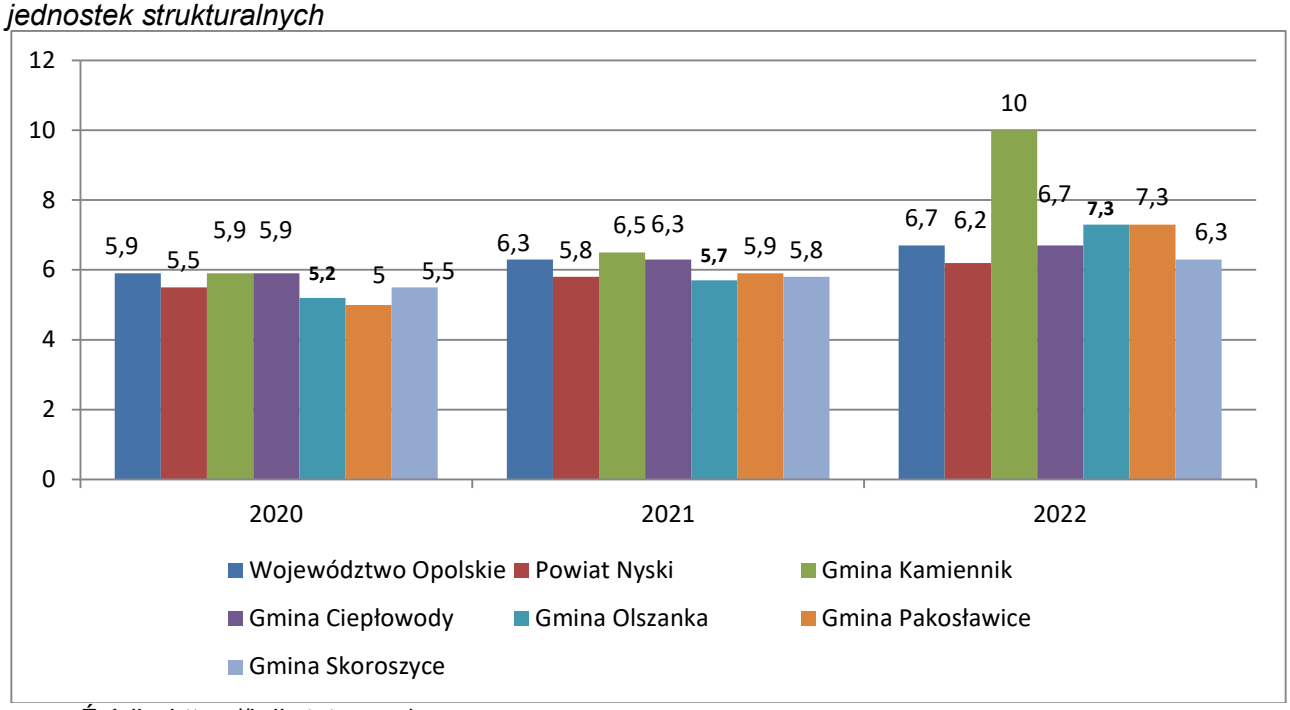

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Rysunek 39. *Wydatki [zł.] na jednego mieszkańca w Gminie Kamiennik na tle innych jednostek strukturalnych*

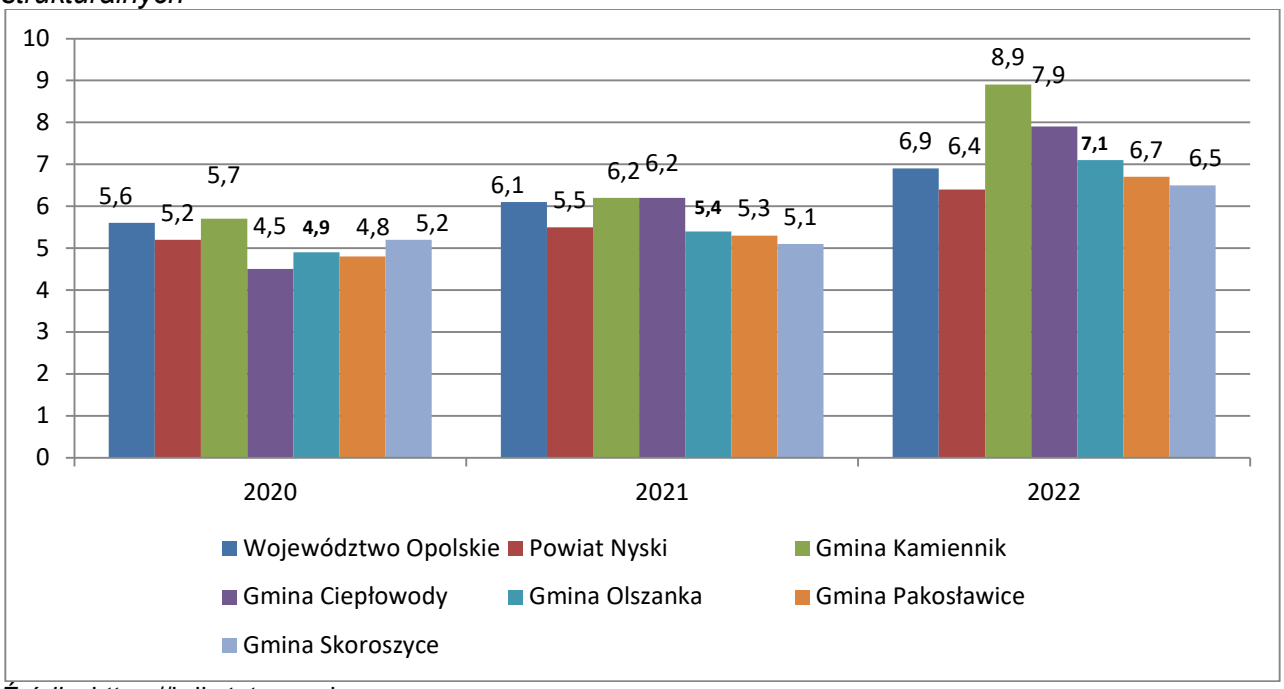

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Jak zasygnalizowano wcześniej, aktualnie w strukturze budżetów gmin wzrasta wysokość, a tym samym - udział dochodów i wydatków związanych z prowadzeniem polityki prorodzinnej. Co więcej, w ostatnich latach do działów klasyfikacji budżetowej wyodrębniono osobną kategorię pn. „Rodzina". Z budżetu państwa do JST kierowane są dotacje celowe na realizację m.in. świadczenia wychowawczego w ramach Programu Rodzina 500+. Obok wpływów z podatków CIT i PIT, a także dokonywanych rozliczeń, to największa składowa dochodów gminy (podlegająca jednak natychmiastowej redystrybucji). W każdej z referencyjnych jednostek dotacje na prowadzenie polityki rodzinnej wynosiły przeciętnie ok. 250 zł na mieszkańca. Gmina

Kamiennik osiągnęła stosunkowo niskie dochody najniższe wydatki na osobę w porównaniu z pozostałymi jednostkami.

Tabela 8. *Dochody w 2022 roku w Gminie Kamiennik wg Działów Klasyfikacji Budżetowej na tle innych jednostek strukturalnych wg. klasyfikacji budżetowej*

Dochód [zł.]	Gmina Kamiennik	Gmina Ciepłowody	Gmina Olszanka	Gmina Pakosławice	Gmina Skoroszyce
Ogółem	**31 973 224,46**	**23 029158,68**	**34 896 673,61**	**24 523 542,68**	**37 350 790,75**
Rolnictwo i łowiectwo	903 903,20	558 564,06	676 246,52	555 351,69	971 904,38
Leśnictwo	8 789,44	0	0	0	3 909,13
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	0	0	0
Transport i łączność	5 140 585,28	781 433,22	36 268,00	113 801,63	93 207,36
Gospodarka mieszkaniowa	280 065,02	170 800,33	584 300,39	341 267,33	253 320,56
Działalność usługowa	0	0	0	0	0
Administracja publiczna	138 497,26	251 962,9	203 052,75	186 203,36	427 408,72
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	730,00	676,00	4 207,00	769,00	1 287,00
Obrona narodowa	0	200,00	0		
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 976,00	26 906,36	19 131,71	3 423,58	2 976,00
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	11 003 426,84	8 371 565,56	11 703 478,03	7 886 789,52	10 930 401,87
Różne rozliczenia	5 318 617,60	3 336 099,65	7 472 594,72	5 756 108,08	10 465 975,77
Oświata i wychowanie	371 765,25	499 166,64	2 328 815,76	648 162,51	585 738,96
Ochrona zdrowia	60 677,52	200,00	73 458,87	1 232,71	125 480,29
Pomoc społeczna	1 341 408,91	465 625,67	655 342,94	732 259,33	937 014,13
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 099 623,62	3 065 429,91	4 650 832,45	3 220 217,06	5 517 932,27
Edukacyjna opieka wychowawcza	20 157,44	3 983,28	1 428,48	3 344,54	22 176,00
Rodzina	2 784 782,20	2 359 626,39	3 405 557,38	2 194 336,88	4 435 693,58
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 487 122,21	3 134 978,39	2 753 958,61	2 199 858,72	2 457 416,61
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	10 096,67	440,00	0	428 775,39	106 509,95
Kultura fizyczna	0	1 500,00	0	251 641,35	12 438,17

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Tabela 9. *Wydatki w 2022 roku w Gminie Kamiennik wg Działów Klasyfikacji Budżetowej na tle innych jednostek strukturalnych wg. klasyfikacji budżetowej*

Dochód [zł.]	Gmina Kamiennik	Gmina Ciepłowody	Gmina Olszanka	Gmina Pakosławice	Gmina Skoroszyce
Ogółem	**28 692 767,50**	**23 078 274,93**	**33 907 044,09**	**22 678 139,52**	**38 662 104,82**
Rolnictwo i łowiectwo	955 836,89	717 106,05	727 582,01	776 579,83	1 593 668,92
Leśnictwo	0	0	0	0	540,00
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	37 318,21	0	0	0
Transport i łączność	6 344 100,85	3 439 652,83	1 378 169,17	304 333,72	3 122 020,51
Turystyka		2 733,80	0		
Gospodarka mieszkaniowa	121 668,38	77 423,28	139 202,58	13 595,33	63 704,08
Działalność usługowa	17 842,55	43 850,00	3 000,00	0	49 468,43
Administracja publiczna	2 878 310,96	2 230 378,81	3 80 797,07	2 680 425,27	4 097 403,40
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	730,00	676,00	4 207,00	769,00	1 287,00
Obrona narodowa		200,00	0		
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	144 858,92	74 591,79	280 299,33	537 794,38	292 379,91
Obsługa długu publicznego	134 932,18	29 855,99	331 677,48	171 299,27	7 922,59
Różne rozliczenia			3 452,4		
Oświata i wychowanie	6 658 821,41	4 968 340,89	12 678 549,44	7 328 877,86	13 748 692,74
Ochrona zdrowia	69 152,21	92 666,31	79 711,51	70 005,53	126 021,06
Pomoc społeczna	2 154 828,94	1 091 016,19	1 469 505,39	1 401 120,65	1 656 675,73
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 099 623,62	3 070 868,27	4 650 832,45	3 220 217,06	5 517 915,83
Edukacyjna opieka wychowawcza	284 619,96	4 979,10	1 785,60	7 580,23	27 720,00
Rodzina	2 934 324,44	2 645 695,79	3 447 817,08	2 245 952,63	4 673 013,87
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 807 655,44	3 33 235,41	3 314 677,91	3 287 312,40	2 616 736,33
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 062 980,10	844 681,04	1 298 191,96	414 587,52	1 299 431,24
Kultura fizyczna	22 480,65	73 005,17	207 585,57	217 689,04	267 503,18

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

4. WNIOSKI Z DIAGNOZY - ANALIZA SWOT

Przydatnym narzędziem badania ogólnej sytuacji gminy jest analiza SWOT. Jest to jednocześnie kompleksowa metoda planowania strategicznego, pozwalająca odpowiedzieć na pytanie: „gdzie jesteśmy". Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter słów angielskich: *strenghts* (mocne strony gminy), *weaknesses* (słabe strony gminy), *opportunities* (szanse występujące w otoczeniu), *threats* (zagrożenia występujące w otoczeniu). Analiza SWOT stała się nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w różnych sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej stosowana jest jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych.

Gmina nie jest samoistnym tworem, lecz funkcjonuje w określonym otoczeniu, które tworzą inne jednostki samorządowe, administracja rządowa i służby administracji specjalnych oraz ich wzajemne powiązania o charakterze organizacyjnym, społecznym, ekonomicznym, czy środowiskowym. Uwarunkowania zewnętrzne, które pozostają niezależne od decyzji władz lokalnych, w istotny sposób determinują rozwój danej społeczności, a wpływ ten może być pozytywny bądź negatywny. Władze gminy mogą jedynie monitorować zmiany, które zachodzą w jej otoczeniu, co pozwala na identyfikację istniejących, a także przyszłych szans i zagrożeń rozwoju i zminimalizuje wpływ ewentualnych, negatywnych skutków. Znajomość uwarunkowań gminy pozwala na podjęcie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego i wykorzystaniu nadarzających się okazji.

Celem analizy SWOT jest określenie i analiza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na rozwój Gminy. Pozwala to wyodrębnić następujące grupy czynników, zjawisk i procesów:

- ***szanse*** – pozytywne zewnętrzne (zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju),
- ***zagrożenia*** – negatywne zewnętrzne (wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery, utrudnienia dla rozwoju),
- ***mocne strony*** – pozytywne wewnętrzne (atuty, walory gminy, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu; gmina sama wpływa na te zjawiska),
- ***słabe strony*** – negatywne wewnętrzne (zjawiska ograniczające możliwości rozwoju gminy, na które ona sama ma wpływ. Są one konsekwencją ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji).

Tabela 10. *Analiza SWOT.*

Mocne strony	***Słabe strony***
➢ dobre warunki agroklimatyczne dla rozwoju rolnictwa, w tym wysoka bonitacja gleb ➢ korzystne warunki do intensyfikacji produkcji rolnej (wysoki wskaźnik bonitacji i rolniczej przestrzeni produkcyjnej ➢ dobra dostępność komunikacyjna ➢ dobra kondycja finansowa gminy, ➢ bogate dziedzictwo kulturowe, ➢ dobry kontakt i współpraca pomiędzy mieszkańcami i władzami gminy, ➢ dobrze rozbudowana infrastruktura opieki zdrowotnej, społecznej i bezpieczeństwa publicznego, ➢ wysoki poziom oświaty i jej infrastruktury, ➢ dobre wyposażenie gminy w przedszkola ➢ potencjał dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, ➢ wdrożony system gospodarki odpadami, ➢ wysoki stopień zwodociągowania,	➢ niezadowalający stan dróg na terenie gminy, ➢ wysoki stopień bezrobocia, ➢ bardzo niski stopień skanalizowania, ➢ brak sieci gazowej, ➢ mała ilość mieszkań komunalnych, ➢ zła jakość powietrza (przede wszystkim w okresie grzewczym), ➢ znaczna ilość wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy ➢ mała różnorodność zakładów produkcyjnych i usługowych, ➢ brak obszarów przyrodniczo cennych, ➢ brak miejsca na wypoczynek i rekreację co wiąże się z bardzo słabo rozwijającą się rekreacją i turystyką, ➢ niekorzystna sytuacja demograficzna, ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji,

➢ wystarczająca ilość miejsc spotkań dla młodzieży i seniorów, ➢ aktywne pozyskiwanie i przemyślane wykorzystywanie środków zewnętrznych ➢ brak zagrożenia powodziowego ➢ wysoki dochód na jednego mieszkańca gminy	➢ rynek pracy, wyróżniający się małą różnorodnością i ilością miejsc pracy, ➢ niski wskaźnik przedsiębiorczości (mała liczba zarejestrowanych firm), ➢ mała aktywność społeczna mieszkańców gminy, ➢ niedostateczny standard usług w dziedzinie kultury i szeroko rozumianej sfery usług dla ludności, ➢ mała liczba uczniów w szkołach podstawowych, ➢ słabe zaplecze sportowe, ➢ brak dostępu do szybkiego internetu.
Szanse	***Zagrożenia***
➢ kreatywna działalność mieszkańców oraz władz gminy, ➢ zlokalizowana farma wiatrowa, ➢ budowa ścieżek rowerowych, ➢ upowszechnianie się zdrowego stylu życia, ➢ pracowitość, otwartość i gościnność mieszkańców, ➢ korzystna struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku – duża ilość osób w wieku produkcyjnym – ok. 70%, ➢ duża ilość użytków rolnych, ➢ niski wskaźnik gęstości zaludnienia.	➢ spalanie w gospodarstwach domowych paliw niskiej jakości i odpadów, ➢ duża ilość rozproszonych źródeł niskiej emisji, ➢ ujemny przyrost naturalny, ➢ starzejące się społeczeństwo,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i przyrodniczych oraz danych uzyskanych z Urzędu Gminy Kamiennik.

Dokładne uświadomienie sobie mocnych i słabych stron gminy, szans i zagrożeń rozwojowych decyduje o obraniu właściwego kierunku rozwoju społeczno – gospodarczego.
Biorąc pod uwagę potrzeby społeczne, rozwój lokalnej gospodarki i kierunki przekształceń strukturalnych działania powinny zmierzać do skutecznego rozwiązywania problemów o charakterze społecznym, w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz zatrzymania procesu odpływu młodych ludzi z terenu gminy. Będzie to możliwe poprzez stworzenie atrakcyjnych warunków zatrudnienia oraz warunków bytowych takich jak: tereny budowlane, dobra dostępność i wysoka jakość placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, bazy sportowej i rekreacyjnej. Duże znaczenie ma także nacisk na rozwój społeczeństwa informacyjnego (np. umożliwienie mieszkańcom dostępu do szerokopasmowego Internetu), co w przyszłości będzie miało wpływ na likwidację barier i ograniczeń rozwojowych.

5. CELE STRATEGICZNE W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA TYCH CELÓW

„Gmina Kamiennik – regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym”

Aby móc racjonalnie kształtować rozwój Gminy Kamiennik jako pierwsze należy opracować katalog celów rozwojowych. Będzie się on składał z:

- obszarów: określają one najistotniejsze pola działania gminy i wytyczają kierunki prac na kolejne lata,

- głównych kierunków polityki rozwoju: wskazują główne cele strategiczne w ramach każdego z obszarów,

- głównych kierunków działań: są one szczegółowym ujęciem wskazanych głównych kierunków polityki rozwoju,

- działań.

W strukturze Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik wyodrębnione zostały następujące *Obszary*:

MIESZKAŃCY - którego działania ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie jak najlepszej jakości życia mieszkańców gminy, co zostanie zapewnione poprzez zrównoważony rozwój regionu zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Działania obejmują także gości przybywających na teren gminy w celu spędzenia wolnego czasu;

ŚRODOWISKO - którego działania będą koncentrować się nie tylko na ochronie oraz racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska naturalnego ale również przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy;

GOSPODARKA - którego głównym celem jest wspieranie rozwoju zrównoważonego, który będzie następował z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego, zaś jego efekty będą stanowić podstawę dobrobytu mieszkańców gminy;

WSPÓŁCZESNA INFRASTRUKTURA - którego głównym celem jest wspieranie dostępu do nowoczesnej struktury oraz korzystania z zasobów cyfrowych.

.

.

Rysunek 40. *Wyznaczenie celów rozwojowych Gminy Kamiennik*

WIZJA ROZWOJU ***Gmina Kamiennik – regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym***		
OBSZARY	**CEL SZCZEGÓŁOWY**	**GŁUWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ**
MIESZKAŃCY	**Poprawa standardu życia mieszkańców gminy**	**A.mieszkańcy gminy**
		B.opieka zdrowotna
		C.edukacja
		D.ochrona dziedzictwa kultury
		E.wspieranie aktywności zawodowej
		F.bezpieczeństwo mieszkańców
ŚRODOWISKO	**Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy**	**A.poprawa jakości powietrza**
		B.gospodarka wodno-ściekowa
		C.energetyka odnawialna
		D.racjonalna gospodarka odpadami
		E.ochrona i kształtowanie bioróżnorodności oraz krajobrazu
GOSPODARKA	**Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy**	**A.konkurencyjność i rozwój przedsiębiorczości**
		B.turystyka, sport i organizacja czasu wolnego
		C.zintegrowany i zrównoważony transport
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I DOSTĘPNOŚĆ USŁUG	**Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych**	**A.wykorzystanie infrastruktury telekomunikacyjnej**
		B.dostępność do zasobów i e-usług gminy (cyfryzacja gminy)

MIESZKAŃCY

CEL SZCZEGÓŁOWY

Priorytetem działań będzie wsparcie na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Kamiennik. Poprawa standardu życia obejmować będzie kompleksowe działania w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego – począwszy od dostępu do opieki zdrowotnej, opieki nad dzieckiem, wysokiej jakości edukacji, a także dóbr i usług kultury oraz pozostałej oferty czasu wolnego (rekreacyjnej i sportowej), poprzez możliwość uzyskania satysfakcjonującego zatrudnienia, ułatwiającego godzenie ról zawodowych i rodzinnych, na wsparciu finansowym i pomocy w trudnych sytuacjach życiowych kończąc.
W wymiarze społecznym rozwój zrównoważony oznacza rozwój świadomy demograficznie i odpowiedzialny społecznie, tzn. włączający w procesy rozwojowe wszystkie grupy społeczne.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako cel główny dla obszaru MIESZKAŃCY przyjmuje się:

Poprawa standardu życia mieszkańców gminy

Główne kierunki polityki rozwoju i kierunki działań:

A. Mieszkańcy gminy

Strategia postępowania

Działania na rzecz rodzin adresowane będą w szczególności do dzieci i młodzieży, aby podnosić ich motywację do nauki, kształtować prospołeczną postawę życiową i wiarę we własne możliwości. Istotne będzie stworzenie systemu oddziaływań edukacyjno-prewencyjnych, adresowanych także do rodzin nie wykazujących cech wykluczenia.
Wsparcie mieszkańców gminy, w tym pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, to priorytety działań Samorządu Gminy. W oparciu o istniejące struktury pomocy i integracji społecznej rozwijane będą zróżnicowane formy oddziaływań, w miarę możliwości indywidualizowane i profilowane dla konkretnych potrzeb. Dążyć będzie się do poprawy dostępności i kompleksowości usług oraz szybkości udzielenia pomocy i jej ciągłości. W ten sposób stworzona zostanie interwencja publiczna wspierająca rodziny na różnych etapach życia.
Jako odpowiedź na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, podejmowane będą działania dedykowane seniorom, z myślą o podtrzymaniu ich sprawności i aktywności. Rozwijana również będzie oferta placówek pobytu dziennego oraz opieki całodobowej w postaci domów pomocy społecznej, rodzinnych domów pomocy, a także innych placówek zapewniających całodobową opiekę.
Czynniki niematerialne, tj. np.: tradycja, kultura, wspólne normy zachowań, wzmacniają poczucie zaufania społecznego, w pozytywny sposób determinując poziom kapitału społecznego, tworząc fundamenty „małej ojczyzny". Budowanie więzi społecznych kształtuje podstawy społeczeństwa obywatelskiego, wzmacniając aktywne zaangażowanie mieszkańców na rzecz rozwoju gminy.
Cechami charakterystycznymi społeczeństwa są aktywność społeczna i otwartość władz na inicjatywy mieszkańców. Wspólnotę obywatelską na poziomie lokalnym stanowią wszyscy mieszkańcy gminy, z których każdy (pośrednio lub bezpośrednio) ma prawo do udziału w najistotniejszych decyzjach i zadaniach dotyczących rozwoju gminy. Świadomość ról i zadań, które mogą spełniać mieszkańcy gminy w rozwoju własnej wspólnoty może się przekładać na konkretne formy działania, plany i projekty, których efektem powinny być nie tylko jednorazowe akcje, ale większa integracja mieszkańców oraz ich stała aktywność i gotowość współpracy.

Główne kierunki działań:

A.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

A.1.1. Poradnictwo rodzinne oraz programy edukacyjne na rzecz wzrostu kompetencji wychowawczych rodziców.

A.1.2. Rozwój usług środowiskowych wspierających funkcjonowanie rodziny, szczególnie oferty ukierunkowanej na wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym w formule placówek wsparcia dziennego.

A.1.3. Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do rodzin.

A.1.4. Profilaktyka przemocy w rodzinie.

A.2. Adaptacja budynków komunalnych gminy oraz świetlic na kluby, domy dziennego pobytu dzieci, młodzieży, seniorów.

A.3. Przebudowa obiektów komunalnych na mieszkania komunalne i socjalne,

A.4. Wzrost liczby inicjatyw, projektów i realizacji zadań w sferze użyteczności publicznej.

B. Opieka zdrowotna

Strategia postępowania

Stan zdrowia w istotny sposób wpływa na jakość życia oraz aktywność zawodową. Szczególnie istotna jest: edukacja zdrowotna w zakresie chorobotwórczych czynników ryzyka i zdrowego stylu życia oraz działania profilaktyczne służące upowszechnianiu badań diagnostycznych, szczególnie w zakresie istotnych dla regionu jednostek chorobowych, w tym chorób nowotworowych i kardiologicznych oraz chorób układu oddechowego. Ważne jest również zwiększenie dostępu do leczenia rehabilitacyjnego. Kluczowe znaczenie ma dostosowanie profilu różnorodnych świadczeń medycznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Wsparcie placówek opieki całodobowej uwzględniać będzie rozwój ich oferty (np. miejsca czasowego pobytu, funkcje interwencyjne na bazie e-usług opiekuńczych). Komplementarnie prowadzone będą działania w zakresie rozwoju środowiskowych form wsparcia oraz telemedycyny i teleopieki.

Główne kierunki działań:

B.1. Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia, w tym uczestnictwa w kulturze fizycznej, sporcie i rekreacji ruchowej.

B.2. Kompleksowa opieka medyczna i usługi pielęgnacyjne dla osób w starszych:

B.3. Wsparcie istniejących oraz tworzenie nowych placówek świadczących usługi długoterminowej opieki medycznej oraz pielęgnacyjno-opiekuńczej (w szczególności w formule zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej, dziennych domów opieki medycznej).

B.4. Uruchomienie nowych punktów aptecznych,

B.5. Wzrost potencjału terapeutycznego i rehabilitacyjnego placówek opieki całodobowej.

C. Edukacja

Strategia postępowania

Na etapie kształcenia ogólnego (począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej) priorytetem będzie wspieranie doskonalenia systemu edukacji w kierunku nowatorskiego podejścia do kształcenia. Jednym z priorytetów będzie także wyrównywanie szans edukacyjnych osób, które przejawiają trudności w edukacji, lub których stan zdrowia, pozycja społeczna czy sytuacja materialna utrudnia dostęp do dobrej jakości kształcenia. W tym aspekcie interwencja dotyczyć będzie oferty zajęć dla osób wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i szczególnych metod pracy, w tym osób z niepełno sprawnościami.

Za kluczowe dla poprawy jakości edukacji uznaje się wzmocnienie systemu doskonalenia kwalifikacji przez nauczycieli ukierunkowane na rozwój umiejętności kształtowania u uczniów kompetencji uniwersalnych oraz nauczania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Główne kierunki działań:

C.1. Rozwiązania programowe, organizacyjne i metodyczne sprzyjające kształtowaniu kompetencji uniwersalnych.

C.2. Infrastruktura i wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych,

C.2.1. Kształtowanie optymalnej sieci placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych.

C.2.2. Wsparcie infrastruktury i wyposażenia ukierunkowane na poprawę warunków nauki, w tym dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełno sprawnościami.

C.3. Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów.

C.3.1. Dostępne i wysokiej jakości wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

C.3.2. Różnorodna oferta zajęć dodatkowych, zarówno rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jak i wspierających w zakresie pojawiających się potrzeb i trudności.

C.3.3. Likwidowanie przestrzennych, organizacyjnych i mentalnych barier w dostępie do edukacji powszechnej dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełno sprawnościami.

C.4. Doskonalenie systemu aktualizacji wiedzy nauczycieli oraz tworzenie zachęt dla korzystania przez nich z oferty aktualizacji i podnoszenia kompetencji i kwalifikacji.

D. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTURY

Strategia postępowania

Potencjał, jakim dysponuje Gmina Kamiennik pod względem zasobów dziedzictwa kulturowego stanowi o wyjątkowości i atrakcyjności regionu. Bogactwo zabytków kultury wymaga systematycznego prowadzenia działań dążących do poprawy stanu ich zachowania.

Nowoczesne obiekty kultury kształtować będą pozytywny wizerunek gminy. Podmioty działające w obszarze kultury powinny budować między sobą relacje, które pozwolą na czerpanie korzyści z wymiany doświadczeń, sprzyjać będą tworzeniu zintegrowanej oferty kulturalnej oraz wyrównywaniu istniejących deficytów w dostępie do oferty kulturalnej w regionie. Impulsem do wzmocnienia uczestnictwa w kulturze powinny stać się wielofunkcyjne, interdyscyplinarne centra, stwarzające warunki do tworzenia i poznawania kultury, rozwijania zainteresowań, pasji i talentów. Równocześnie podmioty sektora kultury powinny wykorzystywać nowoczesne narzędzia technologiczne poszerzające katalog środków wyrazu i form dystrybucji, a tym samym pozwalające na dotarcie do szerszej grupy odbiorców. Wagę i znaczenie kulturowe ma także wspieranie twórców oraz animatorów kultury. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na podniesienie dostępności dla osób z niepełno sprawnościami, seniorów oraz rodzin z dziećmi.

Bardzo ważnym zasobem dziedzictwa jest tradycja, żywe niematerialne przejawy kultury, odziedziczone po przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom. Wymagają one ochrony i opieki, szczególnie poprzez wsparcie folkloru, tradycji i sztuki ludowej.

Główne kierunki działań:

D.1. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego:

D.1.1. Ochrona i opieka nad zabytkami nieruchomymi i ruchomymi.

D.1.2. Działania na rzecz nadawania obiektom zabytkowym nowych funkcji użytkowych, m.in. związanych z działalnością kulturalną, edukacyjną oraz turystyczną.

D.1.3. Dokumentowanie, zachowywanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego i materialnego, w tym wprowadzenie otwartej licencji dla wzorów etnograficznych w oparciu o formy i motywy ludowe.

D.1.4. Wspieranie twórców ludowych, rzemiosła oraz produktów tradycyjnych i regionalnych.

D.2. Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców:

D.2.1. Poprawa jakości istniejącej oraz budowa nowej infrastruktury kultury, a także adaptacja obiektów na cele kulturalne.

D.2.2. Tworzenie wspólnej oferty kulturalnej w ramach współpracy pomiędzy podmiotami kultury (sieciowanie).

D.2.3. Poprawa otwartości instytucji kultury na różne potrzeby osób, w tym rodzin z dziećmi, osób z niepełno sprawnościami, seniorów.

D.2.4. Zwiększanie różnorodności oferty instytucji kultury i wprowadzanie propozycji interdyscyplinarnych, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w celu podnoszenia dostępności i atrakcyjności oferty.
D.2.5. Wspieranie aktywności twórców i animatorów kultury w łączności z odbiorcami.
D.2.6. Wsparcie rozwoju kadr kultury, w tym animatorów kultury i menadżerów kultury.

D.3. Wzmocnienie edukacji kulturalnej:
D.3.1. Rozwijanie programów edukacji kulturalnej, ukierunkowanych na zróżnicowane grupy odbiorców, wspierających kształtowanie potrzeb i postaw oraz umożliwiających świadome i aktywne uczestnictwo w kulturze.
D.3.2. Stymulowanie współpracy podmiotów sektora edukacji i kultury dla realizacji programów i propozycji kulturalnych rozwijających kompetencje kreatywne dzieci i młodzieży.
D.3.3. Wspomaganie lokalnych inicjatyw i form twórczego uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych.
D.3.4. Stymulowanie międzypokoleniowej wymiany wartości kulturowych poprzez różnorodne inicjatywy społeczne.

D.4. Poprawa dostępności dla poszczególnych obiektów zabytkowych - odpowiednie oznakowanie na drogach i szlakach turystycznych.

D.5. Opracowanie mapy turystycznej ze ścieżkami pieszymi, rowerowymi:
- oznaczenie ścieżek pieszo – rowerowych we wszystkich miejscowościach gminy,
- wyznaczenie miejsc postojowych dla rowerów i samochodów.

E. WSPIERANIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Strategia postępowania

W związku ze zmianami, które zaszły w minionych dekadach, głównym adresatem działań przestają być osoby bezrobotne (których liczba systematycznie maleje), a stają się nimi osoby bierne zawodowo, w tym zwłaszcza kobiety (często sprawujące opiekę nad niesamodzielnymi członkami rodziny), osoby z niepełno sprawnościami i osoby w wieku 50+.
Początkujący przedsiębiorca kierując pierwsze swoje kroki do urzędu gminy oczekuje pomocy w zarejestrowaniu działalności gospodarczej oraz kompetentnych porad urzędowych.
Główne kierunki aktywizacji gospodarczej gminy to zainteresowanie ofertami inwestorów, wsparcie i promocja istniejącej przedsiębiorczości, rozwój przedsiębiorczości lokalnej.

Główne kierunki działań:

E.1. Stworzenie zachęt dla przedsiębiorców i inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
E.2. Wzrost liczby podmiotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

F. BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW

Strategia postępowania

Bezpieczeństwo jest jedną z najbardziej podstawowych potrzeb człowieka. Tworzenie warunków zapewniających utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego jest istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców i odwiedzających go turystów. Najistotniejszą kwestią jest ciągłe budowanie świadomości społecznej – uwrażliwianie mieszkańców na sytuacje kryzysowe, podnoszenie kompetencji dotyczących unikania zagrożeń i prawidłowych reakcji w przypadku ich wystąpienia. Niezbędne jest utrzymanie bieżącej gotowości służb do reagowania w przypadku jakichkolwiek zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu i mieniu.

Główne kierunki działań:

F.1. Wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa, porządku publicznego i ratownictwa:
F.1.1. Edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy.
F.1.2. Promocja postaw wrażliwości i prawidłowego reagowania w sytuacjach kryzysowych.

F.1.3. Działania informacyjno-edukacyjne na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
F.2. Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo:
F.2.1. Doposażanie służb w wysokiej jakości sprzęt ratunkowy oraz budowa i modernizacja ich siedzib.
F.2.2. Doszkalanie pracowników służb poprzez szkolenia, ćwiczenia ratownicze itp.
F.3. Rozwój i integracja systemów ratownictwa oraz elektronicznego systemu zarządzania bezpieczeństwem.

Do uczestnictwa w realizacji priorytetu MIESZKAŃCY - Gmina Kamiennik zaprasza:

- instytucje pozarządowe i przedsiębiorców - do partnerstwa dla samorządu w kreowaniu i realizacji lokalnych usług publicznych,
- młodzież - do angażowania się w inicjatywy na rzecz swych społeczności lokalnych;
- pedagogów i szkoły podstawowe - do inspirowania i popularyzacji aktywności i działania wśród młodzieży,
- przedsiębiorców - do wspierania lokalnych społeczności i inicjatyw obywatelskich w gminie,
- potencjalnych mieszkańców - do wybierania Gminy Kamiennik jako miejsce budowy domów mieszkalnych.

Dla realizacji priorytetu MIESZKAŃCY - Gmina Kamiennik proponuje i zapewni:

- gotowość wspierania oddolnych inicjatyw skierowanych do lokalnej społeczności,
- kompleksową informację dla osób prywatnych w procesach przygotowania inwestycji mieszkaniowych,
- podjęcie starań uzyskania dofinansowania dla podejmowanych inicjatyw obywatelskich,
- przyjazny klimat dla realizacji przedsięwzięć edukacyjnych i kulturalnych,
- wsparcie procesów zmian w edukacji przez realizację projektów finansowanych z krajowych i międzynarodowych środków publicznych.

ŚRODOWISKO

CEL SZCZEGÓŁOWY

Kluczową ideą w zakresie polityki środowiskowej powinien być zrównoważony rozwój, czyli takie gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, które zakłada również możliwość użytkowania tych zasobów dla przyszłych pokoleń.
Można postawić tezę, iż po okresie programowania i realizacji programów zogniskowanych wokół rozwoju gospodarczego, tworzenia nowych terenów inwestycyjnych oraz rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, jest czas na skupienie działań na rzecz poprawy jakości życia i przestrzeni zamieszkania, czego nieodłącznym elementem jest dobry stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Nie odchodząc od dalszej poprawy to zagadnienia środowiskowe stają się obecnie kluczowym wyzwaniem.
Życie w przyjaznym otoczeniu, w środowisku przyrodniczym o dobrej kondycji, stanowi o jakości życia i dobrym samopoczuciu, zarówno mieszkańców jak i przyjezdnych.
Obok istotnej roli edukowania społeczeństwa na temat stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz wpływie na nie działalności człowieka, zarówno negatywnym, jak również pozytywnym, kluczowe zagadnienia strategiczne to:

- dalsze działania na rzecz poprawy jakości powietrza,
- adaptacja do zmian klimatycznych, łagodzenie skutków tych oraz wspieranie inicjatywy w kierunku energooszczędnej gospodarki i rozwój energetyki opartej o alternatywne źródła energii,
- racjonalizacja gospodarki odpadami,
- intensyfikacja działań ochronnych i kształtujących bioróżnorodność środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu.

Jednym z kluczowym problemów o skali globalnej, są skutki zmian klimatycznych. Jedną z metod, mającą wymiar przestrzenny, służącą do ograniczania negatywnych skutków tych zmian, jest zestaw technik związanych z usługami ekosystemów zwany zieloną i błękitną infrastrukturą, która łączy politykę ekologiczną z zagadnieniami planowania i zagospodarowania przestrzennego. Problematyka poprawy odporności środowiska na zmiany klimatyczne przejawiać się będzie w kierunkach działań we wszystkich podobszarach interwencji – powietrzu, wodach, energetyce, odpadach oraz bioróżnorodności, ochronie przyrody i krajobrazu.
Biorąc pod uwagę powyższe, jako cel szczegółowy dla obszaru ŚRODOWISKO przyjmuje się:

Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy

Nieodłącznym elementem dobrej strategii jest odpowiednia kampania promocyjna i edukacyjna. Samorząd Gminy podejmuje szereg działań.

Główne kierunki polityki rozwoju i kierunki działań:

A. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA

Strategia postępowania

Poprawa jakości powietrza to jedno z kluczowych działań zgodnie z przyjętą ideą zrównoważonego rozwoju. Podstawowym działaniem są działania skierowane w kierunku likwidacji palenisk opalanych paliwami stałymi lub palenisk o niskosprawnych instalacjach. Niezależnie od ograniczenia zanieczyszczeń pyłowych, problemem pozostaje nadal duże

zanieczyszczenie dwutlenkiem węgla, za jego emisje odpowiedzialny jest również transport. Działaniem wspierającym politykę niskoemisyjności transportu, będzie budowa systemu ścieżek rowerowych, jako narzędzia nie tylko poprawiającego walory rekreacyjne, ale aktywnego korzystania z tego środka transportu – przede wszystkim na krótkich odcinkach, jako formy dojazdu do pracy czy szkoły.
Do osiągnięcia poprawy jakości środowiska przyczynią się działania ukierunkowane na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, obejmujące poprawę efektywności energetycznej, rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych. Dużą rolę pełnią tu planowane i przeprowadzane termomodernizacje obiektów gminnych, będące często wzorem i kierunkiem zmian sugerowanych mieszkańcom gminy. Gmina powinna dążyć do wyeliminowania spalania węgla w obiektach gminnych oraz budynkach mieszkalnych.

Prowadzenie prac termomodernizacyjnych:

W związku z przeprowadzaniem prac termomodernizacyjnych budynków może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych", a „remonty budynku", w wyniku których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejsza się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku).
W związku z powyższym koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie tego typu robót. W przypadku nieodpowiedniego ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 8 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz.2380 – tekst jedn.), m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenie ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzić może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie. Dodatkowo zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez nie wykorzystywanych).
Negatywne oddziaływanie można zminimalizować poprzez dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt zgodnie z art. 52 ust.1 pkt 7 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2023 poz. 1336) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. W związku powyższym przed wykonaniem prac związanych m.in. z termomodernizacją budynków lub usuwaniem azbestu należy przeprowadzić ich inwentaryzację pod kątem występowania ptaków, w szczególności jerzyka (Apus apus) i wróbla (Passer domesticus) i nietoperzy; w razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych).
Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych jest okres od 16 października do końca lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie.
Natomiast przed przystąpieniem do wykonywania przedmiotowych prac w terminie od 1 marca do 15 października należy bezwzględnie:

- upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,
- w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie gdy planowane działania będą

się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 ustawy. Jednakże przypadki takie należy traktować jako wyjątkowe, nie zaś jako zasadę w procesie inwestycyjnym. Uzyskanie ww. zezwolenia nie jest wymagane w przypadku usuwania, w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk. Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 ustawy. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia,

- po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej,
- w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki Apus apus, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

Główne kierunki działań:

A.1. Przeprowadzanie działań edukacyjnych dot. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach indywidualnych.

A.2. Wsparcie inwestycji proekologicznych dla mieszkańców (zmiana ogrzewania na ekologiczne w budynkach indywidualnych).

A.3. Realizacja akcji profilaktyczno – informacyjnych o zagrożeniach wynikających ze spalania węgla i miału węglowego, porównanie je z alternatywnymi źródłami energii.

B. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Strategia postępowania

Woda to niezbędny składnik życia na Ziemi. Jednym z kluczowych postulatów istotnych z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju i zwiększenia odporności na negatywne skutki zmian klimatycznych jest kompleksowy system poprawy retencyjności zlewni, który wpływa nie tylko na poprawę warunków hydrologicznych i klimatycznych, ale również na krajobraz i jakość życia mieszkańców. Wzrost retencji obok poprawy odporności środowiska na zmiany klimatyczne łagodzi niekorzystne skutki tych zmian. Jednym z efektów tych zmian są coraz częściej zdarzające się okresy susz, stąd istotną kwestią będzie opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu związanego z retencjonowaniem wody i właściwa gospodarka wodna, w tym oszczędne gospodarowanie wodą.

Niezmiernie ważną rolę ma tu do spełnienia tzw. mała i mikroretencja (m.in. w ramach tzw. niebieskiej infrastruktury). Do kluczowych kwestii należy również poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez m. in. ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód powierzchniowych i gruntowych. Istotnym jest także odpowiednie zagospodarowywanie terenów zagrożonych powodzią, suszą hydrologiczną, m .in. poprzez ograniczanie zabudowy w terenach zalewowych i na części stoków osuwiskowych a także poprzez wprowadzanie małej retencji i śródpolnych zadrzewień i zakrzewień poprawiających warunki klimatyczno-hydrologiczne.

Z drugiej strony jednym ze skutków zmian klimatycznych są coraz częściej pojawiające się gwałtowne ulewy, które niejednokrotnie wywołują negatywne skutki w postaci lokalnych

podtopień. Na terenie gminy istnieje dalsza potrzeba modernizacji systemu wodociągów i budowa kanalizacji.

Główne kierunki działań:
B.1. Rozwój małych form retencji i mikroretencji oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i innych form zwiększających retencyjność terenu.
B.2. Działania na rzecz retencjonowania wody (tzw. mała retencja).
B.3. Budowa, modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody.
B.4. Budowa systemu kanalizacyjnego,
B.5. Ochrona wód podziemnych.

C. ENERGETYKA ODNAWIALNA

Strategia postępowania
Ważnym zadaniem będzie zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej i ciepła. Jednocześnie ze wzrostem udziału energii odnawialnej – opartej głównie na energii słonecznej i biomasie, należy rozwijać działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, poprzez rozwój energooszczędnego budownictwa.
Na terenie Gminy Kamiennik występują obszary o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu. W niniejszym opracowaniu dla obszarów o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu proponuje się ustalanie zakazów lokalizacji obszarowych, punktowych i liniowych krajobrazowych degradujących walory fizjonomiczne, w szczególności elektrowni wiatrowych powyżej 30 m wysokości liczonej wraz z rotorem, nowoprojektowanych linii wysokiego napięcia powyżej 110 kV oraz punktowych dominant w postaci masztów, urządzeń technologicznych i innych powyżej 30 m.

Główne kierunki działań:
C.1. Rozwój energetyki opartej na alternatywnych źródłach energii uwzględniające regionalną specyfikę.
C.2. Działania na rzecz powstania klastra energii celem którego jest wytwarzanie i równoważenie zapotrzebowania energią z odnawialnych źródeł energii.
C.3. Promocja i edukacja w dziedzinie przechodzenia na pozyskiwanie energii z czystych ekologicznie źródeł.
C.4. Promocja i edukacja w zakresie zmiany stylu życia w kierunku oszczędzania energii i ograniczania jej zużycia.

D. RACJONALNA GOSPODARKA ODPADAMI

Strategia postępowania
Wraz ze wzrostem poziomu życia wzrasta ilość wytwarzanych odpadów, których ilość skłania do podjęcia koniecznych działań zmierzających do zmniejszenia ich wytwarzania, czy wręcz zapobiegania ich powstawaniu. Kolejną istotną kwestią jest przygotowanie odpadów do ponownego użycia, recyklingu oraz wprowadzanie metod odzysku i unieszkodliwiania, zwłaszcza intensyfikacja odzysku szkła, metali, tworzyw sztucznych, papieru i tektury. Należy również dążyć do ograniczenia ilości odpadów unieszkodliwianych na składowiskach. Innymi słowy nacisk należy położyć na cykl życia produktów, w sposób pozwalający oszczędzać zasoby, zapobiegać powstawaniu odpadów i zamknąć obieg gospodarowania odpadami. Istotnym jest stworzenie systemu zachęt do ponownego użycia odpadów oraz zintensyfikowanie działań na rzecz lepszego segregowania i kontroli odpadów. Nadal ważnym zagadnieniem jest wzrost udziału odpadów selektywnie zebranych.

Główne kierunki działań:
D.1. Działania edukacyjne w zakresie sposobów zmniejszania wytwarzania odpadów:
D.1.1. Edukacja prośrodowiskowa w szkołach wszystkich poziomów nauczania w zakresie świadomej konsumpcji i istoty właściwej selekcji i wytwarzania odpadów.

D.1.2. Edukacja przedsiębiorców i mieszkańców.
D.1.3. Kampanie promujące problematykę zapobiegania lub ograniczania wytwarzania odpadów oraz ich przetwarzania w formie wydarzeń/eventów w lokalnych społecznościach w ramach lokalnych uroczystości lub osobnych wydarzeń związanych z gospodarką odpadami.
D.2. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów.
D.3. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

E. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI

Strategia postępowania:

Zasoby przyrodnicze są dobrem wpływającym nie tylko na jakość życia mieszkańców gminy, ale również na turystykę i rekreację. Istotne będzie wsparcie przy wdrażaniu programów turystyki kwalifikowanej oraz przy rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i innych działaniach sprzyjających poprawie jakości środowiska przyrodniczego. Osobną kategorię stanowi problem „zaśmiecenia" reklamami, zwłaszcza wzdłuż dróg.
Potrzeba ochrony przyrody i krajobrazu, jako wspólnego dobra, będzie jednym z kluczowych elementów edukacji. Szeroki zakres edukacji, od poziomu szkolnego po dorosłych obywateli, wpisywać się będzie w ideę kształtowania właściwych postaw zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Dobra jakość środowiska przyrodniczego wpływa na jakość przestrzeni zamieszkania, a więc na jakość życia mieszkańców.

Główne kierunki działań:

E.1. Utrzymanie różnorodności biologicznej.
E.2. Działania na rzecz zachowania bioróżnorodności terenów atrakcyjnych przyrodniczo.
E.3. Stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzenia inwazyjnych gatunków obcych.
E.4. Edukacja społeczeństwa i działania na rzecz potrzeby ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych.
E.5. Ochrona zwierząt.

Do uczestnictwa w realizacji priorytetu ŚRODOWISKO - Gmina Kamiennik zaprasza:

- mieszkańców gminy i przedsiębiorców – do sukcesywnej wymiany palenisk na ekologiczne oraz minimalizacji wytwarzania odpadów,
- mieszkańców gminy – do wykorzystania możliwości realizacji przedsięwzięć związanych z mikroretencją w ramach ogólnopolskiego programu „Moja Woda" oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach ogólnopolskiego programu „Mój prąd", „Czyste Powietrze", gminne dotacje dla osób fizycznych na wymianę kotłów. Środki z NFOŚiGW oraz NFOŚiGW. Dotacja na zbieranie i utylizację azbestu z WFOŚiGW i środków gminy.
- placówki oświatowe i przedsiębiorców do realizacji wspólnych przedsięwzięć przybliżających uczniom profile zawodowe w gospodarce lokalnej.

Dla realizacji priorytetu ŚRODOWISKO - Gmina Kamiennik proponuje i zapewni:

- wsparcie budżetu gminy dla mieszkańców na wymianę źródeł ciepła na ekologiczne,
- wsparcie wiedzą przy składaniu wniosków do programów ogólnopolskich,
- realizację programów edukacyjnych z zakresu wdrażania i wykorzystania zielonej i niebieskiej infrastruktury,
- programy edukacyjne i poznawcze dla placówek oświatowych, mieszkańców i turystów,
- przyjazny klimat dla realizacji przedsięwzięć proekologicznych
- .zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych i ciągłości procesów ekologicznych poprzez tworzenie na tych obszarach np. ścieżek edukacyjnych

GOSPODARKA

CEL SZCZEGÓŁOWY

Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy

Główne kierunki polityki rozwoju i kierunki działań:

A. ROZWÓJ PRZEDSIĘBORCZOŚCI

Strategia postępowania

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania rozmiarów bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców. Przyczynia się on także do wzrostu dochodów budżetu gminy, co w konsekwencji umożliwia przeznaczanie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego.
Skala i tempo rozwoju gospodarki lokalnej uzależnione są od czynników i uwarunkowań, na które gmina nie ma często bezpośredniego wpływu. Niemniej jednak, władze Gminy w sposób pośredni mogą oddziaływać na stan zagospodarowania gminy. Istotnym czynnikiem rozwoju jest sektor usług rynkowych. Ma on bardzo duże znaczenie dla konkurencyjności gospodarki, a także dla jakości życia mieszkańców. Konieczne jest podjęcie działań na rzecz rozwoju nowoczesnych usług rynkowych, uwzględniających potrzeby ludzi młodych i starzejącego się społeczeństwa.

Główne kierunki działań:

A.1. Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie.
A.2. Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching).
A.3. Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.

B. TURYSTYKA, SPORT I ORGANIZACJA CZASU WOLNEGO

Strategia postępowania

Tworzenie warunków dla rozwoju sektora usług, w tym usług „czasu wolnego" jest elementem wpływającym na wzrost atrakcyjności gminy, a obecnie sektor ten nie jest jeszcze dostatecznie rozwinięty i konkurencyjny.
W obecnych czasach widoczne jest coraz większe zainteresowanie walorami przyrodniczymi i możliwościami aktywnego wypoczynku, tak dla młodzieży, rodzin, osób pracujących jak i w podeszłym wieku. Teren gminy stwarza możliwości dla rozwoju oferty turystyki dla wszystkich tych grup oraz różnych form turystyki specjalistycznej. Dlatego podejmowane działania koncentrować się będą na rozwijaniu oferty wykorzystującej potencjały miejsc o najcenniejszych walorach przyrodniczych.
Kształtowanie oferty turystycznej wspierane będzie aktywną promocją i marketingiem terytorialnym przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych.

Główne kierunki działań:

B.1. Wsparcie i promocja rozwiązań przyjaznych dla środowiska.
B.2. Rozwój infrastruktury sportowej i turystycznej, w tym na potrzeby turystyki rowerowej i pieszej,
B.3. Wsparcie infrastruktury towarzyszącej na szlakach rowerowych i pieszych.
B.4. Wsparcie i rozwój miejsc aktywnego spędzania czasu.

B.6. Zainicjowanie forum środowisk turystycznych.
B.7. Intensyfikacja i cyfryzacja oferty turystycznej, wykorzystanie „nowych" mediów.
B.8. Wprowadzanie nowych funkcji i rozwój systemu informacji turystycznej.

C. ZINTEGROWANY I ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT, POPRAWA DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

Strategia postępowania

Transport ma istotne znaczenie nie tylko dla rozwoju gospodarki, ale także dla poprawy jakości życia mieszkańców. Rozwój infrastruktury transportowej polegać będzie na sukcesywnej modernizacji istniejących elementów oraz tworzeniu jej nowych segmentów. Kluczowe znaczenie będą miały inwestycje drogowe.
Stan infrastruktury komunikacyjnej gminy i regionu może być postrzegany jako bariera rozwoju regionalnego, a poprawa dostępności stała się jednym z celów strategicznych Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy to istotna potrzeba i jest to istotny warunek, którego spełnienie umożliwi rozprzestrzenienie się procesów rozwojowych, a też przyczyni się do integracji regionu w wymiarze gospodarczym i rynków pracy, a dla mieszkańców - dostępu do usług oferowanych w ośrodkach gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

Główne kierunki działań:

C.1. Zmniejszenie wykluczenia komunikacyjnego poprzez przywracanie i reorganizację regionalnych oraz lokalnych połączeń autobusowych.
C.2. Podniesienie jakości przewozów autobusowych.
C.3. Budowa dróg rowerowych oraz integracja ich z istniejącym systemem transportu publicznego, tworzenie warunków dla ich pełnego wykorzystania w codziennych dojazdach.
C.4. Budowa i modernizacja dróg, poprawa jakości nawierzchni.
C.5. Wdrażanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.

<u>Do uczestnictwa w realizacji priorytetu GOSPODARKA - Gmina Kamiennik zaprasza:</u>

- Starostwo Powiatowe w Nysie,
- przedsiębiorców - do prowadzenia działalności na terenie gminy i oferowania usług,
- lokalne firmy rodzinne - do rozwijania działalności, poszerzania asortymentu produktów i usług, a także zgłaszania potrzeb i wsparcia ze strony administracji samorządowej,
- firmy wspierające biznes (księgowe, informatyczne, marketingowe, promocyjne) do współdziałania i wspierania z lokalnymi przedsiębiorcami,
- firmy transportowe - do oferowania lokalnych i regionalnych połączeń na ternie gminy, dostępnych i ukierunkowanych na potrzeby mieszkańców.

<u>Dla realizacji priorytetu GOSPODARKA - Gmina Kamiennik proponuje i zapewni:</u>

- zaangażowanie we wspieraniu lokalnej i rodzinnej przedsiębiorczości,
- „urząd przyjazny przedsiębiorcy",
- wsparcie informacyjne i promocyjne turystyki i wypoczynku na terenie gminy,
- wspieranie i zasilanie informacyjne turystycznych platform informacyjnych,
- współudział w analizie potrzeb komunikacyjnych na terenie gminy,
- wdrażanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- działania promujące konieczność poprawy dostępności komunikacyjnej, jako warunku rozwoju przedsiębiorczości w regionie,
- wsparcie promocyjne dla przedsiębiorstw transportowych oferujących wysoką jakość usług na poziomie gminnym i regionalnym.

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I DOSTĘPNOSCI USŁUG

CEL SZCZEGÓŁOWY

Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych

A. WYKORZYSTANIE INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ

Strategia postępowania

Obecnie nowoczesne platformy informacyjne i komunikacyjne stwarzają szerokie możliwości w zakresie rozwoju aplikacji mobilnych związanych m.in. z konkretnymi usługami publicznymi. Dzięki nim mieszkańcy i osoby odwiedzające gminę w przyszłości będą miały szanse swobodnie – niezależnie od miejsca i czasu - korzystać ze spersonalizowanej treści informacji o gminie, jej zasobach, bieżących wydarzeniach i sprawach potrzebnych im w codziennym życiu. Dynamika tych zmian oraz rozwoju tzw. „nowych mediów" na świecie i w Polsce, na tle różnych wyzwań społecznych (edukacja i praca na odległość, porady zdrowotne na odległość, monitoring osób starszych, integracja osób starszych w życiu społecznym) – jest obecnie duża i interesująca w wykorzystaniu na terenie Gminy. Przy budowie ww. usług można wykorzystać wsparcie finansowe w ramach konkursów i projektów dotyczących cyfrowego udostępniania regionalnych zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego, a także zasobów wspierających rozwój turystyki.

Główne kierunki działań:

A.1. Wsparcie i promocja wykorzystania rozwiązań w zakresie „nowych mediów".
A.2. Wykorzystanie możliwości aplikacji mobilnych na potrzeby poprawy komunikacji z mieszkańcami, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, nauki, kultury, turystyki rowerowej, pieszej.
A.3. Wykorzystanie możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na rozwój i udostępnianie zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego.

B. DOSTĘPNOŚĆ DO ZASOBÓW I E-USŁUG GMINY (CYFRYZACJA ZASOBÓW)

Strategia postępowania

Cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa jest jedną z najbardziej dynamicznych zmian naszych czasów, następuje bardzo szybki rozwój usług cyfrowych, w tym e-administracji. Daje to zapewnienie obywatelom i firmom wygodniejszego dostępu do informacji i usług publicznych, poprawę ich jakości, szybkości obsługi oraz zwiększenie uczestnictwa obywateli i podmiotów w procesach demokratycznych. W tym przypadku stroną podażową jest administracja publiczna, natomiast klientami są obywatele, podmioty gospodarcze oraz klienci wewnętrzni, czyli inne jednostki administracji publicznej.
Odpowiedzią na wyzwania związane z szybkim rozwojem technologii cyfrowych jest cyfrowa transformacja różnych sfer działalności, w tym szczególnym rodzajem zmiany organizacyjnej dla administracji publicznej. Kluczowym, strategicznym kierunkiem informatyzacji usług publicznych ma być koncepcja państwa usługowego, która uwzględnia zasady służebności wobec obywateli i przedsiębiorców, bezpieczny dostęp do sieci i usług publicznych, bieżący i łatwy dostęp do danych publicznych, a także rozwijanie cyfrowych kompetencji obywateli.
Zakres prac związanych z cyfryzacją i udostępnianiem zasobów obejmuje w szczególności prowadzenie prac digitalizacyjnych, tworzenie i rozwijanie zbiorów cyfrowych wraz

z zapewnieniem warunków bezpiecznego ich przechowywania, udostępnianie i scalanie informacji oraz tworzenie i rozwijanie platform dystrybucji treści cyfrowych. Wszystko po to, by tworzone zasoby cyfrowe były jak najpełniejsze i jak najłatwiej dostępne dla każdego obywatela.

Główne kierunki działań:

B.1. Cyfryzacja usług w administracji publicznej (m.in. elektroniczne systemy zarządzania, integracja usług, bezpieczeństwo danych).
B.2. Udostępnianie otwartych danych publicznych.
B.3. Cyfrowe rozwiązania w gospodarce przestrzennej i rejestrach geodezyjnych.
B.4. Elektroniczne systemy do realizacji zamówień publicznych.
B.5. Rozwiązania z zakresu cyfryzacji w nauce i edukacji, pracy.
B.6.. Digitalizacja i upowszechnianie zasobów dóbr kultury.
B.7.. Systemy informacji i promocji turystycznej.

Do uczestnictwa w realizacji priorytetu ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I DOSTĘPNOŚCI USŁUG - Gmina Kamiennik zaprasza:

- przedsiębiorców z branży IT do prowadzenia działalności na terenie gminy i oferowania usług oraz treści lokalnych,
- instytucje publiczne do zgłaszania informacji lokalnych na potrzeby platformy informacyjnej Gminy,
- mieszkańców do korzystania z usług administracyjnych on-line oraz z innych usług publicznych zapewnianych drogą elektroniczną,
- młodzież, placówki oświatowe i wszystkich pasjonatów „nowych mediów" do współtworzenia zasobów i treści informacyjnych,
- pomysłodawców - do kreowania i generowania nowych rozwiązań cyfrowych na terenie gminy, wspierających rozwój, dostępność usług i wykorzystanie zasobów gminy.

Dla realizacji priorytetu ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I DOSTĘPNOSCI USŁUG - Gmina Kamiennik proponuje i zapewni:

- zaangażowanie w tworzenie mechanizmu tworzenia platformy informacyjnej do rozwoju nowych usług publicznych on-line,
- wspieranie i zasilanie informacyjne platform informacyjnych i komunikacyjnych,
- własne pomysły i współudział w realizowanych projektach.

6. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik zostanie zatwierdzona i przyjęta do realizacji uchwałą Rady Gminy. Urząd Gminy jest jednostką z wysoce rozwiniętą strukturą organizacyjną i dysponuje doświadczoną kadrą wystarczającą do podjęcia realizacji niniejszej Strategii. Władze gminy mogą oczywiście przyznawać poszczególne zakresy odpowiedzialności innym jednostkom, także w postaci porozumień. Wdrażanie Strategii będzie elementem bieżącej, a nawet rutynowej działalności gminy i jej organów, także dlatego, że zapisy Strategii, aby były zrealizowane, powinny być przełożone na formalne dokumenty, w tym budżet gminy i Wieloletnią Prognozę Finansową (WPF), gdzie zostaną doprecyzowane ich koszty wraz z udziałem środków zewnętrznych.

a. System monitorowania, ewaluacji i oceny realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik

Monitorowanie Strategii Rozwoju.

System monitorowania jest ważnym elementem w procesie wdrażania programu rozwoju. Dane z monitoringu (wykonywanego raz do roku) służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych. Zakłada się, że instytucją odpowiedzialną za ogólną koordynację i monitorowanie procesu realizacji strategii będzie Urząd Gminy Kamiennik.

Zadaniem będzie w szczególności:

- zbieranie i przekazywanie partnerom społecznym i gospodarczym informacji o dostępnych źródłach finansowania zewnętrznego (kierowanie potencjalnych beneficjentów do odpowiednich instytucji),
- wyrażanie opinii co do zgodności proponowanych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z zapisami programu rozwoju,
- wydawanie opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami Strategii Rozwoju (w przypadku gdy taka opinia jest wymagana),
- inicjowanie i koordynowanie opracowania średniookresowych dokumentów programowych (np. Strategia Rozwoju bazy oświatowej, Strategia Rozwoju usług społeczeństwa informacyjnego),
- informowanie społeczności lokalnej o istnieniu Strategii Rozwoju i obranych kierunkach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania.

Ewaluacja.

Ewaluacja *ex-post,* dokonywana po realizacji Strategii, służy określeniu w jaki sposób oraz w jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone cele strategiczne. Ma pomóc osobom zarządzającym wdrażaniem Strategii w uzyskaniu odpowiedzi na pytania:

– czy zrealizowane projekty wydatnie przyczyniły się do poprawy jakości życia i pracy mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych na terenie gminy?

– czy zmiany w otoczeniu społeczno-gospodarczym, które dokonały się na skutek realizacji Programu były zgodne z zakładanymi oczekiwaniami?

– czy działania zrealizowane w ramach przyjętych projektów odpowiadały oczekiwaniom interesariuszy?

W procedurze ewaluacji ocenie powinny podlegać też niezamierzone (pozytywne i negatywne) efekty realizacji Strategii. Narzędziami wykorzystywanymi w procesie ewaluacji są:

- analiza zagregowanych wskaźników rezultatu,
- analiza wskaźników strategicznych (kontekstowych),
- badania społeczne,
- badania typu desk-research.

Ewaluacja jest oceną efektów podejmowanych działań, stąd potrzebne będą dane o rezultatach wdrażania Strategii, pozyskane w trakcie monitoringu. Rolą raportu ewaluacyjnego jest

zidentyfikowanie niedoskonałości i braków przyjętego Strategii Rozwoju oraz wskazanie i wprowadzenie odpowiednich rozwiązań i udoskonaleń służących ich zniwelowaniu, po to, aby proces zarządzania strategicznego przebiegał sprawnie i nie blokował dynamiki rozwoju gminy. Wnioski płynące z przeprowadzonej analizy ewaluacyjnej *ex-post* będą stanowiły także niezwykle istotny materiał przy formułowaniu nowego programu rozwoju, pod kątem zmieniającej się sytuacji w gminie i jej otoczeniu oraz pojawiających się nowych potrzebach i wyzwaniach rozwojowych.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 prowadzić powinna do osiągnięcia rezultatów, które wynikają z przyjętych celów strategicznych oraz kierunków działań. Poniżej zaprezentowano listę najważniejszych rezultatów dla każdego z celów wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia.

Dane dotyczące zaproponowanych poniżej wskaźników dostępne są w ramach oficjalnej statystyki GUS i będą pozyskiwane m.in. z Banku Danych Regionalnych GUS, sprawozdań gminnych oraz z referatów Urzędu Gminy Kamiennik. Wskaźniki te w większości zostały wykorzystane w części diagnostycznej, przy opisie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Tabela 11. *Wskaźniki monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik*

Nazwa celu	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Oczekiwany trend	Źródło
I. Poprawa standardu życia mieszkańców	stopa bezrobocia	%		GUS
	dochód gminy na 1 mieszkańca,	zł		GUS
	średni poziom zarobków mieszkańców gminy	zł		GUS
	odsetek osób korzystających z pomocy społecznej,	%		GUS
	przeciętne trwanie życia	lata		GUS
	współczynnik skolaryzacji brutto na poszczególnych poziomach edukacji,	%		GUS
	wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64	%		GUS
	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m^2		GUS
II. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 na najbliższej stacji pomiarowej	$\mu g/m^3$		WIOŚ Opole
	powierzchnia terenów zieleni publicznej	ha		GUS
	liczba pomników przyrody	szt.		GUS
	stan/potencjał ekologiczny JCWP na terenie gminy	klasa		WIOŚ Opole

	średnia wartość promieniowania elektromagnetycznego na terenach wiejskich województwa opolskiego	V/m		WIOŚ Opole
	stopień zwodociągowania gminy	%		GUS
	stopień skanalizowania gminy	%		GUS
	liczba odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	liczba gospodarstw		GUS
	odsetek odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych	%		GUS
III. Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	wartość wskaźnika przedsiębiorczości	szt.		GUS
	liczba nowych podmiotów gospodarczych/rok,	szt.		GUS
	długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg w km/rok,	km		GUS
	długość dróg o „nawierzchni cichej”	km		GUS
IV. Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych	liczba publicznych punktów dostępu do Internetu	szt.		UG
	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa, techniczna)	szt.		GUS

7. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest obowiązkowym elementem strategii. Obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie.
Podstawowe dane wykorzystane do kreślenia modelu struktury przestrzennej przedstawiono na rysunkach poniżej. Rysunki przedstawiają:
− lokalizację obszarów zabudowanych i układu transportowego (drogowy, kolejowy)
- lokalizację obszarów leśnych,
− lokalizację obszarów chronionych,

Rysunek 41. *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik – obszary zabudowane, układ transportowy (drogowy, kolejowy)*

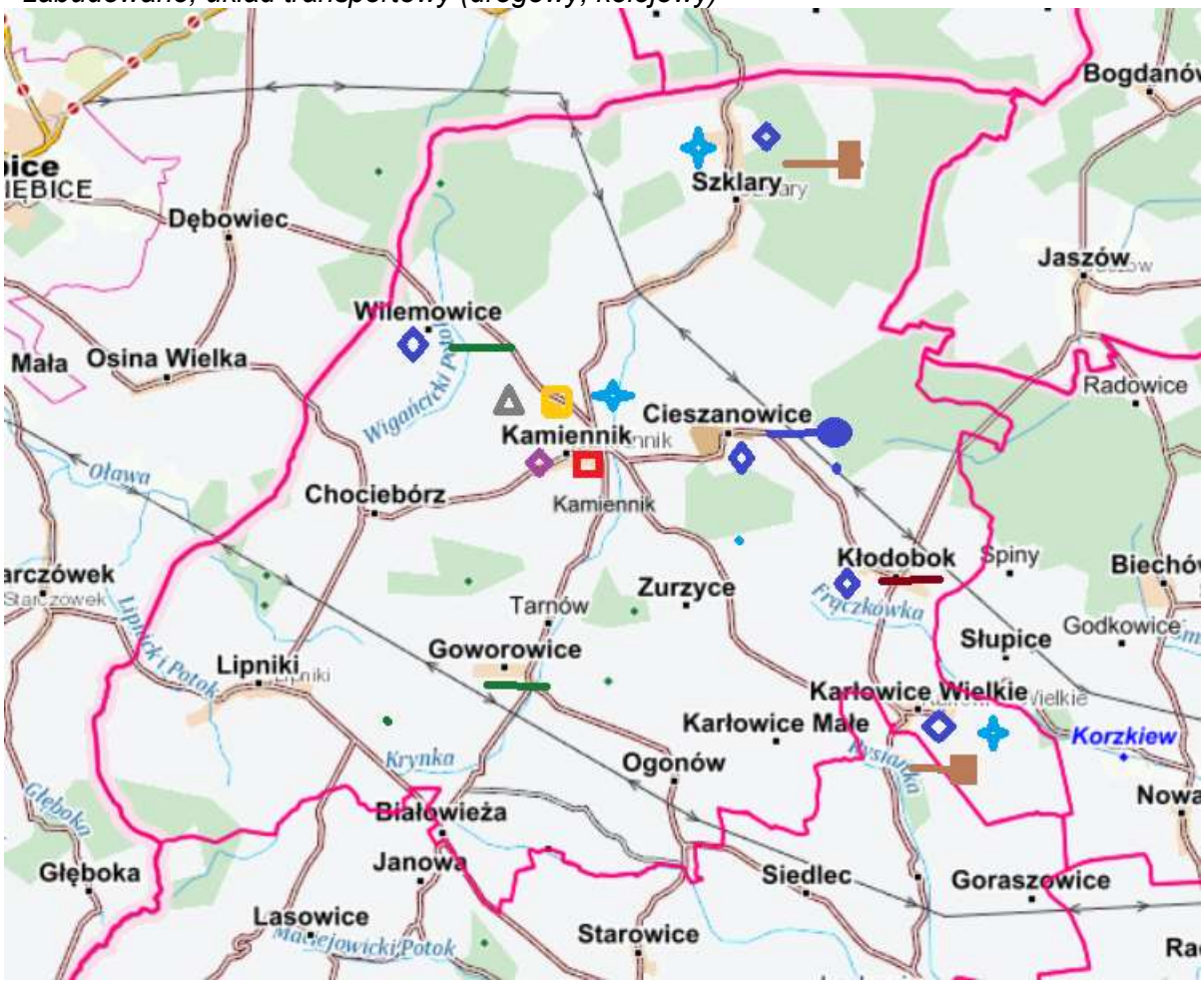

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Rysunek 42. *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik – obszary leśne*

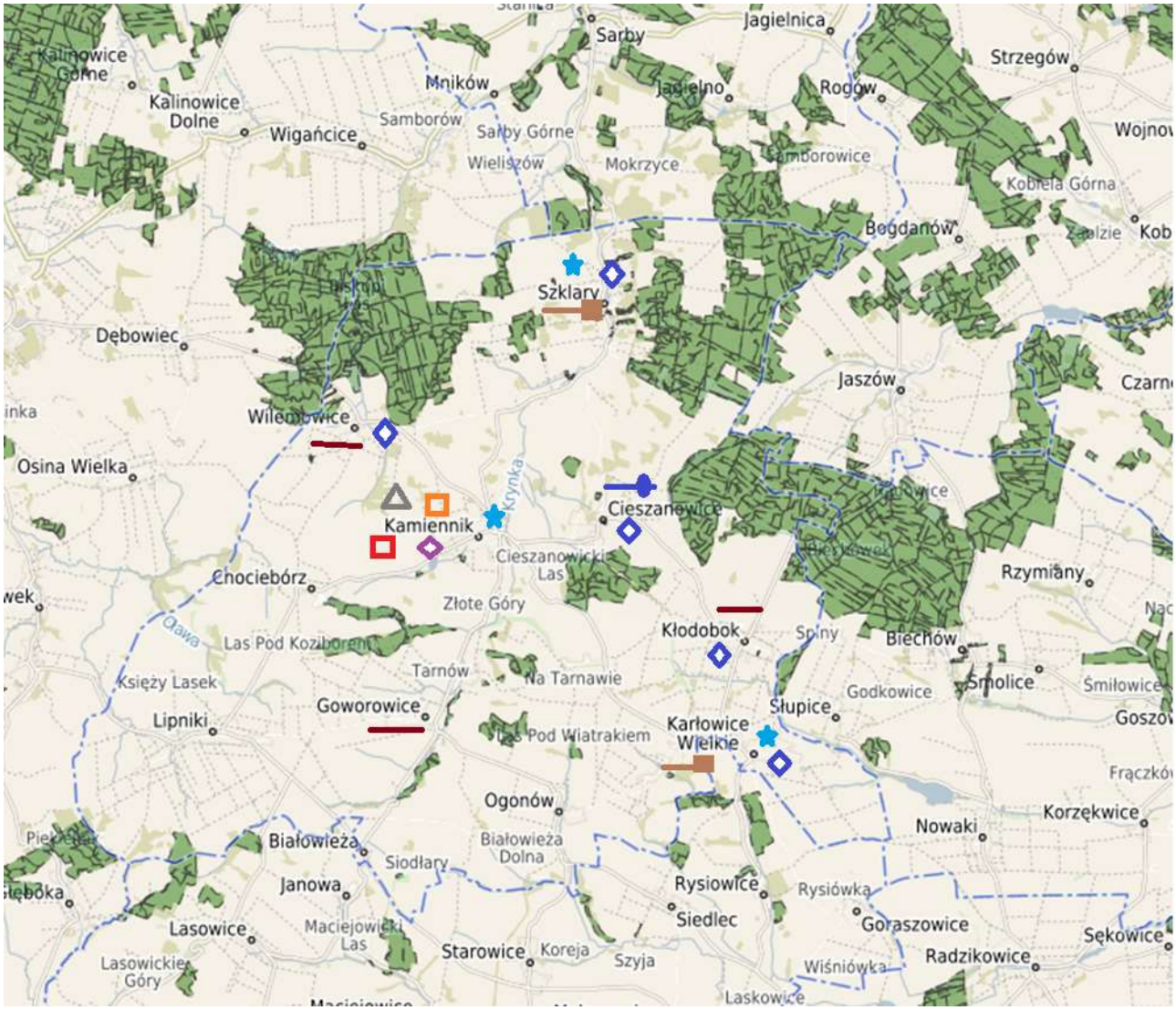

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Stworzono takie założenia jak:

W zakresie rozwoju infrastruktury drogowej zaplanowano:

- Przebudowa dróg gminnych,

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej zaplanowano:

- Budowa, modernizacja sieci wodociągowej,
- Budowa sieci kanalizacyjnej,
- Budowa oczyszczalni ścieków,
- Termomodernizacja budynków gminnych,
- Budowa przedszkola,

- Modernizacja placów zabaw,
- Przebudowa miejsc spotkań mieszkańców,

W zakresie rozwoju potencjału środowiskowego:

- wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych,
- poprawa efektywności energetycznej w budynkach gminnych,

W zakresie bezpieczeństwa publicznego:

- Modernizacja remiz OSP
- Budowa, modernizacja oświetlenia publicznego

W zakresie turystyki:

- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych.

Rysunek 43. *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Kamiennik– obszary chronione*

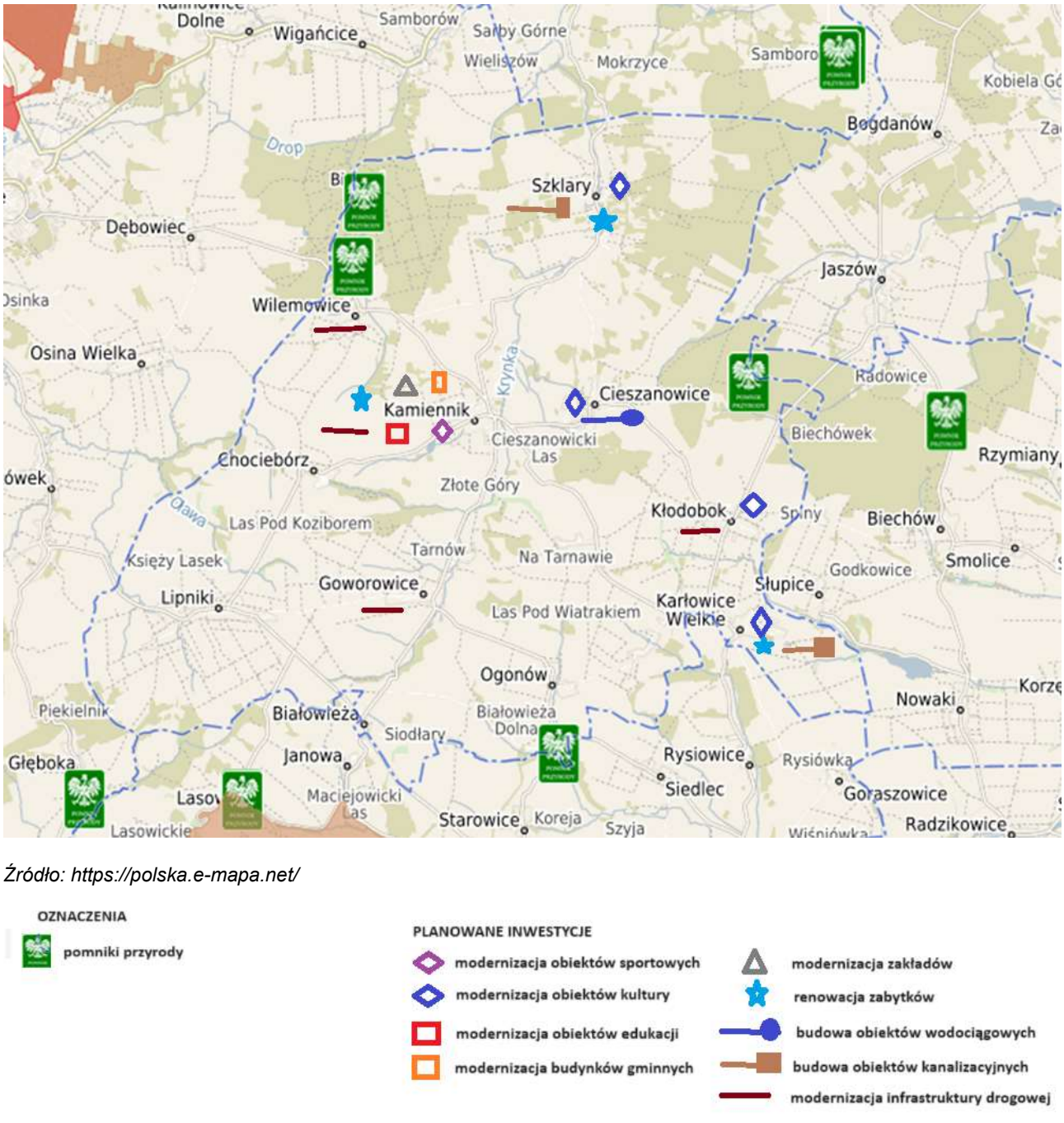

Źródło: https://polska.e-mapa.net/

Gmina Kamiennik jest znacznie zróżnicowana pod względem zagospodarowania przestrzennego i funkcji. Struktura funkcjonalno – przestrzenna, definiowana jako rozmieszczenie na obszarze gminy różnych funkcji (działalności społeczno-gospodarczych)

i odpowiadającego tym funkcjom zagospodarowania materialnego, kształtowała się przez wieki Z różnym udziałem występują w niej obszary zurbanizowane, intensywnie i mniej intensywnie zagospodarowane. Największy udział w obszarze gminy mają tereny rolnicze.

Do ważnych uwarunkowań należy zaliczyć położenie gminy w bliskim sąsiedztwie Nysy, Ziębic i Paczkowa. Obecnie gmina ma charakter wielofunkcyjny z nasilaniem się funkcji rolniczo-mieszkaniowej we wszystkich miejscowościach.

Układ osadniczy gminy w zasadzie jest równomiernie rozwinięty, w większości tworzy czytelne obszary zabudowane:
- południowa część gminy pełniąca funkcję przemysłowo – rolniczo – usługową,
- północna część gminy z dużymi obszarami lasów, pełniąca funkcję rolniczo – usługową.

Tabela 12. *Struktura użytkowania gruntów gminy*

Lp.	Rodzaj	Wielkość [ha]	Udział procentowy [%]
1.	**Użytki rolne**	**6 841**	**76,83**
1.1.	Grunty orne	6 093	89,06
1.2.	Sady	43	0,70
1.3.	Łąki	328	5,38
1.4.	Pastwiska	209	3,43
1.5.	Grunty orne zabudowane	115	1,89
1.6.	Grunty pod stawami	1	0,01
1.7.	Grunty pod rowami	26	0,43
3.	**Lasy i grunty leśne**	**1 593**	**17,89**
4.	**Grunty pod wodami**	**13**	**0,15**
5.	**Grunty zabudowane i zurbanizowane**	**412**	**4,63**
5.1.	Tereny mieszkalne	55	13,35
5.2.	Tereny przemysłowe	4	0,97
5.3.	Inne tereny zabudowane	11	2,67
5.4.	Tereny zurbanizowane niezabudowane	12	2,67
5.5.	Tereny rekreacji i wypoczynku	13	3,88
5.6.	Tereny komunikacyjne - drogi	256	62,62
5.7.	Tereny komunikacyjne - kolejowe	56	13,59
5.8.	Użytki kopalne	1	0,24
6.	**Nieużytki**	**20**	**0,22**
7.	**Tereny różne**	**0**	**0**
LACZNIE GRUNTY GMINY KAMIENNIK		**8 904**	**100**

Źródło danych: www.stat.gov.pl, bank danych regionalnych, 2023

Analizując zagospodarowania przestrzenne gminy Kamiennik ustalono dwa kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej. Przyjęto jako zasadę wzmocnienie cech istniejącego zainwestowania:
- przemysł,
- gospodarka rolna i leśna,
- podniesienie standardów zamieszkiwania i jakości przestrzeni publicznych.

Większość terenów funkcjonalnych wynika z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2022 roku na terenie Gminy Kamiennik zarejestrowane były 273 podmioty gospodarki narodowej, z czego 217 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Główne rodzaje prowadzonej działalności według polskiej klasyfikacji działalności to:
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych - 65
- Budownictwo – 62
- Przetwórstwo przemysłowe – 19
- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 14
- Transport i gospodarka magazynowa – 12
- Pozostała działalność - 45

Jak wynika z powyższych danych, w dalszym ciągu wiodącą działalnością w gminie są usługi związane z handlem i naprawą samochodów. W 2022 roku dokonano wpisu 21 nowych przedsiębiorców a wyrejestrowano 15 podmiotów.

Na terenie gminy Kamiennik dominuje zabudowa mieszkaniowa stara, zrealizowana przed 1944 rokiem, która stanowi około 54% ogólnej liczby mieszkań.

Gmina Kamiennik położona jest poza strefami urbanizacji i uprzemysłowienia województwa opolskiego.

8. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

Głównym podmiotem działań polityki wobec obszarów wiejskich są mieszkańcy wraz z ich tradycjami, kulturą i kapitałem społecznym. Największych szans rozwojowych dla obszarów wiejskich należy upatrywać w inicjatywach lokalnych. Dlatego właśnie należy wspierać wszelką aktywność społeczną, obywatelską i działania lokalnych organizacji pozarządowych oraz włączać mieszkańców w procesy decyzyjne co do kierunków i form rozwoju ich miejsca zamieszkania. Istnieje wyraźna potrzeba, aby polityka wobec obszarów wiejskich wspierała także dywersyfikację gospodarczą i zatrudnienia, co wpływać będzie na podnoszenie jakości życia mieszkańców wsi. Ponadto, silniejsze powiązania na linii miasto–wieś mogą przynieść lepsze wyniki wzrostu społeczno-gospodarczego oraz obopólne korzyści. Szansą na przyspieszenie rozwoju obszarów wiejskich będzie również ożywienie wsi za pomocą wzmacnianych tam procesów odnowy i rewitalizacji. Pomimo że w ostatnim czasie obserwowane są głębokie przemiany zachodzące na obszarach wiejskich (m.in. zmniejszenie udziału produkcji rolniczej w funkcjach, jakie pełnią obszary wiejskie w regionie), są one nadal głównymi dostawcami żywności i materiałów dla poszczególnych sektorów gospodarki. W zależności od ich położenia (np. odległości od większych miast, głównych dróg lub atrakcji turystycznych), charakteru uwarunkowań zewnętrznych, pełnią one także inne funkcje konsumpcyjne. W rozwoju obszarów wiejskich kluczowe znaczenie mają umiejętności i kompetencje ich mieszkańców. Bardzo ważnym elementem determinującym rozwój obszarów wiejskich jest ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Największym wyzwaniem będzie zrównoważenie potrzeb środowiska naturalnego, gospodarki i mieszkańców, które często stoją ze sobą w sprzeczności. Ochrona walorów przyrodniczych wprowadza ograniczenia związane z użytkowaniem mieszkalnym, ekonomicznym oraz rolniczym i leśnym tych terenów. Należy wpierać infrastrukturę społeczną, komunikacyjną i rekreacyjnej oraz wspierać działania na rzecz poprawy jakości powietrza, gleby i wody, skrócenia łańcuchów dostaw żywności lokalnej oraz wzmacniania procesów rewitalizacji i odnowy tych obszarów.

Strategia Opolskie 2030 w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa sytuuje gminę Kamiennik jako wiejski obszar funkcjonalny, zagrożony trwałą marginalizacją w subregionie południowym. Dla tego obszaru dokument regionalny wskazuje szereg rekomendacji, które wzięto pod uwagę w Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik 2030.
Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej.

Tereny, dla których przewidywany jest rozwój zabudowy;
- zwiększanie atrakcyjności gminy dla budownictwa jednorodzinnego i rezydencjalnego – w tym dla budowy tzw. „drugich domów";
- podnoszenia jakości życia i zamieszkania (szczególnie dzięki rozwojowi infrastruktury);
- zwiększanie dostępności do usług czasu wolnego – dzięki większej dostępności komunikacyjnej (komunikacją publiczną) oraz przez zwiększanie liczby miejsc aktywności i integracji społecznej;
- utrzymanie i uzupełnianie istniejącej zabudowy, szczególnie na obszarach wyznaczonych studium uwarunkowań jako kluczowe dla rozwoju funkcji mieszkaniowych;
- utrzymanie przewidzianych w studium ustaleń dotyczących wysokości budynków i powierzchni biologicznie czynnej;
- tworzenie przestrzeni publicznych ze strefami zieleni i miejscami integracji;
- tworzenie przestrzeni publicznych z małą architekturą sprzyjających włączeniu społecznemu.

Tereny o dominujących funkcjach gospodarczych;
Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:
- zwiększania atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy;
- utrzymanie wizerunku gminy przyjaznej inwestorom;
- koncentracja stref aktywności gospodarczej w specjalne wyznaczonych obszarach i wzdłuż szlaków komunikacyjnych;
- minimalizowanie oddziaływania na środowisko i stały monitoring.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
- konsekwentne realizowanie polityki przestrzennej określonej w studium i planach miejscowych dla stref gospodarczych;
- zapewnienie połączeń z ponadlokalnym układem komunikacyjnym;
- dalsze, kompleksowe przygotowywanie terenów inwestycyjnych na obszarze gminy (w tym zapewnienie odpowiednich parametrów infrastruktury);
- ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zamieszkania terenów gospodarczych (np. przez wskazywanie typów działalności jakie mogą być realizowane na danym terenie, kształtowanie zieleni izolującej itp.)

Tereny o funkcjach rekreacyjnych i turystycznych (w tym dla rozwoju usług związanych z turystyką i rekreacją);
Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:
- tworzenie spójnej oferty rekreacyjnej oraz usług spędzania wolnego czasu;
- kreowanie wizerunku gminy jako miejsca wypoczynku weekendowego;
- szersze wykorzystanie uwarunkowań historycznych i kulturowych w procesach rozwojowych;
- działania na rzecz utrzymania wysokich walorów środowiska przyrodniczego (w tym rozwój OZE);
- zachowania i ochrona systemu przyrodniczego oraz ochrona krajobrazu;
- poprawa lokalnych warunków klimatycznych.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
- zachowanie, ochrona oraz zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego (w tym lasów);
- dolesianie obszarów, szczególnie w terenie gdzie możliwe jest tworzenie struktury pasm i płatów wzajemnie powiązanych;
- rozwój ścieżek rowerowych, spacerowych;
- dalszy rozwój miejsc do uprawiania sportu i rekreacji (miejsca piknikowe, siłownie plenerowe, mała architektura dla rekreacji);
- utrzymanie wiejskiego charakteru i zachowanie krajobrazu kulturowego tych obszarów gminy, które rozwijają się w oparciu o turystykę.

Tereny o dominujących funkcjach rolniczych:
Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:
- utrzymanie charakteru rolniczego gminy;
- dalsze prowadzenie działalności doradczej, informacyjnej i szkoleniowej dla rolników;
- wykorzystanie funduszy na rozwój terenów wiejskich w nowej perspektywie finansowej.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
- zapewnienie ochrony przed zabudową i zmianami funkcji na inne niż rolnicze dla gruntów klasy III i IV;
- wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów i urządzeń degradujących środowisko, w tym szczególnie zdolności produkcyjno-rolnicze;
- zapewnienie możliwości przekształcania gruntów rolnych (niższych klas bonitacyjnych) w tereny leśne, rekreacyjne, obszary do rozwoju agroturystyki;
- działania na rzecz ochrony bioróżnorodności (utrzymanie zwartych kompleksów rolnych z zadrzewieniami śródpolnymi, otuliną biologiczną cieków wodnych, oczkami wodnymi itp.).

9. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W oparciu o Strategię Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 gmina Kamiennik została objęta jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją, w której kumulują się w szczególności problemy natury społecznej (starość demograficzna, odpływ mieszkańców, ograniczona dostępność do usług, niska aktywność społeczna, wykształcenie ludności, poziom edukacji szkolnej, ubóstwo dochodowe).
Gmina Kamiennik należy do Subregionu Południowego, gdzie została zaliczona jako Obszar Strategicznej Interwencji Subregionu odznaczający się trwałą marginalizacją.

10. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego. W szczególności analizie poddano spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 z celami określonymi w: Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 oraz Strategią Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030. Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030 zachowuje spójność ze wszystkimi w/w dokumentami. Wynik przeprowadzonej analizy przedstawiono poniżej.

Tabela 13. *Powiązanie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Lokalnego Rozwoju ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030*

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	**Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030**	
Cel strategiczny	**Obszar i cel strategiczny**	**Kierunki działań**
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Spieranie aktywności zawodowej - Stworzenie zachęt dla przedsiębiorców i inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. - Wzrost liczby podmiotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.
	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Rozwój przedsiębiorczości: - Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie. - Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching). - Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Zintegrowany i zrównoważony transport, poprawa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej: - Zmniejszenie wykluczenia komunikacyjnego poprzez przywracanie i reorganizację regionalnych oraz lokalnych połączeń autobusowych. - Podniesienie jakości przewozów autobusowych. - Budowa dróg rowerowych oraz integracja ich z istniejącym systemem transportu publicznego, tworzenie warunków dla ich pełnego wykorzystania w codziennych dojazdach. - Budowa i modernizacja dróg, poprawa jakości nawierzchni. - Wdrażanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Energetyka odnawialna - Rozwój energetyki opartej o geotermię, małą hydroenergetykę i inne alternatywne źródła energii uwzględniające regionalną specyfikę. - Montaż paneli fotowoltaicznych na Stacjach Uzdatniania Wody na terenie gminy - Działania na rzecz powstania klastra energii celem którego jest wytwarzanie i równoważenie zapotrzebowania energią z odnawialnych źródeł energią. - Promocja i edukacja w dziedzinie przechodzenia na pozyskiwanie energii z czystych ekologicznie źródeł. - Promocja i edukacja w zakresie zmiany stylu życia w kierunku oszczędzania energii i ograniczania jej zużycia.

Tabela 14. *Powiązanie celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030*

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030	
Cel strategiczny	**Cele operacyjne i kierunki działań**	**Obszar i cel strategiczny**	**Kierunki działań**
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo-wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą magrinalizacją	Nie dotyczy	
	1.2 Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.	Nie dotyczy	
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	Nie dotyczy	
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Rozwój przedsiębiorczości: - Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie. - Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching). - Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.
	1.5 Rozwój Infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Energetyka odnawialna - Rozwój energetyki opartej o geotermię, małą hydroenergetykę i inne alternatywne źródła energii uwzględniające regionalną specyfikę. - Montaż paneli fotowoltaicznych na Stacjach Uzdatniania Wody na terenie gminy - Działania na rzecz powstania klastra energii celem którego jest wytwarzanie i równoważenie zapotrzebowania energią z odnawialnych źródeł energią. - Promocja i edukacja w dziedzinie przechodzenia na pozyskiwanie energii z czystych ekologicznie źródeł. - Promocja i edukacja w zakresie zmiany stylu życia w kierunku oszczędzania energii i ograniczania jej zużycia.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Mieszkańcy gminy: - Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych: - Adaptacja budynków komunalnych gminy oraz świetlic na kluby, domy dziennego pobytu dzieci, młodzieży, seniorów. - Wzrost liczby inicjatyw, projektów i realizacji zadań w sferze użyteczności publicznej.
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Rozwój przedsiębiorczości: - Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie. - Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching). - Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.		
Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.	WSPÓŁCZESNA INFRASTRUKTURA – Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych	Wykorzystanie infrastruktury telekomunikacyjnej - Wsparcie i promocja wykorzystania rozwiązań w zakresie „nowych mediów”. - Wykorzystanie możliwości aplikacji mobilnych na potrzeby poprawy komunikacji z mieszkańcami, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, nauki, kultury, turystyki rowerowej, pieszej. - Wykorzystanie możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na rozwój i udostępnianie zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego.
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Rozwój przedsiębiorczości: - Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie. - Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching). - Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.		
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.		

Tabela 15. *Powiązanie celów Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik 2030*

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030		***Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030***	
Cel strategiczny	**Cele operacyjne i kierunki działań**	**Obszar i cel strategiczny**	**Kierunki działań**
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Bezpieczny region - Poprawa bezpieczeństwa - Współpraca instytucjonalna	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Bezpieczeństwo mieszkańców - Wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa, porządku publicznego i ratownictwa: - Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo: - Rozwój i integracja systemów ratownictwa oraz elektronicznego systemu zarządzania bezpieczeństwem.
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Wykwalifikowani mieszkańcy - Wzrost jakości kształcenia - Wzmacnianie instytucji - Aktywizacja zawodowa - Współpraca na rzecz rozwoju kwalifikacji i kompetencji	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Edukacja: - Rozwiązania programowe, organizacyjne i metodyczne sprzyjające kształtowaniu kompetencji uniwersalnych. - Infrastruktura i wyposażenie placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych, - Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów. - Doskonalenie systemu aktualizacji wiedzy nauczycieli oraz tworzenie zachęt dla korzystania przez nich z oferty aktualizacji i podnoszenia kompetencji i kwalifikacji. - Działania na rzecz utworzenie nowego żłobka.
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Rozwinięte i dostępne usługi - Rozwój opieki i profilaktyki zdrowotnej	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Opieka zdrowotna: - Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia, w tym uczestnictwa w kulturze fizycznej, sporcie i rekreacji ruchowej. - Kompleksowa opieka medyczna i usługi pielęgnacyjne dla osób w starszych: - Wsparcie istniejących oraz tworzenie nowych placówek świadczących usługi długoterminowej opieki medycznej oraz pielęgnacyjno-opiekuńczej (w szczególności w formule zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej, dziennych domów opieki medycznej). - Wzrost potencjału terapeutycznego i rehabilitacyjnego placówek opieki całodobowej. - Uruchomienie nowych punktów aptecznych.

Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Rozwinięte i dostępne usługi - Rozwój usług społecznych	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Mieszkańcy gminy: - Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych: - Adaptacja budynków komunalnych Gminy oraz świetlic na kluby, domy dziennego pobytu dzieci, młodzieży, seniorów. - Wzrost liczby inicjatyw, projektów i realizacji zadań w sferze użyteczności publicznej.
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Rozwinięte i dostępne usługi - Rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Turystyka, sport i organizacja czasu wolnego - Wsparcie i promocja rozwiązań przyjaznych dla środowiska. - Rozwój infrastruktury sportowej i turystycznej, w tym na potrzeby turystyki rowerowej i pieszej. - Wsparcie infrastruktury towarzyszącej na szlakach rowerowych i pieszych. - Wsparcie i rozwój miejsc aktywnego spędzania czasu. - Zainicjowanie forum środowisk turystycznych. - Intensyfikacja i cyfryzacja oferty turystycznej, wykorzystanie „nowych" mediów. - Wprowadzanie nowych funkcji i rozwój systemu informacji turystycznej.
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Rozwinięte i dostępne usługi - Rozwój e-usług	WSPÓŁCZESNA INFRASTRUKTURA – Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych	Dostępność do zasobów i e-usług gminy (cyfryzacja zasobów): - Cyfryzacja usług w administracji publicznej (m.in. elektroniczne systemy zarządzania, integracja usług, bezpieczeństwo danych). - Udostępnianie otwartych danych publicznych. - Cyfrowe rozwiązania w gospodarce przestrzennej i rejestrach geodezyjnych. - Elektroniczne systemy do realizacji zamówień publicznych. - Rozwiązania z zakresu cyfryzacji w nauce i edukacji, pracy. - Digitalizacja i upowszechnianie zasobów dóbr kultury. - Systemy informacji i promocji turystycznej.
Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Trwałe więzi społeczne: - Integracja i aktywacja społeczna - Wsparcie rozwiązań prorodzinnych - Profesjonalizacja organizacji społecznych - Budowa systemu wsparcia rewitalizacji - Rozwój społeczeństwa wielokulturowego	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Ochrona dziedzictwa kultury: - Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego: - Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców: - Wzmocnienie edukacji kulturalnej. - Propozycje kulturalne rozwijające kompetencje kreatywne dzieci i młodzieży. -. Inwentaryzacja obiektów małej architektury, jako świadectwa kulturalnej przeszłości regionu (krzyże, kapliczki przydrożne, etc.). - Poprawa dostępności dla poszczególnych obiektów zabytkowych - odpowiednie oznakowanie na drogach i szlakach turystycznych. - Opracowanie mapy turystycznej ze ścieżkami pieszymi, rowerowymi

Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe - Ochrona bioróżnorodności - Wzmocnienie systemu ochrony przyrody	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Ochrona i kształtowanie bioróżnorodności - Utrzymanie różnorodności biologicznej. - Działania na rzecz zachowania bioróżnorodności terenów atrakcyjnych przyrodniczo. - Edukacja społeczeństwa i działania na rzecz potrzeby ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych. - Ochrona zwierząt.
Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Opolskie zero emisyjne: - Obniżenie emisyjności Gospodarki - Rozwój zielonych technologii - Poprawa efektywności energetycznej gospodarki	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Poprawa jakości powietrza - Przeprowadzenie termomodernizacji i wymiany kotłów na ekologiczne w obiektach gminnych. - Przeprowadzanie działań edukacyjnych dot. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach indywidualnych. - Wsparcie inwestycji proekologicznych dla mieszkańców (zmiana ogrzewania na ekologiczne w budynkach indywidualnych). - Realizacja akcji profilaktyczno – informacyjnych o zagrożeniach wynikających ze spalania węgla i miału węglowego, porównanie je z alternatywnymi źródłami energii.
			Energetyka odnawialna - Rozwój energetyki opartej o geotermię, małą hydroenergetykę i inne alternatywne źródła energii uwzględniające regionalną specyfikę. - Montaż paneli fotowoltaicznych na Stacjach Uzdatniania Wody na terenie gminy - Działania na rzecz powstania klastra energii celem którego jest wytwarzanie i równoważenie zapotrzebowania energią z odnawialnych źródeł energią. - Promocja i edukacja w dziedzinie przechodzenia na pozyskiwanie energii z czystych ekologicznie źródeł. - Promocja i edukacja w zakresie zmiany stylu życia w kierunku oszczędzania energii i ograniczania jej zużycia.
Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami: - Ochrona zasobów wodnych	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Gospodarka wodno-ściekowa - Rozwój małych form retencji i mikroretencji oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i innych form zwiększających retencyjność terenu. - Działania na rzecz retencjowania wody (tzw. mała retencja). - Rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i optymalizacja zużycia wody. - Rozwój systemu kanalizacyjnego i oczyszczania ścieków.
Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami: - Nowoczesna gospodarka odpadami	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Racjonalna gospodarka odpadami - Działania edukacyjne w zakresie sposobów zmniejszania wytwarzania odpadów: - Likwidacja dzikich wysypisk

Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami: - Zapobieganie skutkom zjawisk klimatycznych	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	Energetyka odnawialna: - Rozwój energetyki opartej o geotermię, małą hydroenergetykę i inne alternatywne źródła energii uwzględniające regionalną specyfikę. - Działania na rzecz powstania klastra energii celem którego jest wytwarzanie i równoważenie zapotrzebowania energią z odnawialnych źródeł energią. - Promocja i edukacja w dziedzinie przechodzenia na pozyskiwanie energii z czystych ekologicznie źródeł. - Promocja i edukacja w zakresie zmiany stylu życia w kierunku oszczędzania energii i ograniczania jej zużycia.
Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	Ceniona marka regionu: - Dbałość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego - Budowa wizerunku Zielonego Opolskiego - Rozwój silnych produktów turystycznych - Nowoczesny marketing regionu Silne branże: - Wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności firm - Wspieranie powstawania miejsc pracy - Rozwój wiodących branż Gospodarki regionalnej - Poprawa klimatu inwestycyjnego	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Rozwój przedsiębiorczości: - Działania promujące rozwój przedsiębiorczości w regionie. - Wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność lub wdrażających nowe rozwiązania biznesowe (usługi prawne, księgowe i podatkowe, coaching). - Szczególne ukierunkowanie wsparcia dla firm rodzinnych.
Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	Gospodarka otwarta na współpracę: - Rozwój przedsiębiorczości - Współpraca gospodarcza - Badania na rzecz gospodarki	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	Wspieranie aktywności zawodowej: - Stworzenie zachęt dla przedsiębiorców i inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. - Wzrost liczby podmiotów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.
Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	Region dostępny komunikacyjnie - Rozwój infrastruktury komunikacyjnej - Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej	WSPÓŁCZESNA INFRASTRUKTURA – Współczesna infrastruktura i szeroki dostęp do usług cyfrowych	Wykorzystanie infrastruktury telekomunikacyjnej - Wsparcie i promocja wykorzystania rozwiązań w zakresie „nowych mediów”. - Wykorzystanie możliwości aplikacji mobilnych na potrzeby poprawy komunikacji z mieszkańcami, bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, nauki, kultury, turystyki rowerowej, pieszej. - Wykorzystanie możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na rozwój i udostępnianie zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego.

Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	Region dostępny komunikacyjnie - Rozwój transportu zintegrowanego i zrównoważonej mobilności	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	Zintegrowany i zrównoważony transport, poprawa dostępności do infrastruktury komunikacyjnej: - Zmniejszenie wykluczenia komunikacyjnego poprzez przywracanie i reorganizację regionalnych oraz lokalnych połączeń autobusowych. - Podniesienie jakości przewozów autobusowych. - Budowa dróg rowerowych oraz integracja ich z istniejącym systemem transportu publicznego, tworzenie warunków dla ich pełnego wykorzystania w codziennych dojazdach. - Budowa i modernizacja dróg, poprawa jakości nawierzchni. - Wdrażanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Tabela 16. *Powiązanie celów Strategii Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Kamiennik2030*

Strategią Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021-2030		***Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik 2030***	
Cel strategiczny Rekomendacje	**Rekomendacje - kierunki działań**	**Obszar i cel strategiczny**	**Kierunki działań**
Polityka przestrzenna	- zapewnienie dostępności terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych wraz z towarzyszącymi im usługami; - zapewnienie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą – przemysłowo-składowych; - stosowanie recyklingu przestrzeni: wykorzystywanie w pierwszej kolejności terenów opuszczonych lub zdegradowanych („brownfield") i niewchodzenie na nowe, niezagospodarowane tereny („greenfield"); - intensyfikację zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową); - przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy; - racjonalne kształtowanie sieci osadniczej (spójność i zwartość struktury funkcjonalno-przestrzennej, oraz równowaga terenów zabudowanych i terenów zieleni); - wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	- mieszkańcy gminy
		GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	- konkurencyjność i rozwój przedsiębiorczości

	- kształtowanie struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych; - poprawę jakości powietrza (wymiana indywidualnych źródeł ciepła, kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej); - kształtowanie sieci ekologicznej obszaru (ciągłość obszarów przyrodniczych, przewietrzanie, dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej); - ochronę systemu obszarów otwartych (rolnych, leśnych, naturalnych); - wskazanie, poszanowanie i ochronę obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony); - wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego.	ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	- poprawa jakości powietrza - energia odnawialna - ochrona i kształtowanie bioróżnorodności oraz krajobrazu
Kwestie społeczne i rozwój infrastruktury usług publicznych	- rozwój przestrzeni społecznych i sąsiedzkich (integrujących społeczności lokalne); - rozwój przestrzeni publicznych, integrujących wspólnotę miejską i przyciągających gości z zewnątrz; - budowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; - rozwój infrastruktury ochrony zdrowia; - realizacja polityki dostępności; - ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej; - zwiększony poziom wykorzystania potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki; promocja turystyki oraz produktów regionalnych.	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	- mieszkańcy gminy - opieka zdrowotna - ochrona dziedzictwa kultury
		ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	- ochrona i kształtowanie bioróżnorodności oraz krajobrazu
		GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	- turystyka, sport i organizacja czasu wolnego

Rozwój systemu komunikacyjnego	- wzrost poziomu dostępności komunikacyjnej; - organizację wydajnej sieci transportowej; - wydajniejszą organizację transportu publicznego; - poprawa jakości dróg publicznych, szczególnie powiatowych; - stosowanie zasad zrównoważonej mobilności; - rozwój elektromobilności; - kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, która (w miarę możliwości) racjonalizuje i minimalizuje zapotrzebowanie na wybrane elementy infrastruktury transportowej; - multimodalność: równoległe skoordynowane zapewnieniu różnych środków i form transportu, umożliwiające podróżowanie na wiele sposobów, wieloma trasami; - modernizacja, rozbudowa i budowa sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	GOSPODARKA - Tworzenie zrównoważonych warunków dla rozwoju gospodarczego gminy	- zintegrowany i zrównoważony transport
	- stworzenie warunków do rozwoju OZE; - rozwój systemu gospodarowania odpadami i gospodarki wodno-ściekowej; - rozwój systemu bezpieczeństwa, ratownictwa i ochrony przeciwpowodziowej.	MIESZKAŃCY – Poprawa standardu życia mieszkańców gminy	- bezpieczeństwo mieszkańców
		ŚRODOWISKO - Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomi ekologicznie mieszkańcy gminy	- energetyka odnawialna - racjonalna gospodarka odpadami

11. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Przyjęty sposób wdrażania strategii bazuje przede wszystkim na zrealizowaniu szeregu działań i projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Część działań została zidentyfikowana i ujęta w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Są to najważniejsze projekty inwestycyjne gminy, dla których zaplanowano finansowanie z budżetu gminy i środków pomocowych UE. Za wdrożenie tych projektów będzie odpowiadał głównie samorząd gminy, bądź jednostki mu podległe (np. placówki edukacyjne). Proces przygotowania i realizacji tych projektów będzie na bieżąco monitorowany przez Urząd Gminy, zarówno od strony finansowej, jak i technicznej.

Zakłada się, że część projektów pozostanie poza ramami Wieloletniej Prognozy Finansowej i będzie wdrażana przez uprawnione do tego instytucje i podmioty, głównie w ramach bieżących i zleconych zadań. Głównym zadaniem władz gminnych w tym zakresie będzie zidentyfikowanie i zmobilizowanie wszystkich potencjalnych projektodawców i wsparcie ich od strony szkoleniowo-informacyjnej w realizacji określonych typów projektów.

Tabela 17. *Wykaz dokumentów wykonawczych.*

Lp.	Nazwa dokumentu	Kierunek	Podstawa prawna
Dziedzina – Rolnictwo i ochrona środowiska			
1	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kamiennik na lata 2004-2015	ŚRODOWISKO	Ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556) art. 17
2	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kamiennik	E.4.Ochrona zwierząt	Uchwała z dn. 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 – tekst jedn.) art. 18 oraz ustawy z dn. 26.03.2020 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 572 – tekst jedn) art. 11a
Dziedzina – Ochrona Zdrowia			
3	Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii	A.1.1.Poradnictwo rodzinne oraz programy edukacyjne na rzecz wzrostu kompetencji wychowawczych rodziców. A.1.2.Rozwój usług środowiskowych wspierających funkcjonowanie rodziny, szczególnie oferty ukierunkowanej na wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym w formule placówek wsparcia dziennego. A.1.3.Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do rodzin. A.1.4.Profilaktyka przemocy w rodzinie. B.1.Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia, w tym uczestnictwa w kulturze fizycznej, sporcie i rekreacji ruchowej. B.3.Wsparcie istniejących oraz tworzenie nowych placówek świadczących usługi długoterminowej opieki medycznej oraz pielęgnacyjno-opiekuńczej (w szczególności w formule zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych,	Ustawa z dn. 27.10.2020 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 172 – tekst jedn) art. 10
4	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		Ustawa z dn. 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 165 – tekst jedn) art. 4
5	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie		Ustawa z dn. 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249 – tekst jedn) art. 6
6	Program Wspierania Rodziny		Ustawa z dn. 16.04.2020 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2022 poz. 447 – tekst jedn) art. 176

		pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej, dziennych domów opieki medycznej). B.4.Wzrost potencjału terapeutycznego i rehabilitacyjnego placówek opieki całodobowej.	
Dziedzina - Kultura			
7	Program Opieki nad Zabytkami	D.1.1. Ochrona i opieka nad zabytkami nieruchomymi i ruchomymi. D.1.2. Działania na rzecz nadawania obiektom zabytkowym nowych funkcji użytkowych, m.in. związanych z działalnością kulturalną, edukacyjną oraz turystyczną.	Ustawa z dn.23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840 – tekst jdn) art. 87
Dziedzina – Integracja Społeczna			
8	Roczny Program współpracy Gminy Kamiennik z org. pozarz. oraz innymi podmiotami realizującymi zadania publiczne w sferze pożytku publicznego	B.Turystyka, sport i organizacja czasu wolnego	Ustawa z dn. 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2023 poz. 571 – tekt jedn) art. 5a

Strategia wskazując rozwój Gminy określa w jakich wymiarach funkcjonowania będzie dokonywana zmiana w wymiarze jakościowym lub ilościowym. Dotyczy to zarówno zadań podstawowych wykonywanych przez samorząd lokalny z racji obowiązków ustawowych, jak i innych sfer ważnych z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy. Niezależnie od realizacji strategii konieczne jest utrzymanie działania gminy oraz ciągłe usprawnianie funkcjonowania urzędu.

Rysunek 44. *System realizacji strategii.*

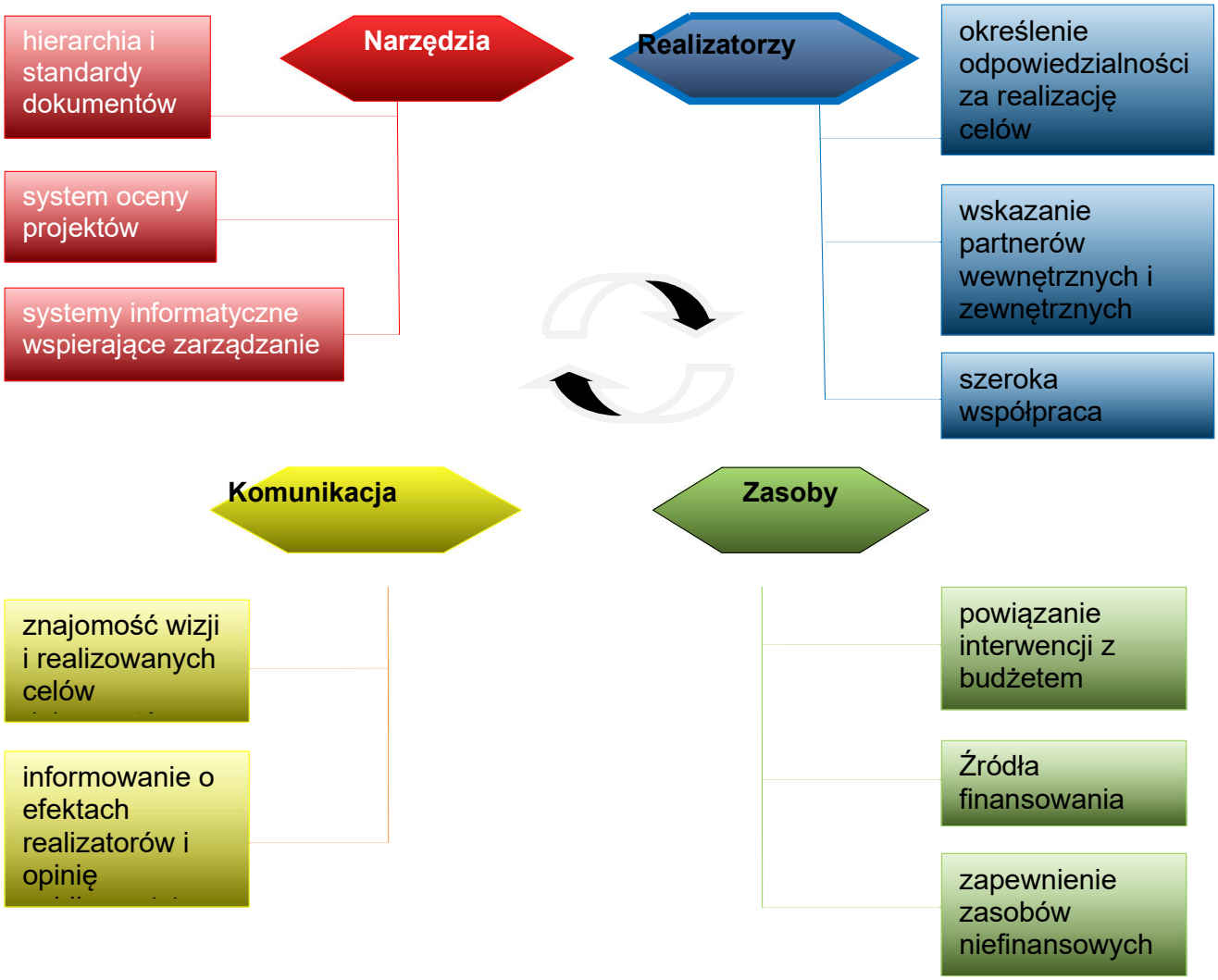

Narzędzia

Strategia jest dokumentem kierunkowym, dlatego wymagane jest przeniesienie jej zapisów na bardziej szczegółowe dokumenty o charakterze wykonawczym. W związku z tym cele operacyjne strategii będą realizowane przy pomocy programów, które zostaną przygotowane zgodnie z przyjętymi standardami. Programy rozwoju mogą dodatkowo pełnić funkcje dokumentów narzucanych obowiązkiem ustawowym.

Realizatorzy

Strategia Gminy Kamiennik będzie realizowana przez wyznaczone referaty urzędu gminy we współpracy z partnerami wewnętrznymi i zewnętrznymi:

Partnerzy wewnętrzni:

- referaty urzędu gminy,
- jednostki organizacyjne.

Partnerzy zewnętrzni:

- organizacje pozarządowe,
- współpraca transgraniczna w tym współpraca polsko-czeska,
- instytucje kultury,
- podmioty lecznicze,
- przedsiębiorstwa.

Realizację strategii nadzoruje Wójt Gminy Kamiennik przy wsparciu wskazanych osób.

Zasoby
Finansowanie realizacji strategii zakłada określenie budżetu i podzielenie go pomiędzy programy rozwoju, a następnie projekty wybierane w procedurze konkursowej. Strategia stanie się podstawą do określenia wieloletnich przedsięwzięć inwestycyjnych ujmowanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Komunikacja
Komunikacja wewnętrzna obejmować będzie pracowników urzędu gminy, jednostek organizacyjnych oraz partnerów. Celem komunikacji będzie wyjaśnianie czym jest strategia i jaką rolę odgrywa w procesie rozwoju gminy oraz upowszechnienie znajomości wizji, celów i kierunków strategii
Odbiorcami komunikacji zewnętrznej będą mieszkańcy i inne osoby oraz podmioty zainteresowane rozwojem gminy. Jej celem będzie regularne informowanie opinii publicznej o celach strategii i postępach w ich realizacji. Wykorzystywanymi elementami do budowania komunikatów będzie raport z realizacji strategii. Sukcesem w zakresie komunikacji zewnętrznej będzie identyfikowanie przez mieszkańców celów i wartości płynących ze Strategii Rozwoju Gminy.

12. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy wymaga znacznej puli środków finansowych. W grupie potencjalnych źródeł finansowania należy wskazać na środki z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa,
- Europejskiej Polityki Spójności,
- pochodzące z innych źródeł:
  - zagranicznych, w tym zwłaszcza środków dystrybuowanych przez Komisję Europejską;
  - krajowych,
- prywatne (budżety przedsiębiorstw).

Na obecnym etapie prac nad Strategią nie jest możliwe wskazanie precyzyjnej kwoty środków, które do roku 2027 będą angażowane na rzecz realizacji celów opisanych w tym dokumencie. Stan ten wynika nie tylko z trwających prac nad kształtem krajowej polityką rozwoju, ale również z toczących się w dalszym ciągu negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w tym budżetu oraz zasad wdrażania Polityki Spójności.

Polityka Spójności na lata 2021-2027
4 stycznia 2020 roku Komisja Europejska opublikowała projekt utworzenia nowego instrumentu - Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – COM (2020) 22. Projekt tego rozporządzenia został dołączony do pakietu legislacyjnego polityki spójności. Tego samego dnia Komisja Europejska przedstawiła zmiany do projektu rozporządzenia ogólnego COM (2020) 23, uwzględniające powiązania wynikające z ustanowienia nowego Funduszu. Polityka spójności w dalszym ciągu będzie inwestować we wszystkich regionach i nadal będą istnieć 3 kategorie regionów (słabiej rozwinięte; w okresie przejściowym; lepiej rozwinięte).
Metoda przydziału funduszy nadal w dużej mierze opiera się na PKB na mieszkańca. Doszły nowe kryteria (bezrobocie młodzieży, niski poziom wykształcenia, zmiany klimatu i działania związane z przyjmowaniem i integracją migrantów), aby lepiej odzwierciedlić sytuację w terenie. Regiony najbardziej oddalone nadal będą korzystać ze szczególnego wsparcia UE.
W ramach polityki spójności w dalszym ciągu wspierane będą oddolne strategie rozwoju i wzmacniana będzie pozycja władz lokalnych w zarządzaniu funduszami.
Pakiet projektów rozporządzeń dot. polityki spójności na okres perspektywy finansowej 2021-2027 został opublikowany przez Komisję Europejską - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny Plus, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Morski i Rybacki, a także Fundusz Azylu i Migracji, Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz.

Wieloletnie Ramy Finansowe będą przeznaczone na:
– wspólny rynek, innowacje i technologie cyfrowe,
– spójność, elastyczność i wartości,
– zasoby naturalne i środowisko,
– migrację i zarządzanie granicami,
– bezpieczeństwo i obronę,
– sąsiedztwo i świat,
– europejską administrację publiczną.

W ramach **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Opolu** obecnie funkcjonują (na dzień 03.10.2023 r.) następujące programy z których gmina korzysta:

Program Czyste Powietrze

W ramach programu można otrzymać dofinansowanie na szereg rozwiązań służących dociepleniu budynku i wymianie źródła ciepła wraz z np. modernizacją co i cwu, montażem wentylacji z rekuperacją oraz zamontowaniem mikroinstalacji fotowoltaicznej.
Aby otrzymać dofinansowanie na kompleksową termomodernizację, wymagany jest audyt energetyczny oraz wykonanie wszystkich elementów wskazanych w jednym z wariantów w przygotowanym audycie, który zagwarantuje zmniejszenie zużycia energii użytkowej (EU) na cele ogrzewania budynku:
- do wartości nie większej niż 80 kWh/(m^2*rok), lub
- o minimum 40%.

Ciepłe mieszkanie

Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w budynkach wielorodzinnych.
Skierowany do właścicieli lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych tj.: osoby fizyczne o rocznym dochodzie ≤ 135 000 zł, posiadające tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym).
Obejmuje dofinansowanie na wymianę starego, nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe na:
- kocioł gazowy kondensacyjny,
- kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
- ogrzewanie elektryczne,
- pompę ciepła powietrze/woda, powietrze/powietrze,
- podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego źródła ciepła

wraz z wymianą nieefektywnego źródła ciepła można dodatkowo:
- wykonać instalację centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej,
- wymienić okna i drzwi,
- wykonać wentylację mechaniczną,
- wykonać dokumentację projektową.

Agroenergia

Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych zainstalowanych w gospodarstwach rolnych.
Skierowany dla:
- Osób fizycznych będących właścicielami lub dzierżawcami* nieruchomości rolnych od 1 ha do 300 ha (minimum przez rok prowadząca osobiście gospodarstwo rolne),
- Osób prawnych będących właścicielami lub dzierżawcami* nieruchomości rolnych od 1 ha do 300 ha (prowadzących działalność rolniczą lub działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych).

Obejmuje dofinansowanie na:
1. zakup i montaż:

- Instalacji fotowoltaicznych o mocy elektrycznej powyżej 10 oraz nie większej niż 50 kW;
- Instalacji wiatrowych o mocy elektrycznej powyżej 10 oraz nie większej niż 50 kW;
- pomp ciepła o mocy powyżej 10 kW oraz nie większej niż 50 kW, przy czym złożenie wniosku jest uwarunkowane wcześniejszym przeprowadzeniem audytu energetycznego, który określa zakres przedsięwzięcia;
- instalacji hybrydowej, tj.: fotowoltaika wraz z pompą ciepła lub elektrownia wiatrowa wraz z pompą ciepła, sprzężone w jeden układ
- (dofinansowaniu podlegają również instalacje hybrydowe o łącznej mocy powyżej 50 kW, przy czym moce poszczególnych jednostek wytwarzania energii nie mogą przekraczać 50 kW). Złożenie wniosku jest uwarunkowane wcześniejszym przeprowadzeniem audytu energetycznego, który rekomenduje zastosowanie pompy ciepła;

2. Zakup i montaż towarzyszących magazynów energii dla instalacji z pkt. 1) lit. a, b oraz d. Warunkiem dofinansowania jest realizacja jednej z inwestycji określonej w pkt. 1).

Moja woda

Celem Programu jest ochrona zasobów wodnych oraz minimalizacja zjawiska suszy w Polsce poprzez zwiększenie poziomu retencji na terenie nieruchomości z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym oraz wykorzystywanie zgromadzonych wód opadowych lub roztopowych, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury. Celem strategicznym jest podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu oraz zagrożeń naturalnych.

Skierowany do osób fizycznych będących właścicielami, współwłaścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny jednorodzinny, z wyłączeniem nieruchomości, dla której udzielono już dofinansowania z Programu *„Moja Woda”*. Dofinansowanie dotyczy również właścicieli, współwłaścicieli oraz użytkowników wieczystych nieruchomości, na których planuje się budowę, lub na których rozpoczęto budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego, jednak z zastrzeżeniem, że budynki te muszą zostać oddane do użytkowania zgodnie z prawem, przed złożeniem dokumentów do wypłaty.

Obejmuje dofinansowanie zakup, dostawę, montaż, budowę, rozbudowę, uruchomienie instalacji:

1. do zbierania wód opadowych lub roztopowych z powierzchni nieprzepuszczalnych nieruchomości, tj. z dachów, chodników, podjazdów (np. łapacze, wpusty, osadniki rynnowe, odwodnienie liniowe, przewody odprowadzające wody opadowe bez rynien i rur spustowych),
2. do magazynowania wód opadowych w zbiornikach (np. szczelne zbiorniki podziemne i naziemne) o sumarycznej pojemności minimum 2 m^3,
3. do retencjonowania wód opadowych, w tym roztopowych w gruncie (np. rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych, studnie chłonne, drenaż, skrzynki rozsączające, zbiorniki otwarte),
4. do retencjonowania wód opadowych, w tym roztopowych na dachach – „zielone dachy” (warstwa drenażowa) bez kosztów nasadzeń,
5. do wykorzystywania retencjonowanych wód opadowych lub roztopowych (np. pompy, filtry, przewody, zraszacze, sterowniki, centrale dystrybucji wody, inne instalacje umożliwiające zagospodarowanie wody z istniejącego/nowobudowanego w ramach inwestycji zbiornika).

Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej – cz. 2 Fundusz Ekologii

Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy, aktywizacja społeczna, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw proekologicznych społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży) w zakresie tematyki: przeciwdziałania emisjom, odnawialnych źródeł energii i niskoemisyjnego transportu, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Beneficjentami są osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną i zgodnie z art. 33^1 k.c. stosuje się do nich przepisy o osobach prawnych, prowadzące publiczną lub niepubliczną szkołę podstawową lub ponadpodstawową.

Ekoremiza

Celem Programu realizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (zwany dalej Funduszem) jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację inwestycji polegających na modernizacji energetycznej budynków strażnic ochotniczych straży pożarnych z terenu województwa opolskiego.
Skierowany do jednostki samorządu terytorialnego jako wnioskujących, natomiast beneficjentem końcowym będą jednostki ochotniczych straży pożarnych z terenu województwa opolskiego.
Obejmuje dofinansowanie:

- koszty przygotowania i oczyszczenia podłoża pod ocieplenie, zakup materiału, wykonanie ocieplenia, wykonanie warstwy elewacyjnej
- drenaż (osuszanie) przy ocieplaniu fundamentów
- wykonanie opaski wokół budynku przy ocieplaniu ścian przyziemia
- koszty związane z użyciem sprzętu, który jest niezbędny do wykonania prac termomodernizacyjnych (np. rusztowania)
- prace związane z modernizacją konstrukcji dachu/stropodachu niezbędne przy ociepleniu, wymiana pokrycia dachowego w przypadku, gdy towarzyszy jego ociepleniu
- prace związane z izolacją i ocieplenie podłóg na gruncie, stropów, poddaszy, z wyłączeniem zakupu i montażu elementów wykończeniowych
- wymianę okien wraz z wymianą zewnętrznych i wewnętrznych parapetów okiennych
- wymianę zewnętrznych drzwi i bram garażowych
- demontaż i montaż obróbek blacharskich i instalacji odgromowej
- prace związane z modernizacją wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u., w tym m.in. zakup i montaż grzejników i zaworów termostatycznych
- zakup i montaż instalacji ogrzewania elektrycznego z jednoczesnym zakupem i montażem instalacji fotowoltaicznej
- wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii
- zakup i montaż magazynów energii
- demontaż starej instalacji źródła ciepła, zakup i montaż nowej instalacji technologicznej źródła ciepła wraz z niezbędną aparaturą kontrolno-pomiarową, instalacją elektryczną, zbiornikiem na paliwo, czujnikiem tlenku węgla
- przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej
- demontaż starych opraw elektrycznych i źródeł światła oraz montaż nowych (wraz z kosztami pracy niezbędnego sprzętu)
- koszty automatyki i sterowania, systemu zarządzania energią, rozruchu technologicznego instalacji i urządzeń, wywiezienia materiału powstałego w wyniku przeprowadzonych prac i uporządkowania terenu i demontażu urządzeń podlegających modernizacji lub wymianie, jeżeli koszty te są związane z pracami, o których mowa powyżej
- modernizację i wymianę systemu sterowania oświetleniem
- koszty związane z opracowaniem niezbędnej dokumentacji projektowej oraz audytu
- koszty nadzoru inwestorskiego i autorskiego

13. WYKORZYSTANE MATERIAŁY, LITERATURA

1. Program ochrony środowiska dla gminy Kamiennik
2. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030
3. Dane pozyskane z Urzędu Gminy Kamiennik
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik
5. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamiennik
6. Bank Danych Regionalnych GUS
7. Rejestr Form Ochrony Przyrody GDOŚ

Uzasadnienie

"Strategia Rozwoju Gminy Kamiennik" jest istotnym dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju gminy Kamiennik.

Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju gminy. Strategia Rozwoju jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia Rozwoju umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak: zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

Konieczność posiadania Strategii Rozwoju gminy podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządzenia", ale również wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym czy też ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której Strategia Rozwoju gmin i powiatów zostały zaliczone – obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju (Art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz.U. 2024 poz. 324 – tekst jedn.). Strategia Rozwoju gminy stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł unijnych. Na przykład jednym z warunków ubiegania się o środki z obowiązującego Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (FEO) jest posiadanie aktualnej Strategii Rozwoju Gminy wraz z wynikającym z niej wieloletnim planem inwestycyjnym.

W strukturze niniejszego dokumentu wyodrębniono:

I. **Część diagnostyczna**, w której przedstawiona została obecna sytuacja rozwojowa Gminy Kamiennik oraz główne trendy rozwojowe, które będą determinowały rozwój regionu;

II. **Część strategiczną,** gdzie, w oparciu o wnioski wynikające z Części I, zdefiniowano wizję rozwoju Gminy Kamiennik oraz główne kierunki działań służące jej realizacji wraz ze wskaźnikami reprezentującymi zakładane miary sukcesu.

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu "Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik" obejmujące szczegółowe rozpatrzenie wszystkich zgłoszonych uwag zostało opublikowane na stronie internetowej www.kamiennik.pl oraz biuletynie informacji publicznej.

Wobec powyższego oraz stosownie do art. 10 e ust. 1 i 10 f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 609 – tekst jedn. ze zm.) podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Kamiennik" uznaje się za zasadne.